

บทสรุปผู้บริหาร

Executive
Summary

บทสรุป
สำหรับ
ผู้บริหาร

โดยสรุปสาระสำคัญของ
แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน
พ.ศ.2566 - 2570
(ฉบับบททวน พ.ศ.2567)

3.1 ข้อมูลเพื่อการพัฒนา

3.1.1 ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพและบริบททั่วไป

จังหวัดลำพูน เดิมชื่อเมืองทริภุญไชย เป็นเมืองโบราณ มีอายุกว่า 1,300 ปี ตามพงศาวดารโยนกเล่าสืบต่อกันถึงการสร้างเมืองทริภุญไชย โดยฤาษีวาสุเทพ เป็นผู้เกณฑ์พวกเม็งคบุตร หรือชนเชื้อชาติมอญ มาสร้างเมืองนี้ขึ้น ในพื้นที่ระหว่างแม่น้ำสองสาย คือ แม่น้ำกวาง และแม่น้ำปิง เมื่อมาสร้างเสร็จได้ส่งทูตไปเชิญราชธิดาษัตริย์เมืองละโว้พระนาม “จามเทวี” มาเป็นปฐมกษัตริย์ปกครองเมืองทริภุญไชย สืบราชวงศ์กษัตริย์ต่อมาหลายพระองค์ จนกระทั่งถึงสมัยพระยาธิบยาจึงได้เสียการปกครองให้แก่พ่อขุนเม็งรายมหาราช ผู้รวบรวมแคว้นทางเหนือเข้าเป็นอาณาจักรล้านนา เมืองลำพูน ถึงแม้ว่าจะตกอยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรล้านนา แต่ก็ได้เป็นผู้ถ่ายทอดมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมให้แก่ผู้ที่เข้ามาปกครองตั้งปรากฏหลักฐานทั่วไปในเวียงกุมกาม เชียงใหม่และเชียงราย เมืองลำพูนจึงยังคงความสำคัญในทางศิลปะและวัฒนธรรมของอาณาจักรล้านนา จนกระทั่งสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เมืองลำพูนจึงได้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทย มีผู้ครองนครสืบต่อกันมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ต่อมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เมื่อเจ้าผู้ครองนครองค์สุดท้ายคือ พลตรีเจ้าจักรคำ ขจรศักดิ์ ถึงแก่พิราลัย เมืองลำพูนจึงเปลี่ยนเป็นจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปกครอง สืบมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2565)

“เมืองโบราณทริภุญไชย” อาณาจักรอันรุ่งเรืองและเก่าแก่ที่สุดในภาคเหนือ แบ่งเป็น 4 ยุค คือ ยุคประวัติศาสตร์แรกเริ่ม ยุคทริภุญไชย ยุคล้านนา ยุคต้นรัตนโกสินทร์

“ยุคก่อนประวัติศาสตร์”

นครในตำนานถึงบ้านวังไฮก่อนที่จะเป็นเมืองลำพูนหรืออาณาจักรหริภุญไชย ในอดีตดินแดนแถบลุ่มแม่น้ำปิง น้ำปิงน้ำกวางผืนนี้ เคยมีชื่อว่า “สมันตรประเทศ” มาก่อน เหตุการณ์เกิดขึ้นในช่วงหลังพุทธกาลเล็กน้อยหรือราว 2,000 ปีที่ผ่านมา ว่าด้วยเรื่องราวของนักพรตฤาษีที่เดินทางไกลมาจากชมพูทวีปสู่สุวรรณภูมิ ได้เข้ามาเผยแผ่ศาสนาพราหมณ์ ต่อมาได้ผสมผสานกับคนพื้นเมือง ก่อกำเนิดชุมชนกลุ่มแรกกลายเป็นบรรพบุรุษของชาว “ลัวะ” เม็ง” (มอญ) ณ รีมฝั่งแม่ระมิงค์ (แม่น้ำปิง) หลักฐานที่รองรับยืนยันถึงการมีอยู่จริงของมนุษย์ยุคก่อนอาณาจักรหริภุญไชย ได้แก่ โครงกระดูกที่ขุดพบ ณ บ้านวังไฮ ตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อปี พ.ศ. 2530 ซึ่งนักโบราณคดีได้ทำการศึกษาพบว่ามียุระหว่าง 2,800 - 3,000 ปีมาแล้ว จัดเป็นมนุษย์ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลายที่รู้จักประเพณีฝังศพด้วยการอุทิศสิ่งของให้ผู้ตายไว้ใช้ในปรโลก รู้จักทำเกษตรกรรม และตั้งหลักแหล่ง ไม่เร่ร่อน มีการติดต่อกับภายนอกทั้งซีกโลกตะวันตกคือกลุ่มของพ่อค้าอินโด-โรมัน เห็นได้จากการพบลูกปัด สร้อย กำไลในหลุมศพทำด้วยหินควอทซ์ และซีกโลกตะวันออก คีนกลุ่มของอารยธรรมดองซอน กวางสี แถบเวียดนามเหนือและจีนใต้ ซึ่งได้นำเอาเครื่องประดับที่ทำด้วยสำริดมาแลกเปลี่ยนค้าขาย ชนกลุ่มนี้ ต่อมาได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของประชากรในแคว้นหริภุญไชยอีก 1,000 ปีต่อมา

กำเนิดมนุษย์ถ้ำสู่สัญลักษณ์ภาพเขียนสีเมืองลำพูนมีสภาพภูมิศาสตร์สองลักษณะ กล่าวคือบริเวณ อำเภอเมืองลำพูน อำเภอบ้านธิ อำเภอป่าซาง และอำเภอเวียงหนองส่อง เป็นเขตที่ราบลุ่มริมน้ำประเภท “ดินค้ำน้ำชุ่ม” ส่วนอำเภอแม่ทา อำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอลี้ และอำเภอบ้านโฮ่ง เป็นเขตของเทือกเขาสูงชัน โดยมากเป็นหินปูนมีทำเลที่ตั้งเหมาะแก่การตั้งหลักแหล่งที่อยู่อาศัยของมนุษย์ยุคหิน ซึ่งต้องใช้เพิงผาถ้ำ ไม่ไกลจากแหล่งที่อยู่อาศัยเป็นที่กำบังกาย จากหลักฐานที่ค้นพบใหม่ล่าสุด ในปี พ.ศ.2552 ณ ดอยเต๋อตอนผาฝั่ง ตำบลป่าพูล อำเภอบ้านโฮ่ง และดอยผาแดง กับดอยนกยูง ตำบลศรีวิชัย อำเภอลี้ รวมถึงการขุดขีตเพิงผาหิน เป็นรูปรอยเท้าแบบ Rock Art ณ ด้านหลังวัดดอยสารภี อำเภอแม่ทา ได้พบร่องรอย ของมนุษย์ยุคหินกลาง ถึงยุคหินใหม่ มียุระราว 1,000 - 4,000 ปี มาแล้ว คนกลุ่มนี้นับถือผี วิถีเร่ร่อนย้ายถิ่นฐานตามฤดูกาล บูชาอำนาจเหนือธรรมชาติที่มองไม่เห็น (Animism) สามารถผลิตเครื่องมือขวานหิน ใบหอกเป็นอาวุธ ข้อสำคัญรู้จักเขียนภาพบนผนังถ้ำด้วยสีแดง สีที่ใช้มีส่วนผสมของเลือดนกพิราบ ไช้ขาว กาวยางหนังสัตว์ หรือสามารถสื่อสัญลักษณ์ด้วยการใช้ขวานหินขูดขีตลวดลาย ภาพเหล่านี้สะท้อนถึงความเชื่อเรื่องการบูชารอยเท้า งานพิธีกรรมฝังศพ การตัดไม้ข่มนามก่อนการออกล่าสัตว์ ต่อมาเมื่อมนุษย์เริ่มรู้จักใช้ไฟฟ้า ทำให้เปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคจากเนื้อดิบเป็นปรุงอาหารให้สุก มีการปั้นภาชนะดินเผาสำหรับใส่กระบอกรูหม้อกระดูก มีการตกแต่งขูดขีตผิวภาชนะเป็นรูปงูไขว้ ในที่สุดเริ่มตั้งแต่ยุคเร่ร่อน มีการเลือกผู้นำเผ่าและเข้าสู่ยุคสังคมเกษตร ราว 3,000 ปี ที่ผ่านมา

“ยุคทริภุญไชย”

ทริภุญไชย ปฐมอารยนครแห่งล้านนา ทริภุญไชยนครมีฐานะเป็นราชธานีแห่งแรกของภาคเหนือ เป็นรากฐานอารยธรรมอันเจริญรุ่งเรืองสูงส่งในทุกๆ ด้านให้แก่อาณาจักรล้านนา นับตั้งแต่ด้านพุทธศาสนา เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ศิลปกรรม วัฒนธรรม การทหาร ดังมีหลักฐานยืนยันจากศิลาจารึก ตำนาน โบราณสถาน โบราณวัตถุ ฯลฯ ปฐมอารยนครแห่งนี้เป็นบ่อเกิดแห่งการประดิษฐ์อักษรมอญโบราณ ในพุทธศตวรรษที่ 15-17 พบจำนวนมากถึง 10 หลักเรื่องราวจากศิลาจารึกแสดงถึงอัจฉริยภาพด้านการปกครอง และความรุ่งเรืองทางศาสนาอักษรมอญโบราณเหล่านี้ส่งอิทธิพลด้านรูปแบบอักษรให้แก่อักษรในพุกาม สะเทิม รวมไปถึงอักษรพม่าและมอญที่ใช้ในปัจจุบัน นอกจากนี้แล้วยังเป็นต้นกำเนิดลายสือไท สมัยสุโขทัย ในอีก 400 ปีต่อมา และอักษรธรรมล้านนาให้แก่ชาวไทยภาคเหนือ (ไทยวน) และต่อมาได้แพร่หลายไปสู่อักษรไทลื้อ ไทอาหม ไทใหญ่ ทริภุญไชยนคร มีความเจริญรุ่งเรืองอย่างยิ่งและเป็นทีที่เลื่องลือในกลุ่มชนชาวตะวันออกเฉียงใต้ อันได้แก่ พุกาม นครวัด (เขมร) จำปาสัก ศรีวิชัย นครศรีธรรมราช ละโว้ และจีน ทริภุญไชยได้กลายเป็น ยุทธศาสตร์นครที่หลายๆ แคว้นได้เข้ามาเยือนเพื่อสร้างสัมพันธไมตรีทางการทูตทางการค้า ทางสวัสดิการสังคม ความเป็นอยู่สู่ความเห็นพ้องทางด้านวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าด้วยเหตุนี้ ศิลปวัฒนธรรมสมัยทริภุญไชย จึงเป็นการผสมผสานศิลปะอันมีค่าได้อย่างลงตัว กษัตริย์ในราชสกุลจามเทวีวงศ์แห่งทริภุญไชยนคร ได้ครองราชสมบัติยาวนานสืบเนื่องต่อมาราว 620 ปี มีพระมหากษัตริย์ทั้งสิ้นประมาณ 50 พระองค์

สงครามสามนครสู่สายสัมพันธ์มอญหงสาวดี เมื่อทริภุญไชยนครผ่านกาลเวลามาได้สามศตวรรษ ราชรัฐละโว้เมืองแม่แต่เดิมเคยเป็นเครือข่ายทวารวดีได้ถูกปกครองโดยขอม ทำให้ละโว้กลายเป็นศัตรูกับทริภุญไชย ยุคนี้รัฐทางใต้มีการแผ่แสนยานุภาพจากชายฝั่งทะเลมาสู่เขตที่ราบลุ่มภูเขาตอนใน เพื่อขยายเส้นทางการค้า หลายระลอกทำให้เกิดสงครามครั้งใหญ่ระหว่าง “นครศรีธรรมราช – ละโว้ - ทริภุญไชย” จนกระทั่งถึงสมัย พระเจ้ากมลราชนครทริภุญไชยเกิดโรคห่าครั้งใหญ่ประชาชนชาวมอญทริภุญไชยอพยพหนีไปอยู่เมืองหงสาวดี และสะเทิม (สุธรรมวดี) เป็นเวลา 6 ปี เมื่อสร้างจากโรคระบาดได้นำเอาชาวมอญ – หงสาวดี และมีการถ่ายเททางอารยธรรมระหว่าง ชาวแม่ระมิงค์กับลุ่มน้ำสาละวิน จนเกิดประเพณีลอยโคมในฤดูน้ำหลาก อันเป็นต้นกำเนิดของประเพณีลอยกระทงของสุโขทัยปัจจุบันชาวมอญจากหงสาวดียังคงตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านหนองคู เวียงเกาะกลาง ตำบลบ้านเรือน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน และบ้านต้นโชค บ้านหนองคอบ อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีชาวมอญ

สวาวธิติ กษัตริย์ผู้ทรงธรรม พุทธศตวรรษที่ 16 - 17 ถือว่าเป็นยุครุ่งเรืองของความเจริญทุกๆ ด้าน ประวัติศาสตร์ยุคนี้มีความชัดเจนขึ้นที่ละน้อยๆ ไม่เพียงแต่ปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีอย่างมากมายเท่านั้น หากยังอ้างอิงได้ถึงหลักฐานทางด้านอักษร กล่าวคือมีการพบศิลาจารึกอักษรมอญ-โบราณมากที่สุดในประเทศไทย หลังจากยุคของพญาอาทิตย์ยราช มหาราชแห่งทริภุญไชยนครผู้ทรงขุดพบพระธาตุ และกระทำการสถาปนา พระบรมสารีริกธาตุกลางมหานครขึ้นเป็นศูนย์รวมความศรัทธาครั้งแรกของภาคเหนือแล้ว พระราชโอรสของพระองค์ คือพระเจ้าธรรมิกราชาได้สร้างพระอัฐารส (พระยืนสูง 18 ศอก) ที่วัดอรัญญิการาม (วัดพระยืน) จนถึงยุคสมัยของ พญาสวาวธิติ หรือพญาสรรพลีธิ กษัตริย์ผู้ทรงผนวชระหว่างครองราชย์ ทรงถวายพระราชวังเขตวนาลัยให้ สร้างวัดเขตวนาราม (วัดดอนแก้ว) ทรงผนวชพร้อมมเหสีและโอรส ทรงสร้างต้นโพธิ์และประกาศเชิญชวน ประชาชนให้คำจูนต้นโพธิ์ ถือเป็นต้นแบบของกษัตริย์ในยุคต่อมาที่ดำเนินรอยตามในส่วนของการกัลปนาวัง เพื่อสร้างวัด การผนวชขณะครองราชย์ และประเพณี “ไม้กำสะหลี” ของชาวล้านนาต่อมา

อรุณรุ่งแห่งพุทธประทีป ก่อนยุคทริภุญไชยนคร คนพื้นเมืองชาวลัวะดั้งเดิมเคยบูชาผีแถน ผีบรรพบุรุษ ที่เรียกว่า “ผีปู่แสะย่าแสะ” มีการบูชาเสาสะกัง หรือเสาอินทนิล ต่อมายอมรับเอาศาสนาพราหมณ์จากถาขี้นักพรต ล่วงสู่ยุคทริภุญไชยจึงมีการสถาปนาศาสนาพุทธแห่งแรกของภาคเหนือ กระทั่งเปลี่ยนเป็นนิกายลังกาวงศ์ ราวสมัยวงศ์ ฯลฯ ศาสนาพุทธในทริภุญไชยนคร ได้รับการผ่องถ่ายไปสู่เมืองอื่นๆ ทั้งในล้านนา ล้านช้าง สิบสองปันนา ลำแสงแรกแห่งพระพุทธศาสนารุ่งเรืองไสวขึ้นนับตั้งแต่ได้มีการขุดพบพระบรมสารีริกธาตุในส่วนของพระเกศาธาตุ ณ บริเวณวัดพระธาตุทริภุญไชยปัจจุบัน ในรัชสมัยของพญาอาทิตยราช ราวพุทธศตวรรษที่ 16 - 17 ทรงสถาปนาพระบรมธาตุเจดีย์ขึ้นแห่งแรกในภาคเหนือ โบราณราชประเพณีกำหนดให้พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ จักต้องมากราบนมัสการพระบรมธาตุเจดีย์แห่งนี้ก่อนพระราชพิธีบรมราชาภิเษก มีหลักฐานปรากฏ ว่าแม้แต่ หลวงจันทิเบตในแต่ละปีก็ต้องจารึกแสวงบุญด้วยการมาสักการะพระมหาธาตุเจดีย์ทริภุญไชยสะท้อนว่าเมืองลำพูน คือศูนย์กลางของพุทธศาสนาแห่งลุ่มแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน ตลอดจนลุ่มน้ำ โขง-สรวิน トラบถึงวันนี้ ลำพูน ได้กลายเป็นศูนย์รวมอารยธรรมทางพุทธศาสนาแห่งอาณาจักรล้านนา ซึ่งศาสนสถานปรากฏให้เห็น ในปัจจุบันได้แก่ วัดพระธาตุทริภุญไชย วัดพระพุทธบาทตากผ้าในอำเภอบ้านฝาง และวัดพระพุทธบาทห้วยต้ม ในอำเภอลี้ เป็นต้น องค์พระบรมเจดีย์ในวัดพระธาตุทริภุญไชยเชื่อว่าเป็นพระเจดีย์ที่เก่าแก่ที่สุด โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ 4 ได้ทรงยกย่องและสถาปนาพระบรมธาตุเจดีย์องค์นี้พร้อมทั้งได้จารึกไว้ว่า เป็นพระเจดีย์องค์หนึ่งในแปด พระบรมธาตุเจดีย์ที่มีชื่อเสียงที่สุดในประเทศไทย วัดพระธาตุทริภุญไชยยังได้ชื่อว่า เป็นพระบรมธาตุเจดีย์ประจำราศีของผู้เกิดปีระกาอีกด้วย

จามเทวี : แม่เมือง - มิ่งเมือง ภายหลังจากการล่มสลายของเมือง “สมันตประเทศ” ด้วยการขาดผู้นำ ที่ทรงคุณธรรม กลุ่มนักพรตถาขีผู้มีบทบาทในการสร้างเมืองตั้งแต่เริ่มแรก ได้กอบบ้านกู่เมืองขึ้นมาใหม่ในราวปี พ.ศ. 1204 เฉลิมนามว่า “ทริภุญไชยนคร” โดยได้อัญเชิญราชธิดาของพระเจ้ากรุงละโว้นามว่า “พระนางจามเทวี” มาเป็นปฐมกษัตริย์ในปี พ.ศ. 1206 พระนางทรงนำเอาอารยธรรมชั้นสูงแบบทวารวดีขึ้นมาทางแม่น้ำปิง สู่ดินแดนภาคเหนือของไทยเป็นครั้งแรก ทรงรวบรวมชนพื้นเมืองกลุ่มต่าง ๆ เข้าด้วยกันภายใต้การปกครอง แบบทศพิธราชธรรมทรงประกาศพระพุทธศาสนาให้เลื่องลือไกลด้วยการสร้างวัดวาอารามกระจายทั่วดินแดน อีกทั้งยังทรงขยายอาณาเขตความเจริญไปยังลุ่มน้ำต่างๆ อาทิเมืองเขลางคนคร – อลัมพวงค์ (ลำปาง) แห่งลุ่มน้ำวังเวียงเกาะ เวียงท่ากาน เวียงมะโน เวียงฮอด บันปลายพระชนม์ชีพทรงสละราชสมบัติให้แก่ พระราชโอรสฝาแฝด “เจ้ามหันตยศ เจ้าอนันตยศ” ให้ครองแคว้นทริภุญไชยเขลางคนครสืบมา ในขณะที่พระองค์ทรงครองศีลอุบาสิกาคุณงามความดีที่ทรงกระทำไว้เป็นที่ขจรขยายมีมากเกินคณานับ จนได้รับฉายาว่าเป็น “พระแม่เมือง - พระมิ่งเมือง” ของชาวเมืองทริภุญไชย

“ยุคล้านนา”

ยามสิ้นแสงอสดงคตทริภุญไชยนครผ่านกาลเวลอันรุ่งโรจน์มานานถึงหกศตวรรษด้วยกิตติศัพท์ความอุดมสมบูรณ์มั่งคั่ง ทำให้เป็นที่หมายปองของ “พญามังราย” เจ้าผู้ครองแคว้น “ทริภุญครเงินยาง” แถบเมืองเชียงราย ปี พ.ศ.1824 พญามังรายได้ยกกองทัพอันแข็งแกร่งมาเผาแคว้นทริภุญไชยจนวายวอดในสมัย “พญาธิบา” แต่พญามังรายก็ไม่ประทับอยู่ที่เมืองทริภุญไชย โดยให้เหตุผลว่าเป็นเมืองพระธาตุ อีกเหตุผลหนึ่งซึ่งภูมิไม่เหมาะสมเป็นเมืองขนาดเล็ก การขยายตัวของเมืองเป็นไปได้ยากจึงให้อ้ายฟ้าหรือขุนฟ้าครองเมืองทริภุญไชยแทนและย้ายราชธานีใหม่ไปอยู่ที่ “เวียงชะแ่ว” หรือ “เวียงแจ้เจียงกุม” และย้ายไปอยู่ที่ “เวียงกุมกาม” และ “นพบุรีนครพิงค์เชียงใหม่” ในปี พ.ศ. 1839 โดยการผนวกแคว้นทริภุญชัยและแคว้นโยนกเข้าด้วยกัน โดยมีเชียงใหม่เป็นศูนย์กลาง ส่วนทริภุญไชยเป็นส่วนกลางด้านศาสนาโดยให้บูรณะพระธาตุทริภุญชัยสร้างมณฑปทรงปราสาทที่พญาสัพสิทธิ์สร้างไว้ให้สูงขึ้นเป็น 32 คอก ได้ถวายข้าทาสนบวกรแก้ววัดพระธาตุทริภุญชัยและสั่งให้กษัตริย์เมืองเชียงใหม่องค์ต่อ ๆ มาทุกพระองค์มีหน้าที่ในการดูแลบูรณะวัดพระธาตุทริภุญไชยสืบต่อมา

ในปี พ.ศ.1990 สมัยพญาติโลกราชกษัตริย์เมืองเชียงใหม่ ราชวงศ์มังราย ลำดับที่ 9 ได้อาราธนาพระมหาเมธังกรมาเป็นผู้ควบคุมการบูรณะและเสริมองค์พระธาตุขึ้นใหม่โดยปรับปรุงโดยสร้างพระธาตุจากเจดีย์ทรงปราสาทเป็นทรงพระขัณฑ์หรือทรงลังกาทตามแบบพระพุทศศาสนาแบบลังกาวงศ์ของเมืองเชียงใหม่ โดยก่อเป็นเจดีย์สูงขึ้นเป็น 32 คอก กว้างขึ้นเป็น 52 คอกเป็นรูปทรงที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ในปี พ.ศ.2054 สมัยพระเมืองแก้ว กษัตริย์เมืองเชียงใหม่ ราชวงศ์มังราย ลำดับที่ 11 ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลที่วัดพระธาตุทริภุญชัยเป็นประจำทุกปี ได้ปวาร้องโฆษณาเรียไร่ จ่ายซื้อทองบุงค์พระธาตุเจดีย์เป็นทองแดงหนักสิบเก้าแสนแปดหมื่นห้าพันสี่ร้อยบาทสองสลึง แล้วลงรักปิดทองคำเปลว ให้สร้างพระวิหารหลวง แล้วสร้างรั้วรอบพระบรมธาตุ (สัตตบัณฺฑร) ระเบียงหอก 500 เล่ม เถนถักกำลังพลเรือและก่อกำแพงเมืองทริภุญไชยด้วยอิฐ ในปี พ.ศ. 2059 เพื่อป้องกันภัยจากอยุธยาจนมาถึงสมัยพญาเกือนา กษัตริย์ล้านนาองค์ที่ 6 ทรงอาราธนาพระสุมนเถระจากสุโขทัยมาจำพรรษาที่วัดพระยีน ในปีพ.ศ.1912 เมืองทริภุญไชยก่อน เมื่อสร้างวัดบุปผาราม (สวนดอก) พระสุมนเถระจึงมาจำพรรษาที่แห่งนี้นี้จนถึงแก่มรณภาพในปี พ.ศ.1932 นับว่าพระสุมนเถระได้มาวางรากฐานพระพุทศศาสนา ลัทธิลังกาวงศ์ในเมืองเชียงใหม่ ให้เป็นศูนย์กลางแทนนิกายเดิม (รามัญวงศ์) ที่มีทริภุญไชยเป็นศูนย์กลางแต่เมืองเดิม และในสมัยต่อมาคือ พญาแสนเมืองมา ในราวปี พ.ศ.1951

มีพระราชกรณียกิจ ด้านทะนุบำรุงพระพุทศศาสนา โดยโปรดให้หุ้มพระบรมธาตุเจดีย์ทริภุญชัยด้วยแผ่นทองคำหนักสองแสนหนึ่งหมื่นบาท หรือ 252 กิโลกรัม

“ยุคต้นรัตนโกสินทร์”

การใช้วิเทศบายทางการเมืองระหว่างล้านนา (เชียงใหม่) กับสยามประเทศเป็นไปอย่างชิงไหวชิงพริบ เจ้าเมืองฝ่ายเหนือใช้ความพยายามอย่างยิ่งยวดที่จะรักษาประเทศล้านนาเอาไว้ แต่มีอำนาจแรงคุกคามข้างฝ่ายสยามประเทศได้ เนื่องจากสยามได้ใช้วิธีหลายรูปแบบที่จะรวมล้านนาให้เป็นหนึ่งเดียว อาทิ ส่งนักกฎหมายฝรั่งและหมอสอนศาสนาเข้ามาอยู่ในเชียงใหม่ อีกทั้งส่งข้าหลวงสามหัวเมืองมาประจำหลังจากที่รัฐบาลส่วนกลางสยามได้เซ็นสนธิสัญญาเบาริง กับอังกฤษในปี พ.ศ. 2398 (สมัยรัชกาลที่ 4) บริษัทอังกฤษก็มีสิทธิเข้ามาสัมปทานไม้ในล้านนาได้ เพียงแค่ขออนุญาตต่อเจ้าผู้ครองนครโดยตรงจนเกิดกรณีพิพาทขึ้นหลายครั้งระหว่างเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่กับบริษัททำไม้ รัฐบาลกลางเห็นว่าผลประโยชน์การทำไม้กับชาวตะวันตกมีรายได้มหาศาล จึงทำสนธิสัญญาเชียงใหม่ขึ้น 2 ครั้ง ในปี พ.ศ.2416 และ พ.ศ.2426 เนื้อหาสาระอยู่ที่การลดอำนาจเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ลงไม่ให้เข้ามามีบทบาทด้านสัมปทานได้ พร้อมส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางเข้ามาดูแลเชียงใหม่ และจัดตั้งกรมป่าไม้ขึ้นที่นี้ในปี พ.ศ.2437 สถานการณ์ครั้งนั้นเป็นเหตุสำคัญให้เกิดการปฏิรูปการปกครองแผ่นดินขึ้น โดยรวบรวมอำนาจการปกครองทั้งหมดให้อยู่กับส่วนกลาง ลดบทบาทของเจ้าเมืองฝ่ายเหนือให้น้อยลง ยกเลิกฐานะหัวเมืองประเทศราชจัดเป็นหน่วยปกครองที่เรียกว่า “มณฑล” โดยส่งข้าราชการจากส่วนกลางเข้ามาปกครองกระทั่งเจ้าดาราดิเรกรัตนไพโรจน์ เจ้าผู้ครองนครลำพูน องค์ที่ 7 ถึงแก่พิราลัย ได้เกิดการแย่งชิงอำนาจขึ้น ท่ามกลางทายาทจึงเป็นโอกาสอันดีของทางส่วนกลางที่จะใช้ฉวยโอกาสข้ออ้างเข้ามาจัดระเบียบการปกครองเมืองลำพูนใหม่อย่างเบ็ดเสร็จเรียบร้อย

"ยุคเก็บผักใส่ซ้าเก็บข้าใส่เมือง"หลังจากขับไล่พม่าออกจากเมืองล้านนาแล้ว พญาจำบ้านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองเชียงใหม่ส่วนพญากาวิละให้เป็นเจ้าเมืองลำปางโดยพิธีดังกล่าวทำขึ้นที่วัดพระธาตุหริภุญชัย เชียงใหม่สามารถปกครองตนเองได้ในฐานะเมืองประเทศราชของราชอาณาจักรสยาม แต่ในขณะเดียวกันพม่ายังไม่หมดอำนาจเสียทีเดียว คอยมาคุกคามเชียงใหม่อยู่ไม่ขาด พญาจำบ้านซึ่งมีประชากรอยู่น้อยนิดไม่สามารถต่อสู้กับพม่าได้จึงชักชวนกันทั้งบ้านเมือง และหนีไปอยู่กับเจ้าเจ็ดตนที่เมืองลำปาง เมื่อพญาจำบ้านเสียชีวิตลงพระเจ้ากรุงธนบุรีได้แต่งตั้งพญากาวิละขึ้นครองเมืองเชียงใหม่แทนในปี พ.ศ.2325 ซึ่งในขณะนั้นเชียงใหม่เป็นเมืองร้างพม่ายังมีอิทธิพลอยู่ การที่จะฟื้นฟูเชียงใหม่จึงเป็นปัญหาหนักพญากาวิละจำต้องค่อยๆ รวบรวมไพร่พลให้มั่นคง โดยขอผู้คนจากเมืองลำปางและกลุ่มไพร่เดิมอีกจำนวนหนึ่งใช้ เวียงป่าซาง เป็นฐานะที่มั่นรวบรวมผู้คนซึ่งเรียกว่า “เก็บ ฮอมตอมไพร่” พญากาวิละใช้เวลารวบรวมชาวบ้านนานถึง 14 ปี จึงจักสามารถเข้าไปฟื้นฟูและตั้งเมืองเชียงใหม่ได้ในปี พ.ศ. 2388 และฟื้นฟูเมืองลำพูนขึ้นมาใหม่ แต่งตั้งพญาบุรีรัตนคำพันเป็นเจ้าเมืองลำพูนชื่อว่า พญาลำพูนชัย และเจ้าบุญมาน้องคนสุดท้ายของเจ้าเจ็ดตนเป็นพญาอุปราช โดยนำคนมาจากเมืองลำปาง 500 คน จากเมืองเชียงใหม่อีก 1,000 คน และกวาดต้อนคนยองจำนวน 10,000 คนให้อยู่ที่เมืองลำพูนตรงข้ามกับพระธาตุเจ้าหริภุญชัย อีกฟากหนึ่งของแม่น้ำกวงกลุ่มชาวของเหล่านี้ต่อมาได้เป็นช่างทอผ้า สล่าช่างฝีมือผู้มีบทบาทสำคัญในการฟื้นฟูวัฒนธรรมล้านนาให้แก่เมืองลำพูน

นอกจากชาวยองแล้ว ยังมีอีกกลุ่มชนที่เคยกวาดต้อนมาได้สมัยเมื่อพญากาวิละอยู่เวียงป่าซาง คือ กลุ่มเมืองแถบตะวันตกริมแม่น้ำคง ได้แก่ บ้านสะต๋อยสอยไร บ้านวังลุง วังกาศ น่าจะเป็นกลุ่มชาวลัวะ ชาวเม็ง อีกกลุ่มคือพวกชาวไตใหญ่จากเมืองบุ เมืองป่น เมืองสาด เมืองนาย เมืองขวาด เมืองแหน กลุ่มที่ตามมา ภายหลังก็คือกลุ่มชาวไตเขินจากเมืองเชียงตุง และทยอยกันเข้ามาอีกระลอกเพื่อหนีภัยสงครามคือกลุ่มไตลื้อ ในเขตอำเภอบ้านธิ ชาวหลวยจากบ้านออนหลวย ในยุคนี้นักประวัติศาสตร์ขนานนามว่ายุค “เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง” การอพยพยังคงมีมาอย่างต่อเนื่องจนถึงหลังสงครามมหาเอเชียบูรพาการหลังไหลถ่ายเท ชาวยอง และชาวลื้อได้ลี้ภัยลงเมื่อมีการกำหนดปักปันเขตแดนประเทศไทย - จีน - พม่า - ลาวอย่างชัดเจน และปัจจุบันเมืองยองขึ้นอยู่กับปกครองของสหภาพพม่า

คำขวัญจังหวัดลำพูน

“พระธาตุเด่น พระรอดขลัง ลำไยดัง
กระเทียมดี ประเพณีงาม จามเทวี ศรีหริภุญชัย”

ตราประจำจังหวัด

เจดีย์ในดวงตรา หมายถึง พระธาตุหริภุญชัย
ซึ่งกล่าวกันว่ามิพระบรมธาตุของพระพุทธเจ้าประดิษฐานอยู่
นับเป็นปูชนียสถานสำคัญ เป็นที่เคารพนับถือของชาวเมืองและจังหวัดใกล้เคียง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Butea monosperma* (Lam.) Taub

ชื่อพ้อง : *Butea frondosa* Wild.

ชื่อสามัญ : Flame of the Forest, Bastard Teak

วงศ์ : Leguminosae-Papilionoideae

ชื่ออื่น : กวาว ก้าว (ภาคเหนือ) จอมทอง (ภาคใต้)

จำ (เขมร) ทองธรรมชาติ ทองพรหมชาติ ทองต้น
(ภาคกลาง)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ :

ส่วนที่ใช้ : ดอก ยาง ใบ เมล็ด

1) ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ

1.1) อาณาเขตและที่ตั้ง

จังหวัดลำพูนตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 (สายเอเชีย) เป็นระยะทาง 689 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินสายถนนพหลโยธินเป็นระยะทาง 724 กิโลเมตร และตามทางรถไฟ 729 กิโลเมตร ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 18 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศาตะวันออก อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคเหนือและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงหรือพื้นที่สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอสารภี อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
- ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง และ อำเภอสามเงา จังหวัดตาก
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอห้างฉัตร อำเภอสบปราบ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอฮอด อำเภอจอมทอง อำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่สุดของภาคเหนือ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,505.882 ตร.กม. หรือประมาณ 2,815,675 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.85 ของพื้นที่ ภาคเหนือตอนบน บริเวณที่กว้างที่สุดประมาณ 43 กม. และยาวจากเหนือจรดใต้ 136 กม.

ตารางแสดงขนาดพื้นที่จำแนกตามรายอำเภอของจังหวัดลำพูน

รายชื่ออำเภอ	ขนาดพื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ ของพื้นที่ทั้งหมด	ระยะทางห่าง จากจังหวัด (กม.)
1. อำเภอเมืองลำพูน	479.825	10.78	-
2. อำเภอป่าซาง	299.950	6.52	11
3. อำเภอบ้านโฮ่ง	596.901	13.31	36
4. อำเภอแม่ทา	762.630	16.68	25
5. อำเภอลี้	1,701.990	37.96	105
6. อำเภอทุ่งหัวช้าง	486.129	10.79	105
7. อำเภอบ้านธิ	129.024	2.72	26
8. อำเภอเวียงหนองล่อง	49.433	1.24	45
รวมทั้งสิ้น	4,505.882	100	

ตารางแสดงที่ตั้งและอาณาเขตพื้นที่จังหวัดลำพูน

จังหวัด	พื้นที่		จำนวนประชากร (คน)	ความหนาแน่นของ ประชากร (ตร.กม./คน)
	ตารางกิโลเมตร	ไร่		
ลำพูน	4,505.822	2,816,176.25	402,011	89.22

ที่มา ที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

1.2) ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบหุบเขาและพื้นที่ภูเขา ที่ราบอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด ส่วนหนึ่งของที่ราบแอ่งเชียงใหม่ - ลำพูน หรือที่ราบลุ่มแม่น้ำปิงแม่น้ำกวง เป็นที่ตั้งของอำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง ตัวเมืองลำพูนมีระดับความสูง 290.29 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง และตอนเหนือของอำเภอบ้านโฮ่ง มีความสูงเฉลี่ย 200 - 400 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่ค่อยลาดสูงขึ้นในตอนกลาง ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้และตะวันตกเฉียงใต้ ตั้งแต่อำเภอแม่ทา ตอนใต้ของอำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอทุ่งหัวช้าง และอำเภอลี้ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงและภูเขาสูง มีระดับความสูง ระหว่าง 400 - 800 เมตร ขึ้นไป ระดับความสูงจะลดลงเมื่อเข้าเขตที่ราบในอำเภอลี้ ที่ระดับความสูงประมาณ 400 - 800 เมตร แล้วค่อยๆ ยกตัวสูงขึ้นมาทางทิศใต้ ซึ่งเป็นเขตชายแดนติดต่อกับจังหวัดลำปางและจังหวัดตาก ที่ระดับความสูง 600 - 1,000 เมตร

1.3) ลักษณะภูมิอากาศ จังหวัดลำพูนตั้งอยู่ในภาคเหนือ ซึ่งตามตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในเขตร้อนที่ค่อนข้างไปทางเขตอากาศอบอุ่น ในฤดูหนาวจึงมีอากาศเย็นค่อนข้างหนาว แต่เนื่องจากอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดินห่างไกลจากทะเล จึงมีฤดูแล้งที่ยาวนาน และอากาศจะร้อนถึงร้อนจัดในฤดูร้อน จังหวัดลำพูนมีสภาพภูมิอากาศแตกต่างกันอย่างเด่นชัด 3 ช่วงฤดู คือช่วงเดือนมีนาคมกับเมษายน มีอากาศร้อนช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมจะมีฝนตกชุกเป็นฤดูฝน และช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ มีอากาศหนาวเย็น เป็นฤดูหนาวซึ่งฤดูหนาวและฤดูร้อนนั้น เป็นช่วงฤดูแล้ง ที่มีระยะเวลาติดต่อกันประมาณ 6 เดือน ในช่วงฤดูฝนอีก 6 เดือนนั้นอากาศจะไม่ร้อนเท่ากับในฤดูร้อน และไม่หนาวเย็นเท่า ฤดูหนาว คือมีอุณหภูมิปานกลางอยู่ระหว่างสองฤดูดังกล่าว

1.4) เขตการปกครอง จังหวัดลำพูน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 51 ตำบล 594 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 39 เทศบาลตำบล 17 องค์การบริหารส่วนตำบล และ 17 ชุมชน

ตารางแสดงจำนวนเขตการปกครองพื้นที่จังหวัดลำพูน

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ชุมชน	อบจ.	เทศบาล นคร	เทศบาล เมือง	เทศบาล ตำบล	อบต.
ลำพูน	เมืองลำพูน	15	159	17	1	-	1	14	1
	ป่าซาง	9	90		-	-	-	4	4
	บ้านโฮ่ง	5	62		-	-	-	2	4
	แม่ทา	6	71		-	-	-	7	1
	ลี้	8	99		-	-	-	8	2
	ทุ่งหัวช้าง	3	35		-	-	-	1	3
	บ้านธิ	2	36		-	-	-	1	1
	เวียงหนองล่อง	3	25		-	-	-	3	-
รวมทั้งสิ้น		51	577	17	1	-	1	39	17

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2564

5) ข้อมูลด้านประชากร

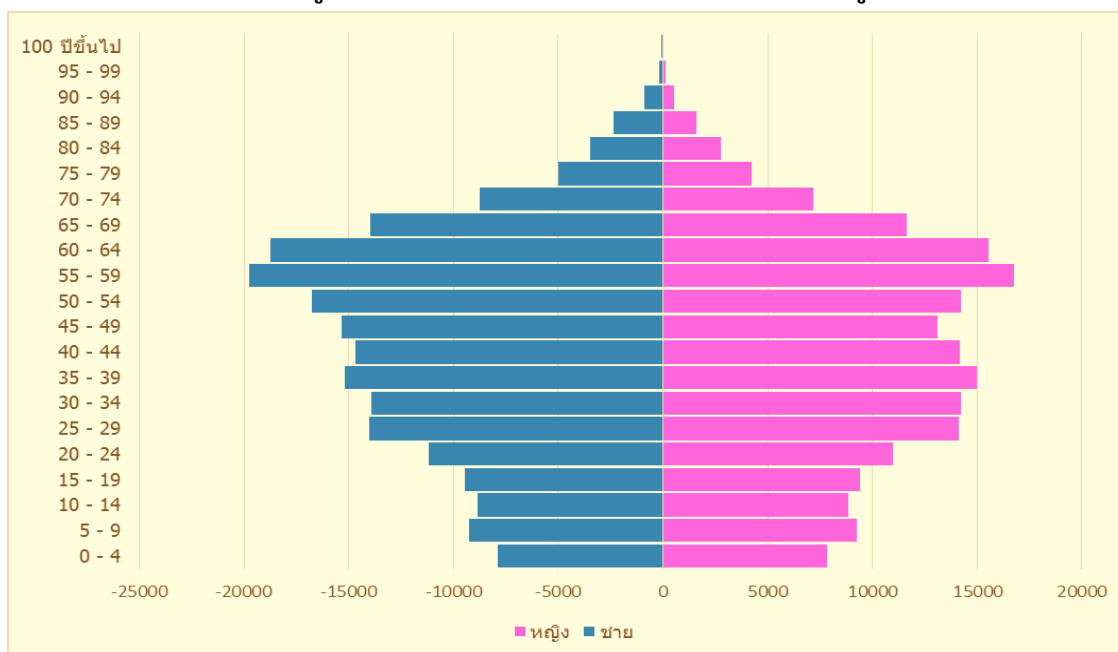
ตารางแสดงจำนวนประชากรแยกตามช่วงอายุ จำแนกตามเพศ และจังหวัด

(หน่วย : คน)

จังหวัด	อายุ 0-17 ปี			อายุ 18 - 25 ปี			อายุ 26 - 59 ปี			อายุ 60 ปีขึ้นไป		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ลำพูน	32,631	31,008	63,639	16,846	16,966	33,812	97,999	104,881	202,880	45,236	55,572	100,808
รวมทั้งสิ้น 401,139 คน												

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2564

แผนภูมิแสดงจำนวนประชากรในเขตพื้นที่จังหวัดลำพูน

จากแผนภูมิปิรามิดแสดงจำนวนประชากรจังหวัดลำพูนแยกตามช่วงอายุ เป็นปิรามิดแบบหดตัว ตรงกลางพองออกและยอดค่อยๆแคบเข้าคล้ายรูปดอกบัว แสดงถึงรูปแบบอัตราการเกิดและอัตราการตายที่ต่ำลง สัดส่วนประชากรเพศชายกับเพศหญิงในแต่ละช่วงอายุใกล้เคียงกัน ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานเป็นผู้มีอายุระหว่าง 55 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.08 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 60 – 64 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.53 และอันดับสามคือมีอายุระหว่าง 50 – 54 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.72

1.6) ด้านศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และข้อมูลชาติพันธุ์

1) จังหวัดลำพูนมีแหล่งข้อมูลและความรู้ด้านวัฒนธรรม ดังนี้

(1) ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี	1	แห่ง
(2) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติหริภุญไชย	1	แห่ง
(3) พิพิธภัณฑ์วัด	1	แห่ง
(4) พิพิธภัณฑ์เอกชน	2	แห่ง
(5) ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด	1	แห่ง
(6) ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอ	8	แห่ง
(7) ศูนย์วัฒนธรรมไทยในสถานศึกษา	18	แห่ง
(8) สภาวัฒนธรรมจังหวัด	1	แห่ง
(9) สภาวัฒนธรรมอำเภอ	8	แห่ง
(10) สภาวัฒนธรรมตำบล	51	แห่ง
(11) โบราณสถาน	17	แห่ง
(12) ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์	43	แห่ง
(13) ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน	1	แห่ง
(14) ช่างฝีมือพื้นบ้าน	10	สาขา

2) ด้านการสืบทอดวัฒนธรรมจากบรรพชนจนถึงลูกหลาน ในปัจจุบันได้มีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ซึ่งได้มีการจัดการเรียนการสอนขึ้นในชุมชนของตนเอง เช่น หมู่บ้าน โรงเรียน โดยได้เชิญบุคลากรที่มีความรู้ด้านวัฒนธรรมและมีความชำนาญด้านภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1) การเรียนการสอนในวัดได้แก่ การอ่านและการเขียนอักษรพื้นเมือง ศิลปะการตีกลองหลวง การเรียนรู้ทางศิลปะการฟ้อนรำ เช่น ฟ้อนเล็บ ฟ้อนยอง ฟ้อนทริภูญชัย

2.2) การเรียนการสอนในหมู่บ้านและสถานศึกษา ได้แก่

- การฝึกสอนดนตรีพื้นเมือง เช่น สะล้อ ซอ ซึง และการฝึกสอน จ้อย ค่าว ซอ
- การทอผ้าพื้นเมือง
- ช่างฝีมือ เช่น การแกะสลัก จักสาน
- งานปั้นหม้อน้ำดินเผา
- ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าว
- มีดสามห่วง
- งานปูนปั้น
- สานสาดแห่
- ฝ้ายกดอก
- ปราสาทนก
- น้ำถุ้ง
- ผ้าทอกีเวย

3) ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญ

- (1) ประเพณีสงฆ์น้ำพระบรมธาตุทริภูญชัย
- (2) ประเพณีทำบุญสลากภัต (ตานก๋วยสลาก)
- (3) ประเพณีวันสงกรานต์ (ปีใหม่เมือง)
- (4) ป่าเวณีสงฆ์น้ำพระพุทธรูปปีใหม่เมืองหละปูน
- (5) ป่าเวณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์สะหลี
- (6) ประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อผาด่าน
- (7) ประเพณีแห่ครัวตานและพิธีเปลี่ยนผ้าห่มสิริระครูบาเจ้าชัยวงศาพัฒนา
- (8) ประเพณีตักน้ำทิพย์ดอยชะม้อ
- (9) ประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุดอยกวางคำ
- (10) ประเพณีถวายฮอยครูบาไหว้สาพระพุทธรูปสามยอด
- (11) ประเพณีสงฆ์น้ำพระเจ้าตนหลวง
- (12) ประเพณีใส่ขันดอกบูชาเสาอินทขิล
- (13) ประเพณีสืบชะตาหลวงและเปลี่ยนผ้าห่มรูปเหมือนครูบาเจ้าศรีวิชัย

- (14) ประเพณีไหว้สาป่ารมีครุบาเจ้าศรีวิชัยนักบุญแห่งล้านนาไทย
- (15) ประเพณีเลี้ยงผีขุนน้ำบ้านธิ
- (16) ประเพณีแต่งสือวดลายผ้าฝ้ายดอนหลวง
- (17) ประเพณีแห่ลูกแก้ววัดพระพุทธรบาทตากผ้า
- (18) ประเพณีลอยกระทง (ยี่เป็ง)
- (19) ประเพณีทำบุญปอยหลวง
- (20) ประเพณีทานข้าวใหม่
- (21) ประเพณีแห่แค่หลวง
- (22) ประเพณีการแข่งขันกลองหลวงล้านนา
- (23) ประเพณีเข้าโสสานกรรม (เข้ากรรม)
- (24) ประเพณีฟังเทศน์มหาชาติ

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน (2563)

4) ภูมิตินกิจกรรมทางวัฒนธรรมของจังหวัดลำพูน

จังหวัดลำพูนได้ให้ความสำคัญของเรื่องประเพณีวัฒนธรรม โดยมีการจัดภูมิตินกิจกรรมทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในรอบเดือน ซึ่งรายละเอียดของกิจกรรมประเพณีแต่ละช่วงเดือนมีดังต่อไปนี้

กำหนดการจัดงาน	กิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
มกราคม เดือน 4 เหนือ	- ประเพณีทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่	วัดในจังหวัดลำพูน	- ทำบุญตักบาตร - ปฏิบัติธรรม
	- ประเพณีทานข้าวใหม่	วัดในจังหวัดลำพูน	- ถวายทานข้าวใหม่ (ผลผลิตใหม่) - ทำบุญตักบาตร
กุมภาพันธ์ เดือน 5 เหนือ	- ประเพณีปอยน้อย (แห่ลูกแก้ว)	วัดในจังหวัดลำพูน	- ขบวนแห่ลูกแก้ว - พิธีบรรพชาอุปสมบท
มีนาคม เดือน 6 เหนือ	- ประเพณีปอยหลวง	วัดในจังหวัดลำพูน	- ขบวนแห่คร้วทาน - ทำบุญถวายคร้วทาน
	- ประเพณีสงฆ์น้ำครุบาศรีวิชัย	วัดบ้านปาง อำเภอลี้	- พิธีสงฆ์น้ำครุบาศรีวิชัย - ทำบุญตักบาตร
	- มหกรรมกลองหลวงล้านนาไหว้สาพระพุทธรบาทตากผ้า	วัดพระพุทธรบาทตากผ้า อำเภอลำปาง	- ขบวนฟ้อนเล็บ , ขบวนกลองหลวง - แข่งขันการตีกลองสะบัดชัย , กลองหลวง

กำหนดการจัดงาน	กิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
เมษายน เดือน 7 เหนือ	- ประเพณีสงกรานต์และสงฆ์ พระพุทธรูปปีใหม่เมืองหละปูน	อำเภอเมืองลำพูน	- ทำบุญตักบาตร, สงฆ์น้ำพระ - ขบวนแห่สงกรานต์ - ประกวดโคมลอย - การแสดงทางวัฒนธรรม ฟ้อนเล็บ ฟ้อนยอง
	- งานแต่งสืวตลายผ้าฝ้าย ดอนหลวง	บ้านดอนหลวง อำเภอป่าซาง	- การแสดงพื้นบ้าน - ออกร้านผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย
	- ประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์สะหลี	วัดบ้านดงหลวง อำเภอเวียงหนองล่อง	- ขบวนแห่ไม้ค้ำโพธิ์สะหลี - การแสดงพื้นบ้าน
	- ประเพณีไหว้สาสามครูบา	อำเภอลี้	- พิธีบวงสรวง
	- ประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อผาด่าน	อ่างเก็บน้ำแม่กิม ตำบลทากาศ อำเภอแม่ทา	- ขบวนแห่เครื่องบวงสรวง - การแสดงศิลปะพื้นบ้าน - พิธีบวงสรวง
พฤษภาคม เดือน 8 เหนือ	- ประเพณีสงฆ์น้ำพระบรมธาตุ ทริภุญชัย (แปดเป็ง)	วัดพระธาตุทริภุญชัย วรมหาวิหาร อำเภอเมืองลำพูน	- ขบวนแห่หน้าสงฆ์พระราชทาน - ประกวดฟ้อนเล็บ - ประกวดตีกลองหลวง
	- ประเพณีแห่ครัวตานและพิธี เปลี่ยนผ้าห่มสรีระครูบาเจ้าชัยวงศา พัฒนา	วัดพระบาทห้วยต้ม อำเภอลี้	- ทำบุญตักบาตร - ขบวนแห่ครัวตาน - ฟังเทศน์
	- ประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุ ดอยกวางคำ	วัดพระธาตุดอยกวางคำ อำเภอทุ่งหัวช้าง	- ทำบุญตักบาตร - พิธีสงฆ์น้ำพระธาตุฯ - การแสดงศิลปวัฒนธรรม
	- ประเพณีถวายฮอยครูบาไหว้สา พระพุทธรูปสามยอด	วัดพระพุทธรูปสาม ยอด อำเภอบ้านโฮ่ง	- พิธีสงฆ์น้ำพระธาตุฯ - การแสดงศิลปวัฒนธรรม
	- ประเพณีเตียวขึ้นดอยและ พิธีตักน้ำทิพย์ดอยชะม้อ	วัดดอยชะม้อ อำเภอเมืองลำพูน	- กิจกรรมเตียวขึ้นดอย - พิธีตักน้ำทิพย์ - การปฏิบัติธรรม
	- ประเพณีสงฆ์น้ำพระบรม สารีริกธาตุและรอยพระพุทธรูป วัดพระพุทธรูปตากผ้า	วัดพระบาทตากผ้า อำเภอป่าซาง	- ขบวนแห่หน้าสงฆ์พระราชทาน - พิธีสงฆ์น้ำพระบรมสารีริกธาตุ

กำหนดการจัดงาน	กิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
มิถุนายน เดือน 9 เหนือ	- ประเพณีไหว้สาป่ารมีครุบาศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนาไทย	วัดจามเทวี อำเภอเมืองลำพูน	- นิทรรศการครุบาศรีวิชัย - การแสดงพื้นบ้าน
	- ประเพณีใส่ขันดอกบูชา เสาอินทขิล	วัดอินทขิล อำเภอป่าซาง	- ทำบุญตักบาตร - ใส่ขันดอก
	- ประเพณีสงฆ์น้ำพระเจ้า หลีกเคราะห์	วัดพระเจ้าตนหลวง อำเภอบ้านโฮ่ง	- ขบวนแห่คร้วทาน - พิธีสงฆ์น้ำพระเจ้าหลีกเคราะห์ - การแสดงศิลปวัฒนธรรม
	- ประเพณีสืบชะตาหลวงและ เปลี่ยนผ้าหม้อรูปเหมือนครุบา เจ้าศรีวิชัย	วัดบ้านปาง อำเภอลี้	- ทำบุญตักบาตร - พิธีเปลี่ยนผ้าหม้อรูปเหมือน ครุบาเจ้าศรีวิชัย
	- ประเพณีสงฆ์น้ำรอยพระพุทธบาท	วัดพระพุทธบาทห้วยต้ม อำเภอลี้	- พิธีสงฆ์น้ำรอยพระพุทธบาท
	- ประเพณีเลี้ยงผีปู่ย่าพ่อนมดผีเม็ง	ทุกอำเภอในจังหวัดลำพูน	- กิจกรรมพ่อนมดผีเม็ง
	- ประเพณีเลี้ยงผีขุนน้ำ	อำเภอบ้านธิ	- พิธีเลี้ยงผีขุนน้ำ - พิธีบวชป่า
กรกฎาคม เดือน 10 เหนือ	- ประเพณีแห่ช้างเผือก	อำเภอทุ่งหัวช้าง	- พิธีแห่ช้างเผือกเพื่ออนุรักษ์ ธรรมชาติ
	- ประเพณีหล่อและถวายเทียน พรรษา	ทุกอำเภอในจังหวัดลำพูน	- กิจกรรมหล่อเทียนพรรษา - ขบวนแห่เทียนพรรษา
สิงหาคม เดือน 11 เหนือ	- ประเพณีถวายต้นเงินต้นทอง	วัดเหล่าคู่ อำเภอเวียงหนองล่อง	- พิธีทำบุญถวายต้นเงินต้นทอง
	- งานเทศกาลลำไยจังหวัดลำพูน	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว บริเวณเชิงสะพาน ท่าขาม อำเภอเมืองลำพูน	- ประกวดผลผลิตลำไย ประกวด ธิดาลำไย นิทรรศการเกษตรและ ของดีแต่ละอำเภอ
กันยายน เดือน 12 เหนือ	- ประเพณีทานสลากภัต	วัดพระธาตุหริภุญชัย	- พิธีทานสลากภัต
	- ประเพณีสลากย้อม	วัดในจังหวัดลำพูน	- ขบวนแห่สลากย้อม
ตุลาคม เดือนเกี่ยว	- ประเพณีออกพรรษาและ ตักบาตรเทโว	วัดในจังหวัดลำพูน	- ทำบุญตักบาตร - ฟังธรรมเทศนา
	- ประเพณีถวายผ้ากฐิน	วัดในจังหวัดลำพูน	- ขบวนแห่กฐินพระราชทาน - การแสดงพื้นบ้าน

กำหนดการจัดงาน	กิจกรรม	สถานที่จัดกิจกรรม	รายละเอียดกิจกรรม
	- ประเพณีแข่งขันเรือยาว วัดบ้านก้อง (วันออกพรรษา)	ข้างโรงเรียนวัดบ้านก้อง อำเภอป่าซาง	- แข่งขันเรือยาว 5 - 20 ฝีพาย - กิจกรรมต่างๆ
พฤศจิกายน เดือนยี่	- ประเพณีเดือนยี่เป็ง พังเสกนมทวนชาติ	วัดในจังหวัดลำพูน	- กิจกรรมเทศน์มหาชาติ, ลอยกระทง
	- ประเพณีแห่แค้หลวง	อำเภอบ้านโฮ่ง	- ประกวดขบวนแห่แค้หลวง - การแสดงพื้นบ้าน
	- ประเพณีแข่งเรือยาวประจำปี	อำเภอป่าซาง	- การแข่งเรือยาว - การแสดงพื้นบ้าน
ธันวาคม เดือน 3 เหนือ	- งานพระนางจามเทวีและงานฤดู หนาวกาชาดจังหวัดลำพูน	สนามกีฬากลาง จังหวัดลำพูน	- การแสดงมหรสพต่างๆ การแสดงศิลปวัฒนธรรม - การออกร้านหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน
	- งานร่วมใจสืบสานตำนานป่าซาง	ศูนย์แสดงศิลปะ หัตถกรรมและสาธิต เทศบาลตำบลป่าซาง	- การออกร้านจำหน่ายของดี อำเภอป่าซาง - ชิมอาหารพื้นเมือง
	- งานพื้นฟูวิถีชีวิตชาวกะเหรี่ยง	อำเภอลี้ , อำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอแม่ทา , อำเภอ บ้านโฮ่ง	- การแสดงศิลปวัฒนธรรมชนเผ่า - การสาธิต/จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชนเผ่า

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน (ปี 2563)

5. การศาสนา (ศาสนาพุทธ)

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในจังหวัดลำพูน

1) ข้อมูลวัด/สำนักสงฆ์ (แยกมหานิกาย/ธรรมยุต)

อำเภอ	วัด/สำนักสงฆ์		ที่พักสงฆ์	วัดร้าง
	มหานิกาย	ธรรมยุต		
เมืองลำพูน	164	1	33	157
ป่าซาง	76	3	18	54
แม่ทา	38	0	11	25
บ้านธิ	26	1	5	32
บ้านโฮ่ง	47	1	17	3
เวียงหนองล่อง	18	0	3	5
ลี้	66	2	23	2
ทุ่งหัวช้าง	20	0	13	4
รวม	457	8	123	282

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน 2563

2) จำนวนพระภิกษุและสามเณร (แยกรายอำเภอ)

อำเภอ	มหานิกาย		ธรรมยุต	
	พระภิกษุ	สามเณร	พระภิกษุ	สามเณร
เมืองลำพูน	532	565	16	0
ป่าซาง	235	136	20	0
แม่ทา	119	79	2	3
บ้านธิ	67	32	1	0
บ้านโฮ่ง	168	177	6	0
เวียงหนองล่อง	54	25	1	0
ลี้	276	254	5	0
ทุ่งหัวช้าง	57	33	0	0
รวม	1,508	1,301	50	3

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2563

3) องค์กร/เครือข่ายและบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จังหวัดลำพูน

■ ประเภทองค์กร

(1) สำนักศาสนศึกษา	74	แห่ง
(2) สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดลำพูน มหานิกาย	9	แห่ง
(3) สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดลำพูน ธรรมยุตินิกาย	1	แห่ง
(4) หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล	63	แห่ง

■ ประเภทบุคคล

(1) พระปริยัติธรรม แผนกนักธรรม	64	รูป
(2) พระปริยัติธรรม แผนกบาลี	13	รูป
(3) พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ	44	รูป
(4) พระจริยนิเทศ	3	รูป
(5) พระธรรมทูต	55	รูป
(6) พระบัณฑิตเผยแผ่	5	รูป
(7) พระวิปัสสนาจารย์	11	รูป
(8) พระปริยัตินิเทศก์	8	รูป

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2563

๔) จำนวนศาสนาสถานของศาสนาอื่นในจังหวัดลำพูน (แยกรายอำเภอ)

อำเภอ	ศาสนาอื่น	
	ศาสนาคริสต์	ศาสนาอิสลาม
เมืองลำพูน	24	1 ชื่ออัลอันซอริ
ป่าซาง	4	
แม่ทา	4	
บ้านธิ	3	
บ้านโฮ่ง	4	
เวียงหนองล่อง	1	
ลี้	9	
ทุ่งหัวช้าง	2	
รวม	51	1

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2563

อำเภอเมืองลำพูน

1. คริสตจักรลำพูน	ศจ.สมเกียรติ น้อยคำภา
2. คริสตจักรพันธกิจไทย-เกาหลี	ศจ.สมชิต ห้วนา
3. คริสตจักรเบธเอล	ศจ.สรารุช อินทะพันธ์
4. คริสตจักรแห่งนิมิตลำพูน	ศบ.อำนาจ เจริญเรือง
5. คริสตจักรบ้านสันป่าสัก	คศ.दनัย เพ็ชรชัยศรี
6. คริสตจักรไทยลำพูน	ศจ.ณรงค์เดช ลีลาศีลธรรม
7. คริสตจักรแบ็บติสตีลา	ศบ.โจนาธาน/Jonathan Ballou
8. คริสตจักรลำพูนนานาชาติ	ศจ.ปาร์ค ซอง ยอง
9. คริสตจักรพระคุณลำพูน	ศจ.บอม/Rev.Bawm Zung
10. คริสตจักรคริสตจักรเสรีภาพในพระวิญญาณ	ศบ.สมศักดิ์ วงศ์ประเสริฐ
11. ศูนย์คริสเตียนบ้านกลาง	อศจ.อภิรดี ยงพิทยาพงษ์
12. คริสตจักรไมตรีจิต	ศบ.บัญชา ชัยชนะ
13. วัดนักบุญฟรังซิสแห่งอัส	ซีซี ลำพูน
14. คริสตจักรความหวังลำพูน	ศบ.อานูภาพ รั้งสีสว่าง
15. คริสตจักรเซเวนเดย์แอ๊ดเวนตีส	ศบ.อุดม ศรีสุข
16. คริสตจักรอิมลำพูน	ศบ.จำลอง ดอยฟ้า
17. คริสตจักรสร้างสรรค์	ศบ.พิเชษฐ ปินตา
18. สถาบันพระคริสตธรรมลำพูน	ศจ.สมเกียรติ น้อยคำภา
19. ศูนย์พันธกิจไทย-เกาหลี	ศจ.ดร.คิม จัง วอล
20. ศูนย์พันธกิจสันติภาพ	ศจ.สามารถ น้อยคำภา
21. พันธกิจทำ...โครงการพระคัมภีร์ภาษาคำเมือง	ครูรัฐพล ไทยะลักษณ์
22. องค์การกัเดียนร์/ค่ายกัเดียนร์ลำพูน	ผป.สุวิทย์ สัตยวงศ์
23. ศูนย์ประกาศข่าวประเสริฐอุโมงค์	อ.กรรชิ่ง ทองแสง
24. คริสตจักรสันติภาพลำพูน	อ.ศวรรยา น้อยคำภา

อำเภอป่าซาง

1. คริสตจักรป่าซางเมโทรดิส	ศบ.สุรเชษ มงคลเลิศนภา
2. ศูนย์ประกาศสันติภาพน้ำดิบ	อศจ.กิตติศักดิ์ ยงพิทยาพงษ์
3. คริสตจักรสันติภาพป่าซาง	อศจ.ณัฐมนต์ แผลงศร
4. คริสตจักรบ้านห้วยน้ำใส	ศบ.

อำเภอแม่ทา

1. คริสตจักรแบ็บติสหนองหล่ม	ศบ.คงศักดิ์ จันทร์เรื่อน
2. คริสตจักรบ้านผานดำน	ศจ.วิรพล ประวัง
3. หมวดคริสเตียนแม่เหล็ก	ผป.สมบุญ อินจาย
4. ศูนย์ประกาศแม่ทา	ศบ.

อำเภอบ้านธิ

1. คริสตจักรสุทธิธรรมบ้านธิ	คศ.ประชา ใจมา
2. คริสตจักรบ้านห้วยยาบ	ผป.ไพฑูย์ เชียงรุ่ง
3. ศูนย์ประกาศแห่งนิมิต	อ.สุณิรัตน์ ปันเจริญ

อำเภอบ้านโฮ่ง

1. คริสตจักรนิมิต	ศจ.คิม โยง ชิก
2. วัดนักบุญฟรังซิสแห่งอัส ซีซี บ้านป่าแปล	คุณพ่อเฟอร์ดินันโด พิสโตเร
3. ศูนย์ประกาศโรมันคาทอลิกบ้านโฮ่ง	บาทหลวงปรูโน ซอปเปลซ่า
4. ศูนย์ประกาศแห่งนิมิต	อ.ราตรี กัลป์ละหะ

อำเภอเวียงหนองล่อง

1. หมวดคริสเตียนบ้านดงวังหมื่น	ผป.กำพล ปัญญาวงศ์

อำเภอเถี

1. คริสตจักรถึมีสุข	ศบ.วาทะพร ประทีปทอง
2. คริสตจักรถึพึงธรรม	ผป.อำไพ เหลืองสะอาดกุล
3. คริสตจักรฆาลาด	ศบ.ทองหยด กฤษพรสูงส่ง
4. ศูนย์คริสเตียนแม่ลาน	
5. ศูนย์คริสเตียนเด่นเหม้า	
6. ศูนย์คริสเตียนผาต้าย	
8. คริสตจักรความหวังแม่ตื่น	
9. ศูนย์ประกาศบ้านแม่จ้อง	คศ.สุรชัย กันทะสุ

อำเภอทุ่งหัวช้าง

1. หมวดพันธกิจคริสเตียนทุ่งหัวช้างมาโพ	คศ.กำพล รัตนบรรพตศรี
2. ศูนย์ประกาศแห่งนิมิต	อ.นเรศ ศิริบุญทาการย

1.7) ข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ ราษฎรบนพื้นที่สูงจังหวัดลำพูน มีการกระจายตัวอาศัยอยู่ใน 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอลี้ ทุ่งหัวช้าง แม่ทา และบ้านโฮ้ง มีจำนวนทั้งสิ้น 60 กลุ่มบ้าน 12,623 หลังคาเรือน 12,827 ครอบครัว เป็นเพศชาย 22,148 คน หญิง 21,043 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 43,191 คน

จากตาราง เป็นการจำแนกข้อมูลตามอำเภอ พบว่าอำเภอลี้ มีการกระจายตัวของราษฎรบนพื้นที่สูงมากที่สุด จำนวน 22,574 คน คิดเป็นร้อยละ 52.27 รองลงมาได้แก่ อำเภอทุ่งหัวช้าง จำนวน 11,652 คน คิดเป็นร้อยละ 26.98 อำเภอแม่ทา จำนวน 6,178 คน คิดเป็นร้อยละ 14.30 และอำเภอบ้านโฮ้ง จำนวน 2,787 คน คิดเป็นร้อยละ 6.45

ตารางแสดงจำนวนหมู่บ้าน/กลุ่มบ้าน/ชุมชนบนพื้นที่สูงจังหวัดลำพูน

อำเภอ	กลุ่มชาติพันธุ์	จำนวน				ประเภท			สถานภาพ	
		หมู่บ้าน	ตำบล	หลังคาเรือน	ครอบครัว	ชาย	หญิง	รวม	มีสัญชาติไทย	ไม่มีสัญชาติไทย
ลี้	กะเหรี่ยง	24	6	4,185	4,185	9,355	8,676	18,031	17,964	67
	ไทยพื้นราบ			2,037	2,037	2,209	2,334	4,543	4,543	-
ทุ่งหัวช้าง	กะเหรี่ยง	17	3	3,648	3,678	5,851	5,801	11,652	11,651	1
แม่ทา	กะเหรี่ยง	13	4	1,888	1,981	3,289	2,889	6,178	6,178	-
บ้านโฮ้ง	กะเหรี่ยง	6	2	697	769	1,195	1,049	2,244	2,243	1
	ไทยพื้นราบ			168	177	249	294	543	543	-
รวม	2	60	15	12,623	12,827	22,148	21,043	43,191	43,122	69

ที่มา : ศูนย์พัฒนาราษฎรบนพื้นที่สูงจังหวัดลำพูน , มีนาคม 2563

1.8) ข้อมูลด้านสาธารณสุข

ตารางแสดงจำนวนหน่วยบริการสาธารณสุข ภาครัฐและภาคเอกชน จังหวัดลำพูน

(หน่วย:แห่ง)

จังหวัด	โรงพยาบาลสังกัดภาครัฐ (แห่ง)					โรงพยาบาลสังกัดเอกชน (แห่ง)
	รพศ.	รพท.	รพช.	รพ.สต.	อื่นๆ	
ลำพูน	-	1	7	72	- สถานพยาบาลเอกชน/คลินิก 131 แห่ง - ศูนย์บริการเทศบาล 1 แห่ง - คลินิกทันตกรรม 32 แห่ง	5

หมายเหตุ. รพศ.=โรงพยาบาลศูนย์

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563

รพท. = โรงพยาบาลทั่วไป

รพ.สต. = โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

รพช. = โรงพยาบาลชุมชน อื่น ๆ

จังหวัดลำพูนมีหน่วยบริการสาธารณสุข ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน จำนวนทั้งสิ้น 246 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลทั่วไป 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 7 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 72 แห่ง สถานพยาบาลเอกชน/คลินิก 131 แห่ง ศูนย์บริการเทศบาล 1 แห่ง คลินิกทันตกรรม 32 แห่ง และโรงพยาบาลสังกัดเอกชน 5 แห่ง

ตารางแสดงจำนวนประชากรต่อแพทย์รายจังหวัด

(หน่วย : คน)

จังหวัด	แพทย์	ประชากร	ประชากรต่อแพทย์
ลำพูน	136	402,011	2,956

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน ณ วันที่ 31 ธันวาคม. 2563

จังหวัดลำพูนมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 402,011 คน มีแพทย์ จำนวน 136 คน จำนวนประชากรต่อแพทย์ คิดเป็นประชากร 2,956 คน ต่อแพทย์ 1 คน

1.9) ข้อมูลด้านการศึกษา

ตารางแสดงจำนวนนักเรียน/นักศึกษาในระบบจำแนกตามระดับชั้น ปี พ.ศ. 2565

(หน่วย:คน)

จังหวัด	ระดับการศึกษา (คน)							
	อนุบาล	ประถม	ม.ต้น	ม.ปลาย	ปวช.	ปวส.	ป.ตรี	รวม
ลำพูน	13,417	24,095	12,471	9,171	4,645	2,273	556	66,628

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2565

จังหวัดลำพูนมีจำนวนนักเรียนนักศึกษาในระบบ จำแนกตามระดับชั้น ปี พ.ศ. 2565 จำนวนทั้งสิ้น 66,628 คน ดังนี้ ระดับอนุบาล 13,417 คน ระดับประถมศึกษา 24,095 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 12,471 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 9,171 คน ระดับ ปวช. 4,345 คน ระดับ ปวส. 2,273 คน และระดับปริญญาตรี 556 คน

ตารางแสดงสถานศึกษาในระบบ นอกระบบ จำแนกรายสังกัด รายจังหวัด ปีการศึกษา 2565

(หน่วย:จำนวน:แห่ง)

รายการสถานศึกษา (แห่ง)								
ในระบบ							นอกระบบ	รวม
สพฐ.	เอกชน	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	ท้องถิ่น	พัฒนาสังคมฯ	สำนักพุทธ ฯ	กศน.	
184	25	8	1	121	18	10	8	375

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน. 2565

จังหวัดลำพูนมีสถานศึกษาในระบบ นอกระบบ จำแนกรายสังกัด ปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งสิ้น 375 แห่ง ดังนี้ สพฐ. 184 แห่ง เอกชน 25 แห่ง อาชีวศึกษา 8 แห่ง อุดมศึกษา 1 แห่ง ท้องถิ่น 121 แห่ง กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 18 แห่ง สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 10 แห่ง และ กศน. 8 แห่ง

ตารางแสดงคะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-Net ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (%) ปี พ.ศ. 2562 – 2564

จังหวัด	ปีการศึกษา		
	2562	2563	2564
ระดับประเทศ	32.34	33.79	31.75
จังหวัดลำพูน			
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	32.81	35.29	35.70
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	27.37	27.80	30.31
- สำนักงานการศึกษาพิเศษ	26.79	28.84	29.73
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	27.88	29.45	57.22
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	24.70	25.18	27.03

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2565

จังหวัดลำพูนมีผลคะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-net ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระหว่างปีการศึกษา 2562 – 2564 โดยแยกตามสังกัดปรากฏว่า

ปีการศึกษา 2562 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีผลคะแนนเฉลี่ยมากกว่าระดับประเทศ

ปีการศึกษา 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีผลคะแนนเฉลี่ยมากกว่าระดับประเทศ

ปีการศึกษา 2564 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีผลคะแนนเฉลี่ยมากกว่าระดับประเทศ

10) ข้อมูลด้านภาคีเครือข่าย

ตารางแสดงจำนวนองค์กรภาคีเครือข่าย

องค์กร	จังหวัด
องค์กรสาธารณประโยชน์ ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	121
องค์กรสวัสดิการชุมชน ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม	38
กองทุนสวัสดิการชุมชน	57
สภาเด็กและเยาวชน	66
สภาองค์กรคนพิการ	17
ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป	36
ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ (ศพอส.)	27
ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.)	58

องค์กร	จังหวัด
อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.)	1,590
โครงการบ้านมั่นคง (พอช.)	0
สภาองค์กรชุมชน	57
ข้อมูลคลังปัญญาผู้สูงอายุ	1,357
ชมรมผู้สูงอายุ	645

ที่มา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2564

จังหวัดลำพูนมีองค์กรภาคีเครือข่าย ดังนี้ องค์กรสาธารณประโยชน์ ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม 121 องค์กร องค์กรสวัสดิการชุมชน ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม 38 องค์กร กองทุนสวัสดิการชุมชน 57 กองทุน สภาเด็กและเยาวชน 55 แห่ง สภาองค์กรคนพิการ 17 แห่ง ศูนย์บริการคนพิการทั่วไป 36 แห่ง ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพของผู้สูงอายุ (ศพอส.) 27 แห่ง ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) 58 แห่ง อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) 1,590 คน สภาองค์กรชุมชน 57 ตำบล ข้อมูลคลังปัญญาผู้สูงอายุ 1,357 คน และชมรมผู้สูงอายุ 645 ชมรม

2) สถานการณ์ด้านสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.1) สถานการณ์ด้านสังคม

สถานการณ์เด็ก (อายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์) จังหวัดลำพูนมีประชากรเด็ก จำนวน 64,834 คน คิดเป็นร้อยละ 16.13 ของประชากรทั้งหมด พบว่าจำนวนประชากรเด็กมีจำนวนลดลงจากปีที่ผ่านมาถึง 4,846 คน จากจำนวนประชากรเด็กมีสถานการณ์เด็กที่น่าเป็นห่วง ดังนี้ เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 490 ราย เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว จำนวน 2,177 ราย และเด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและไม่พร้อมในการเลี้ยงดู จำนวน 181 ราย และเด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศ ที่มีการดำเนินคดี จำนวน 2 ราย ทั้งนี้ จังหวัดลำพูนมีเด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวนทั้งสิ้น 11,454 คน

สถานการณ์เยาวชน (อายุ 18 – 25 ปี) จังหวัดลำพูนมีประชากรเยาวชน จำนวน 35,124 คน คิดเป็นร้อยละ 8.74 ของประชากรทั้งหมด พบว่าจำนวนประชากรเยาวชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 2,634 คน จากจำนวนประชากรเยาวชนมีสถานการณ์เยาวชนที่น่าเป็นห่วง ดังนี้ เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน 773 คน และเยาวชนที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศ จำนวน 1 คน

สถานการณ์สตรี (สตรีที่มีอายุ 25 – 59 ปี) จังหวัดลำพูนมีประชากรสตรี จำนวน 106,043 คน คิดเป็นร้อยละ 26.38 ของประชากรทั้งหมด พบว่าประชากรสตรีของจังหวัดลำพูนมีจำนวนลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 1,918 คน จากจำนวนประชากรสตรี มีสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง ดังนี้ แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจนที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง จำนวน 1,963 คน สตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน จำนวน 3,961 คน และสตรีที่ถูกทำร้ายร่างกาย จิตใจ จำนวน 15 คน

สถานการณ์ครอบครัว จังหวัดลำพูนมีกลุ่มครอบครัว จำนวนทั้งสิ้น 168,359 ครอบครัว โดยมีสถานการณ์ครอบครัวที่น่าเป็นห่วง ดังนี้ ครอบครัวยากจน จำนวน 33,000 ครอบครัว ครอบครัวหย่าร้าง จำนวน 2,428 ครอบครัว ครอบครัวแห่งกลาง จำนวน 450 ครอบครัว และครอบครัวที่มีคนในครอบครัว กระทำ ความรุนแรงต่อกัน 23 ครอบครัว

สถานการณ์ผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) จังหวัดลำพูนมีพื้นที่การปกครองแบ่งเป็น 8 อำเภอ 51 ตำบล 57 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดลำพูนมีผู้สูงอายุ จำนวน 97,102 คน จากประชากร ทั้งจังหวัด จำนวน 402,011 คน คิดเป็นร้อยละ 24.15 เป็นอันดับ 3 ของประเทศรองจากจังหวัดสิงห์บุรีและลำปาง (ข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย วันที่ 31 ธันวาคม 2563) ซึ่งหมายถึง จังหวัดลำพูนเป็น "สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์" โดยจำแนกตามช่วงอายุ ดังนี้ 1) อายุ 60 – 69 ปี จำนวน 59,897 คน 2) อายุ 70 – 79 ปี จำนวน 25,123 คน 3) อายุ 80 – 89 ปี จำนวน 10,188 คน 4) อายุ 90 – 99 ปี จำนวน 1,797 คน 5) อายุ 100 ปีขึ้นไป จำนวน 97 คน จะพบว่าจังหวัดลำพูนมีประชากรสูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60 – 70 ปี มากที่สุดคือ 59,897 คน คิดเป็นร้อยละ 61.68 ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด และในระยะ 6 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ ปี 2558 – ปัจจุบัน จังหวัดลำพูนมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องรวมทั้งสิ้น 15,995 คน โดยมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มจากปี 2562 จำนวน 2,538 คน

สถานการณ์ผู้สูงอายุของจังหวัดลำพูนที่น่าเป็นห่วง ได้แก่ ผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้/หรือ ไม่มีคนดูแล/หรือไม่มีรายได้/หรือผู้ป่วยติดเตียง ติดบ้าน จำนวน 5,037 คน ผู้สูงอายุที่รับภาระดูแลบุคคล ในครอบครัว เช่น คนพิการ ผู้ป่วยเรื้อรัง บุตรหลาน และจิตเวช จำนวน 509 คน และผู้สูงอายุที่ถูกกระทำ ความรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจ จำนวน 1 คน

สถานการณ์คนพิการ คนพิการของประเทศไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 2,076,311 คน คิดเป็นร้อยละ 3.13 ของประชากรทั้งประเทศ โดยจังหวัดลำพูนมีคนพิการ จำนวน 22,013 คน แยกเป็นเพศชาย 10,938 คน เพศหญิง 11,075 คน คิดเป็นร้อยละ 5.47 ของประชากรจังหวัดลำพูน (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563) จากข้อมูลของศูนย์บริการคนพิการจังหวัดลำพูน ซึ่งจังหวัดลำพูนมีคนพิการสูงเป็นอันดับ 1 ของประเทศ ประเภทความพิการที่พบมากที่สุดคือ ทางกายเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จำนวน 12,229 คน รองลงมา คือ ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย จำนวน 4,657 คน และอันดับสาม คือ ทางจิตใจหรือพฤติกรรม จำนวน 1,588 คน และช่วงอายุที่มีจำนวนคนพิการมากที่สุด คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 14,476 คน คิดเป็น ร้อยละ 65.76 ของจำนวนคนพิการ

สถานการณ์คนพิการของจังหวัดลำพูนที่น่าเป็นห่วงคือ คนพิการมีความต้องการกายอุปกรณ์ จำนวน 359 คน และคนพิการที่อยู่คนเดียวตามลำพัง/ไม่มีผู้ดูแล/ถูกทอดทิ้ง จำนวน 20 คน รวมทั้งจำนวน คนพิการของจังหวัดลำพูนที่เพิ่มมากขึ้นถึงจำนวน 2,521 คน ในระยะเวลา 6 ปีย้อนหลัง นับจากปี 2558 จังหวัดลำพูนมีคนพิการเพียง 19,492 คน

ปี 2563 จังหวัดลำพูนมีการจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการ จำนวน 74 แห่ง จำนวน 531 คน มีศูนย์บริการคนพิการทั่วไป ที่จัดตั้งโดยราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้บริการ คนพิการในระดับพื้นที่ หรือตามประเภทความพิการ หรือให้บริการแก่คนพิการเป็นการเฉพาะในเรื่องใด เรื่องหนึ่ง จำนวน 36 แห่ง จังหวัดลำพูนมีชมรม/สมาคมคนพิการ จำนวน 17 ชมรม มีศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาคนพิการในชุมชน (CLC) 3 ศูนย์ รวม 20 แห่ง และมีผู้ช่วยคนพิการ จำนวน 21 คน ดูแลคนพิการ จำนวน 105 คน

สถานการณ์ผู้ด้อยโอกาส จังหวัดลำพูนมีสถานการณ์ผู้ด้อยโอกาส ประจำปี 2563 ที่น่าเป็นห่วง ได้แก่ คน มีกลุ่มชาติพันธุ์/ชนกลุ่มน้อย จำนวน 43,191 คน ผู้ติดเชื้อ HIV จำนวน 3,150 คน ผู้ติดยาเสพติด จำนวน 1,820 คน คนไร้ที่พึ่ง จำนวน 46 คน และผู้แสดงความสามารถ จำนวน 44 คน

สถานการณ์การค้ามนุษย์ นับตั้งแต่ปี 2557 ถึงปัจจุบัน ปี 2564 จังหวัดลำพูนไม่พบคดีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ โดยในปี 2563 ได้ดำเนินการคัดแยกผู้ต้องสงสัยตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ จำนวน 35 ราย เป็นเพศชาย 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.43 เพศหญิง 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.57 เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 4 ราย โดยทั้ง 35 ราย เป็นสัญชาติเมียนมา (ไทใหญ่) และเป็นแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย โดยผู้ต้องสงสัยตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ทั้งหมดเป็นแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่เข้ามาเป็นแรงงาน ภาคเกษตรกรรม เนื่องจากในฤดูเก็บเกี่ยวลำไยซึ่งเป็นพืชผลผลิตทางการเกษตรหลักของจังหวัดลำพูน จำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมาก

สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว จังหวัดลำพูนมีจำนวนครอบครัวทั้งสิ้น 168,359 ครอบครัว มีบ้าน จำนวน 182,323 หลังคาเรือน มีศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน จำนวน 58 แห่ง มีศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดลำพูน (ศปกต.) จำนวน 16 แห่ง สำหรับสถานการณ์ความเข้มแข็งของครอบครัวจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปี 2558 – 2562 จำนวน 6 ตำบล รวมทั้งสิ้น 11,066 ครัวเรือน พบว่าค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็งของครอบครัวในภาพรวม ระดับคะแนน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 75 และในปี 2563 ได้ดำเนินการสำรวจสถานการณ์ความเข้มแข็งของครอบครัว จังหวัดลำพูน ครอบคลุมพื้นที่ 8 อำเภอ 25 ตำบล ละ 30 ครัวเรือน รวมทั้งสิ้น 750 ครัวเรือน พบว่าความเข้มแข็งครอบครัวไทย ในภาพรวมระดับตำบล คิดเป็นร้อยละ 90.00 ถือว่ามีค่าเฉลี่ยที่สูงมากและจากการสำรวจข้อมูล จปฐ. ตัวชี้วัดที่ 31 ครอบครัวมีความอบอุ่น พบว่า ผ่านเกณฑ์ 112,868 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 99.98

สำหรับสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่น่าเป็นห่วงของจังหวัดลำพูน ได้แก่ ครอบครัวที่มีการกระทำความรุนแรงต่อกัน (ความรุนแรงด้านร่างกาย จิตใจ และเพศ) จำนวน 41 ครอบครัว รวม 41 ราย เป็นเพศชาย จำนวน 5 ราย เป็นเพศหญิง จำนวน 36 ราย โดยพบว่าปัญหาความรุนแรงในเด็กที่อายุต่ำกว่า 9 ปี จำนวน 5 ราย เด็กอายุ 10 – 18 ปี จำนวน 7 ราย อายุ 18 – 59 ปี 21 ราย และอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 8 ราย และประเภทปัญหาที่พบได้แก่ การทำร้ายร่างกาย 28 ราย ปัญหาเรื่องเพศ 3 ราย และปัญหาการข่มขู่/กักขัง/ทอดทิ้ง จำนวน 10 ราย

จังหวัดลำพูนยังพบปัญหาการฆ่าตัวตายสำเร็จ ตั้งแต่ปี 2556 – 2563 อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ อยู่ระหว่าง 14.61 – 21.70 (ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ไม่เกินร้อยละ 6.3 ต่อแสนประชากร) ในปี 2563 จังหวัดลำพูนมีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ เท่ากับ 21.70 ต่อแสนประชากร จำนวนทั้งสิ้น 88 ราย แบ่งเป็นเพศชาย 78 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.63 และเพศหญิง 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.36 โดยช่วงอายุ ที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ 3 ลำดับแรก ได้แก่ อายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 21 ราย (ร้อยละ 23.86) อายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 19 ราย (ร้อยละ 21.59) และอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 18 ราย (ร้อยละ 20.75)

จากสถานการณ์ความรุนแรงของครอบครัวจังหวัดลำพูน จะพบว่า ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา จำนวน 2 ราย รวมทั้งปัญหาการฆ่าตัวตายที่มีเพิ่มขึ้น จำนวน 4 ราย

สถานการณ์ด้านแรงงาน ผู้อยู่ในวัยทำงานและกำลังแรงงาน จังหวัดลำพูน ปี 2564 พบว่า มีประชากรที่อยู่ในวัยแรงงานหรือผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 356,847 คน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 254,788 คน ประกอบด้วย ผู้มีงานทำ 251,853 คน และผู้ว่างงาน 2,935 คน ขณะที่ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 102,059 คน

การมีงานทำ ผู้มีงานทำในจังหวัดลำพูน จำนวน 251,853 คน หรือร้อยละ 98.85 ทำงานในภาคเกษตรกรรม 102,023 คน ร้อยละ 38.71 ส่วนผู้ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม มีจำนวน 149,830 คน ร้อยละ 61.29 โดยกลุ่มนอกภาคเกษตรกรรมจะทำงานในอุตสาหกรรมการผลิตมากที่สุด จำนวน 55,438 คน ร้อยละ 37 รองลงมา คือ การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมยานยนต์ และรถจักรยานยนต์ จำนวน 35,481 คน ร้อยละ 23.68 และกิจกรรมโรงแรมและอาหาร จำนวน 13,130 คน ร้อยละ 8.76 สำหรับผู้มีงานทำส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมากที่สุด จำนวน 56,837 คน ร้อยละ 22.57

การว่างงาน จังหวัดลำพูน มีผู้ว่างงาน จำนวน 2,935 คน อัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.15

แรงงานนอกระบบ ปี 2564 มีแรงงานนอกระบบจำนวน 159,318 คน (ร้อยละ 63.57) ของประชากรที่มีงานทำ โดยส่วนใหญ่จะทำงานในภาคเกษตร จำนวน 99,860 คน (ร้อยละ 62.68) นอกภาคเกษตร จำนวน 59,458 คน (ร้อยละ 37.32) หากจำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 41,623 คน (ร้อยละ 26.13) ส่วนด้านการศึกษา พบว่าแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่า ประถมศึกษา คือ มีจำนวน 43,406 คน (ร้อยละ 27.24) และแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตรและประมง จำนวน 84,934 คน (ร้อยละ 53.31)

การบริการจัดหางานในประเทศ ในปี 2564 (เดือนมกราคม - ธันวาคม 2564) นายจ้าง/สถานประกอบการได้แจ้งตำแหน่งงานว่าง จำนวน 2,786 อัตรา โดยมีผู้สมัครงาน จำนวน 925 คน และการบรรจุงานจะมีอัตราบรรจุงานต่อตำแหน่งงานว่างร้อยละ 46.55 ส่วนตำแหน่งงานว่างตามระดับการศึกษาที่ต้องการสูงสุดคือ ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 40.31 (1,123 อัตรา) รองลงมาเป็นระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญา มีความต้องการ ร้อยละ 35.28 (983 อัตรา) และระดับปริญญาตรี ร้อยละ 13.39 (388 อัตรา) ตามลำดับ สำหรับอาชีพที่มีการบรรจุงานมากที่สุด คือ อาชีพงานพื้นฐานต่าง ๆ 1,374 อัตรา (ร้อยละ 49.32) และอุตสาหกรรมที่มีตำแหน่งงานว่างมากที่สุด คือ การผลิต 1,610 อัตรา (ร้อยละ 57.59)

แรงงานไทยในต่างประเทศ ในปี 2564 จังหวัดลำพูน มีผู้แจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศจำนวน 224 คน โดยแรงงานที่ทำงานในต่างประเทศ เป็นส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 และเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ส่วนวิธีการเดินทางพบว่า ส่วนใหญ่เป็นประเภทนายจ้างพาไปฝึกงาน จำนวน 125 คน (ร้อยละ 75.76) รองลงมา ประเภท Re-Entry คือ กลับไปทำงานอีกครั้งหนึ่งโดยการต่ออายุสัญญาซึ่งมี จำนวน 22 คน (ร้อยละ 13.33) ,นายจ้างพาไปทำงาน จำนวน 12 คน (ร้อยละ 7.27) และเดินทางไปทำงานด้วยตนเอง จำนวน 6 คน ส่วนใหญ่ภูมิภาคเอเชีย ยังคงเป็นตลาดแรงงานหลักที่แรงงานไทยในจังหวัดลำพูนนิยมเดินทางไปทำงานมากที่สุด จำนวน 156 คน (ร้อยละ 94.55) เมื่อพิจารณาแรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานในภูมิภาคเอเชีย 3 อันดับแรก ประเทศลาว จำนวน 126 คน (ร้อยละ 76.36) รองลงมา ประเทศญี่ปุ่น จำนวน 23 คน (ร้อยละ 13.94) และประเทศสิงคโปร์, เกาหลีใต้ มีสัดส่วนเท่ากัน จำนวน 3 คน (ร้อยละ 1.82)

สถิติคนต่างด้าว คนต่างด้าวทำงานอยู่ในจังหวัดลำพูน ปี 2564 มีจำนวนทั้งสิ้น 12,009 คน พบว่า แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่เป็น แรงงาน MOU มติ ครม. 20 ส.ค. 2562 จำนวน 6,410 คน ร้อยละ 53.38 รองลงมา แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ตามมาตรา 63/2 ตามมติ ครม. 29 ธันวาคม 2563 จำนวน 2,350 คน ร้อยละ 19.57 แรงงานต่างด้าวไร้สัญชาติ จำนวน 1,313 คน ร้อยละ 10.93 แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ตามมาตรา 63/2 ตามมติ ครม. 28 กันยายน 2564 จำนวน 839 คน ร้อยละ 6.99 แรงงานต่างด้าว 3 สัญชาติ ตามมาตรา 63/2 ตามมติ ครม. 4 สิงหาคม 2564 จำนวน 210 คน ร้อยละ 1.75, ประเภทนำเข้าตาม MOU จำนวน 374 คน ร้อยละ 3.11 ,ประเภทส่งเสริมการลงทุน จำนวน 358 คน ร้อยละ 2.98 และ ประเภททั่วไป จำนวน 155 คน ร้อยละ 1.29

การคุ้มครองแรงงาน จากการตรวจสอบสถานประกอบการทั้งสิ้น 187 แห่ง มีลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ 6,236 คน ซึ่งสถานประกอบการที่ตรวจสอบส่วนใหญ่เป็นเป็นสถานประกอบการขนาดกลาง (ขนาด 10-49 คน) ร้อยละ 50.27 รองลงมา เป็นสถานประกอบการขนาดเล็กต่ำกว่า 10 คน ร้อยละ 28.34 และสถานประกอบการ ขนาด 50-299 คน ร้อยละ 20.32 โดยสถานประกอบการส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.21 (จำนวน 150 แห่ง) ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย ขณะที่สถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย มีร้อยละ 19.79 (จำนวน 37 แห่ง)

- เรื่องที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย คือ สิทธิการลา รองลงมา ข้อบังคับในการทำงาน , คณะกรรมการสวัสดิการ, วันทำงาน ,วันหยุดและการจ่ายค่าจ้าง และเวลาพักตามลำดับ การดำเนินการของเจ้าหน้าที่สำหรับสถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานส่วนใหญ่ออกคำสั่งให้ดำเนินการแก่เจ้าของสถานประกอบการเพื่อปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป

การตรวจความปลอดภัยในการทำงาน มีการตรวจความปลอดภัยในสถานประกอบการ ทั้งสิ้น 216 แห่ง ลูกจ้างที่ผ่านการตรวจทั้งสิ้น 25,626 คน ส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการขนาดกลาง (10-49 คน) ร้อยละ 40.74 และเป็นอุตสาหกรรมการผลิต จำนวน 102 แห่ง ร้อยละ 47.22 โดยสถานประกอบการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัย ร้อยละ 75 (162 แห่ง) ขณะที่สถานประกอบการ ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย มีร้อยละ 25 (54 แห่ง) ส่วนใหญ่จะดำเนินการออกคำสั่งให้ปรับปรุงส่งเรื่องดำเนินคดีออกคำสั่งให้ส่งเอกสาร และออกคำสั่งเรียกพบ ตามลำดับ

การเกิดข้อเรียกร้อง/ข้อพิพาทแรงงานและข้อขัดแย้งภายในจังหวัดลำพูน ในช่วงปี 2564 พบว่า ไม่มีการแจ้งข้อขัดแย้งใดๆ

การประสบอันตราย/เจ็บป่วยจากการทำงาน ในปี 2564 จังหวัดลำพูน มีการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน จำนวน 518 คน โดยประเภทของความร้ายแรง พบว่า ส่วนใหญ่จะหยุดงาน ไม่เกิน 3 วัน กล่าวคือมีจำนวน 446 คน คิดเป็นร้อยละ 86.10 รองลงมาเป็นผู้หยุดงานเกิน 3 วัน จำนวน 70 คน (ร้อยละ 13.51) และสูญเสียชีวิตบางส่วน , ตาย ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากัน จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.19) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้ว พบว่า มีผู้ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยจากการทำงานเพิ่มขึ้น จำนวน 48 คน ร้อยละ 10.21

การเลิกจ้างแรงงาน

สำนักสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดลำพูน รายงานสถานการณ์การเลิกจ้าง ปี 2564 พบว่า มีการเลิกจ้าง จำนวน 11 แห่ง ลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบ 264 คน ได้แก่

ลำดับ	ประเภทกิจการ	สาเหตุ
1.	การผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องประดับ	- ประสบปัญหาโรคระบาด Covid-19 และคำสั่งซื้อสินค้าลดลง
2.	การผลิต ผลิตภัณฑ์จากแก้ว	- โครงการสมัครใจลาออก - ไม่มีคำสั่งซื้อจากลูกค้า และปรับโครงสร้างให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจของบริษัทฯ
3	ผลิตเครื่องประดับ	- ปรับลดกำลังคน เพื่อให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจของบริษัทฯ
4	- ผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - ผลิตลวดทองแดง	- การผลิตลดลงอย่างกะทันหัน และจำเป็นต้องลดกำลังการผลิตลง - ปรับโครงสร้างของบริษัทฯ ให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจ
5	ขนส่งสินค้า	- ย้ายสาขา
6	ผลิตกรอบรูป เฟอร์นิเจอร์ และตกแต่งภายในบ้าน	- บริษัทลดปริมาณการสั่งซื้อจากบริษัทคู่ค้าทำให้เกิดภาวะขาดสภาพคล่องทางการเงิน

ส่วนบางสถานประกอบการใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงาน มาตรา 75 ที่ให้พนักงานหยุดงานแต่ยังคงจ่ายค่าจ้างในอัตรา 75% ของเงินเดือน และมีการกำหนดระยะเวลาการหยุดงานจนกว่าจะมีคำสั่งซื้อเข้ามา จำนวน 38 แห่ง ลูกจ้างที่ได้รับผลกระทบ 5,960 คน ได้แก่

ลำดับ	ประเภทกิจการ	สาเหตุ
1.	- ผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ - ผลิตแปรงฟู่กัน - ผลิตอาหาร - ชุบเคลือบผิวโลหะ - ผลิตเครื่องประดับ - ผลิตผลิตภัณฑ์จากแก้ว	- ประสบปัญหาโรคระบาด Covid-19 และคำสั่งซื้อสินค้าลดลง

<ul style="list-style-type: none"> - ผลิตเครื่องแต่งกายสำเร็จรูป - ผลิตสิ่งทอ - ผลิตผ้าผ้าม่าน - ติดตั้งระบบท่อในโรงงาน - ผลิตเครื่องปรี้นเตอร์ - ผลิตเครื่องพิมพ์โทรสาร และชิ้นส่วนอุปกรณ์เครื่องพิมพ์ - ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และชิ้นส่วนยานยนต์ 	
--	--

การสวัสดิการ มีการส่งเสริมให้บริการด้านสวัสดิการแรงงานนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด 107 แห่ง ลูกจ้างที่ได้รับการส่งเสริม 5,213 คน ส่งเสริมการให้สถานประกอบการกิจการ เข้าร่วมโรงงาน สีขาว 118 แห่ง ลูกจ้างที่ได้รับการส่งเสริม 3,113 คน มีการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการแรงงาน/สร้างการรับรู้ให้แก่แรงงานนอกระบบ โดยการอบรมให้ความรู้แก่นายจ้าง ลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงาน จำนวน 8 แห่ง ลูกจ้าง 102 คน และจัดการวานแก่จนเพื่อให้บริการด้านสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โดยให้คำปรึกษา ชี้แจง แนะนำตอบปัญหาเกี่ยวกับสิทธิตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน จำนวน 4 แห่ง ลูกจ้าง 90 คน

การประกันสังคมจังหวัดลำพูน มีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม จำนวน 3,096 แห่ง ผู้ประกันตนทั้งสิ้น 82,117 คน และมีสถานพยาบาลในสังกัดประกันสังคมที่เป็นสถานพยาบาลของรัฐบาล จำนวน 1 แห่ง (ร้อยละ 1.89) และสถานพยาบาลเอกชน 2 แห่ง (ร้อยละ 22.83) ของสถานพยาบาลทั้งหมด

กองทุนประกันสังคม มีจำนวนผู้ใช้บริการมีจำนวน 71,609 ราย (ร้อยละ 87.20) ของผู้ประกันตนทั้งหมด ประเภทประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตนใช้บริการสูงสุด ได้แก่ กรณีเจ็บป่วย มีผู้ประกันตนใช้บริการ 49,490 ราย หรือร้อยละ 69.11 ของผู้ใช้บริการทั้งหมด สำหรับปริมาณการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทน พบว่า กรณีชราภาพ มีการจ่ายเงินสูงสุดถึง 146,492,470.66 บาท (ร้อยละ 29 ของเงินประโยชน์ทดแทนที่จ่าย)

2.2) สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ

ภาพรวมเศรษฐกิจจังหวัดลำพูนไตรมาส 2 ปี 2564 ขยายตัวร้อยละ 7.2 พื้นตัวเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกัน ของปีก่อน จากการขยายตัว ด้านอุปทาน ขยายตัวร้อยละ 7.6 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยขยายตัวจากผลผลิตภาคเกษตรกรรมร้อยละ 16.0 จากปริมาณผลผลิตมะม่วง ข้าวเหนียว และลำไย ภาคอุตสาหกรรมขยายตัว ร้อยละ 5.4 จากภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดอุตสาหกรรม จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม และปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น และภาคบริการ ที่ขยายตัวร้อยละ 6.6 จากยอดขายสินค้า ทั้งปลีกและส่ง ภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดโรงแรมและภัตตาคารที่เพิ่มขึ้น ด้านอุปสงค์ ขยายตัวร้อยละ 5.5 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ผลจากการใช้จ่ายภาครัฐขยายตัวร้อยละ 11.2 เพิ่มขึ้นจากรายจ่ายลงทุนที่ขยายตัว 1 เท่า ผลจากการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณขนาดใหญ่ในจังหวัดลำพูน และการบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวร้อยละ 4.4 จากจำนวนรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ และรถยนต์นั่งส่วนบุคคลจดทะเบียนใหม่ที่ขยายตัวร้อยละ 47.7 และ 8.3 ตามลำดับ

ด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดลำพูน อัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังคงติดลบอยู่ที่ร้อยละ -2.6 ลดลงจากดัชนีหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ที่หดตัว จากการลดลงของสินค้าในกลุ่มข้าวแป้งและผลิตภัณฑ์ จากแป้ง กลุ่มผักสด และกลุ่มเนื้อสัตว์ เป็ดไก่ และสัตว์น้ำ ขณะที่สภาพคล่องในระบบสถาบันการเงินมีการขยายตัวของปริมาณเงินฝากรวมสูงกว่าปริมาณสินเชื่อ โดยปริมาณเงินฝากรวมขยายตัวร้อยละ 6.6 และปริมาณสินเชื่อขยายตัว ร้อยละ 1.0 สำหรับการจ้างงานของจังหวัดลำพูนขยายตัว ร้อยละ 1.7 จากภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและภาคบริการ ที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ

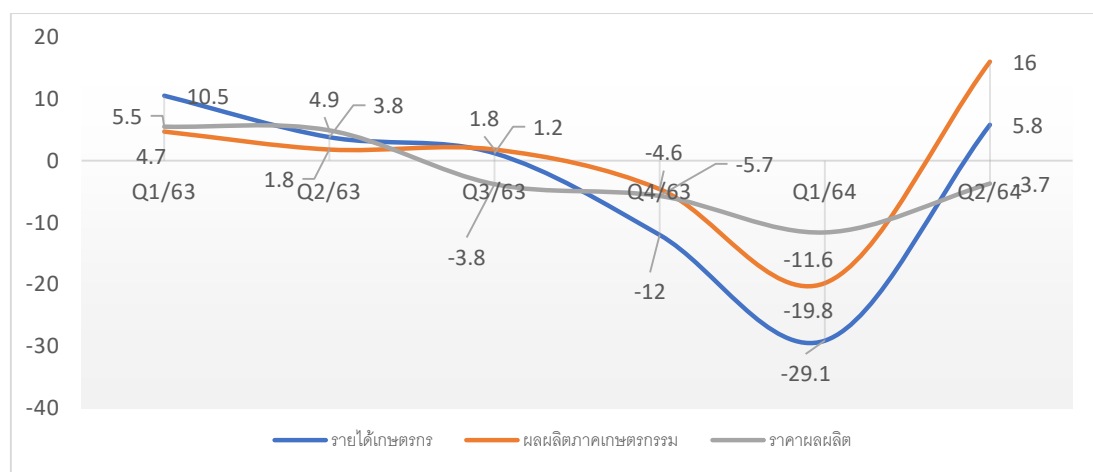
ตารางแสดงเครื่องชี้เศรษฐกิจของจังหวัดลำพูน

เครื่องชี้	หน่วย	ปี 2563	ปี 2563				ปี 2564	
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
ดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรม	%yoy	0.7	4.7	1.8	1.8	-4.6	-19.8	16.0
ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม	%yoy	-6.0	-9.6	-14.7	-5.3	-7.6	-1.9	5.4
ดัชนีผลผลิตภาคบริการ	%yoy	-12.5	-26.7	-11.2	-2.2	-9.4	7.3	6.6
ดัชนีการบริโภคภาคเอกชน	%yoy	-14.0	-15.9	-10.9	-18.3	-10.3	-1.8	4.4
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน	%yoy	1.5	0.0	9.0	-3.0	0.1	-1.3	-1.3
ดัชนีการใช้จ่ายภาครัฐ	%yoy	2.2	-13.9	3.2	12.5	9.6	14.6	11.2
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	%yoy	-0.1	1.6	-1.3	-0.1	-0.4	-5.3	-2.6
การจ้างงาน	%yoy	-0.2	-0.8	-3.0	1.1	1.8	0.3	1.7

2.1 เศรษฐกิจด้านอุปทาน (การผลิต)

ภาคเกษตรกรรม ขยายตัวร้อยละ 16.0 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน จากปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตร ที่สำคัญเพิ่มขึ้น ได้แก่ มะม่วง ข้าวเหนียวและลำไยที่ขยายตัว เนื่องจากสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยทำให้ผลผลิตออกมา จำนวนมาก สำหรับรายได้เกษตรกรโดยรวมในไตรมาสนี้ขยายตัวเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ตามการเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ

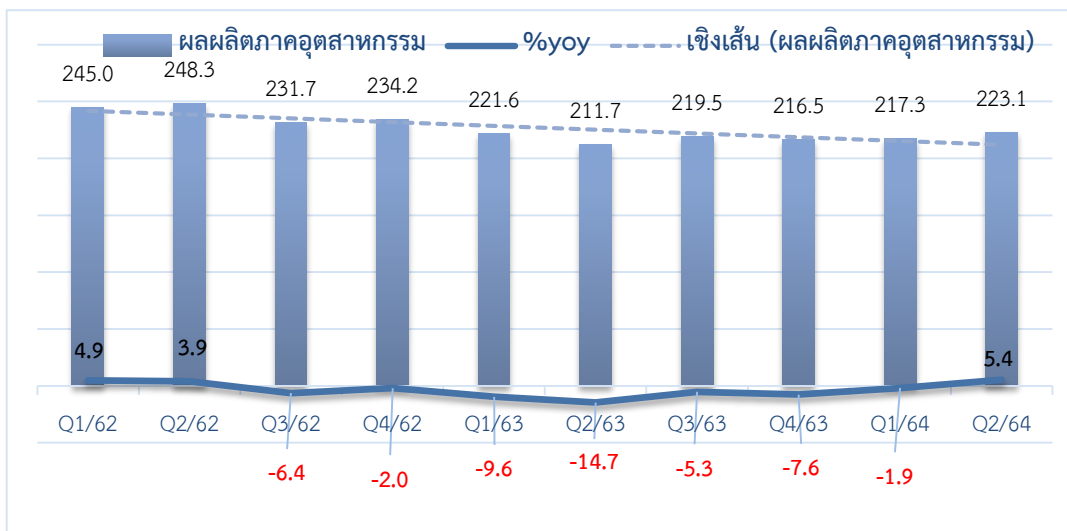
กราฟดัชนีภาคเกษตรกรรม

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน คำนวณโดยสำนักงานคลังจังหวัดลำพูน

ภาคอุตสาหกรรม ขยายตัวร้อยละ 5.4 พื้นตัวเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน จากเครื่องใช้ที่สำคัญ ทุกชนิด ได้แก่ ภาชนะมูลค่าเพิ่มหมวดอุตสาหกรรม จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม และปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคอุตสาหกรรม ผลจากผู้ประกอบการในโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน มีแนวทางการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ที่ชัดเจน รวมทั้งการให้แรงงานสลับกันเข้าทำงานแบ่งตามช่วงเวลาสามารถกลับมาผลิตได้ตามปกติ และบางแห่งมีการเพิ่มกำลังการผลิต โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนและแผ่นวงจรอิเล็กทรอนิกส์กลุ่ม IC และ DCBA เช่น เครื่องไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับให้สัญญาณเสียง วงจรรวมที่ใช้ในทางอิเล็กทรอนิกส์งานบันทึกเทป อุปกรณ์หน่วยเก็บความจำแบบไม่ลบเลือน และอุปกรณ์ที่เป็นชิ้นส่วนประกอบคอมพิวเตอร์และการสื่อสารจากผลดีของวัฏจักรอิเล็กทรอนิกส์โลกที่อยู่ในช่วงขาขึ้น ประกอบกับปัญหาด้านการนำเข้าของประเทศคู่ค้าคลี่คลายลง อุปสงค์ของประเทศคู่ค้ากลับมาฟื้นตัว

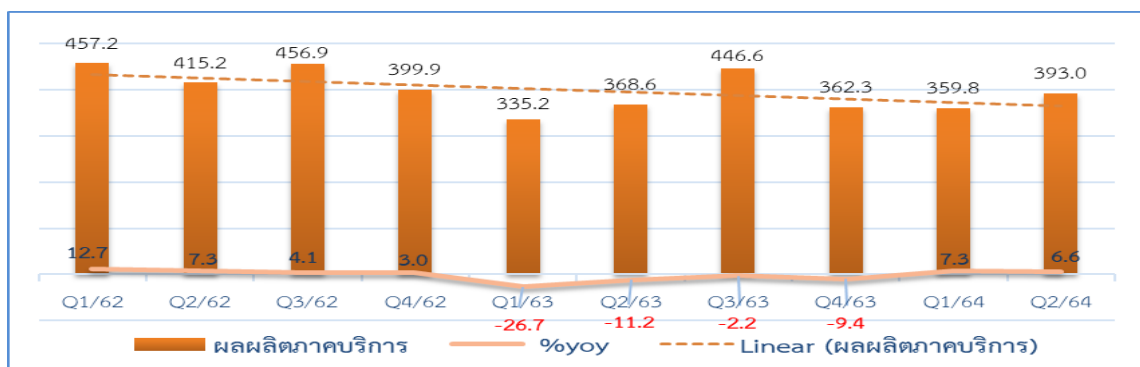
ผลผลิตภาคอุตสาหกรรม

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน

ภาคบริการ ขยายตัวร้อยละ 6.6 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน จากยอดขายสินค้าทั้งปลีกและส่ง ที่เพิ่มขึ้น ตามมาตรการช่วยสนับสนุนกำลังซื้อของผู้บริโภคของภาครัฐ เช่น โครงการเราชนะ เริ่มใช้จ่ายตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ถึงช่วงเดือน มิถุนายน และภาชนะมูลค่าเพิ่มหมวดโรงแรมและภัตตาคาร ผลจากมาตรการจัดโรงแรมและ ที่พักเอกชนเป็นสถานที่กักตัวเพื่อเฝ้าดูอาการผู้มีความเสี่ยงจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ประกอบกับฐานที่ต่ำในปีก่อน

ผลผลิตภาคบริการ

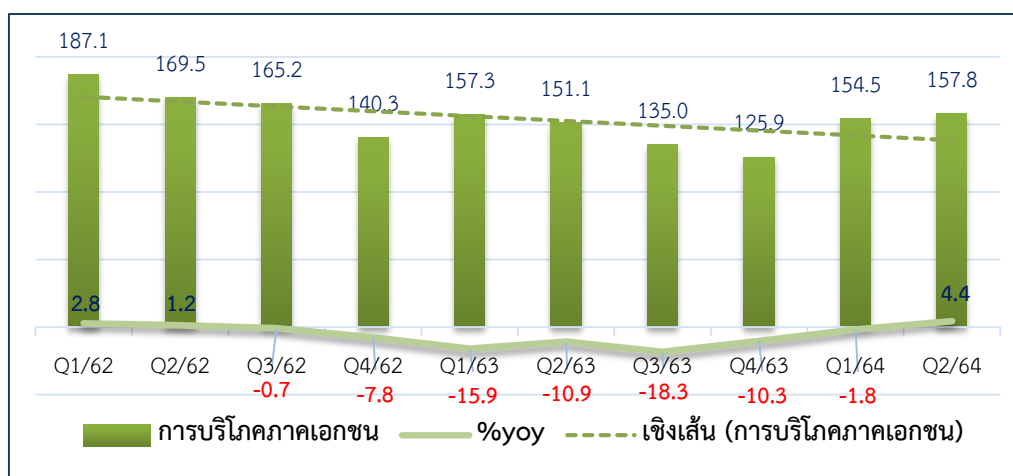
ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน

2.2 เศรษฐกิจด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย)

การบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวร้อยละ 4.4 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน จากการขยายตัวของจำนวนรถยนต์นั่งส่วนบุคคลจดทะเบียนใหม่ และจำนวนรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ เนื่องจากกระบวนการผลิตภาคอุตสาหกรรมในเซกเตอร์อุตสาหกรรมลำพูนกลับมาดำเนินการตามปกติและบางแห่งเพิ่มกำลังการผลิต แรงงานมีรายได้เพิ่ม ทำให้มีความต้องการจำนวนรถยนต์นั่งส่วนบุคคลจดทะเบียนใหม่และจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่เพื่อใช้งานเพิ่มขึ้น

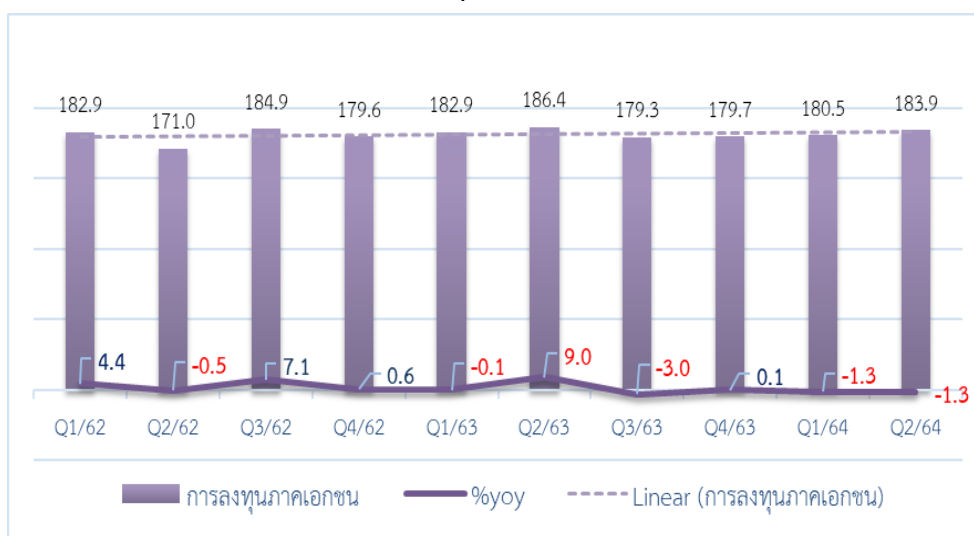
การบริโภคภาคเอกชน

ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัดลำพูน และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน

การลงทุนภาคเอกชน หดตัวร้อยละ -1.3 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน จากพื้นที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างรวมและสินเชื่อเพื่อการลงทุนที่ลดลง จากสถานการณ์เศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง จากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ระลอกใหม่ในช่วงกลางเดือนเมษายน 2564

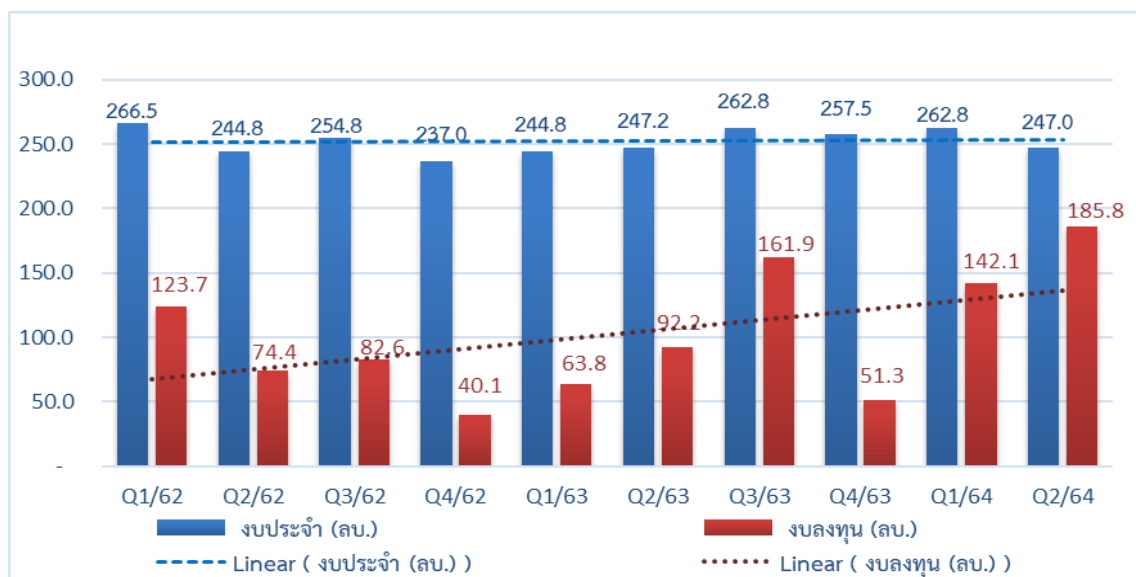
การลงทุนภาคเอกชน

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดลำพูน และสำนักงานขนส่งจังหวัดลำพูน

การใช้จ่ายภาครัฐ ขยายตัวร้อยละ 11.2 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน สะท้อนจากการเบิกจ่าย งบรายจ่ายลงทุนขยายตัวถึง 1 เท่า โดยมีผลการเบิกจ่ายงบลงทุนสะสม จำนวน 895.7 ล้านบาท จากการเร่งเบิกจ่าย งบลงทุนโครงการขนาดใหญ่ในจังหวัดลำพูน อาทิเช่น โครงการก่อสร้างถนนทางหลวงหมายเลข 114 ป่าสัก-สะปุ่นของ แขวงทางหลวงจังหวัดลำพูน เป็นต้น ในขณะที่งบรายจ่ายประจำหดตัวในอัตราร้อยละ -0.1 จากการชะลอการจัดประชุมฝึกอบรม และการจัดงานเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) โดยการเบิกจ่าย งบประจำสะสม ณ ไตรมาสที่ 2 ปี 2564 จำนวน 1,950.2 ล้านบาท

ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของส่วนราชการ

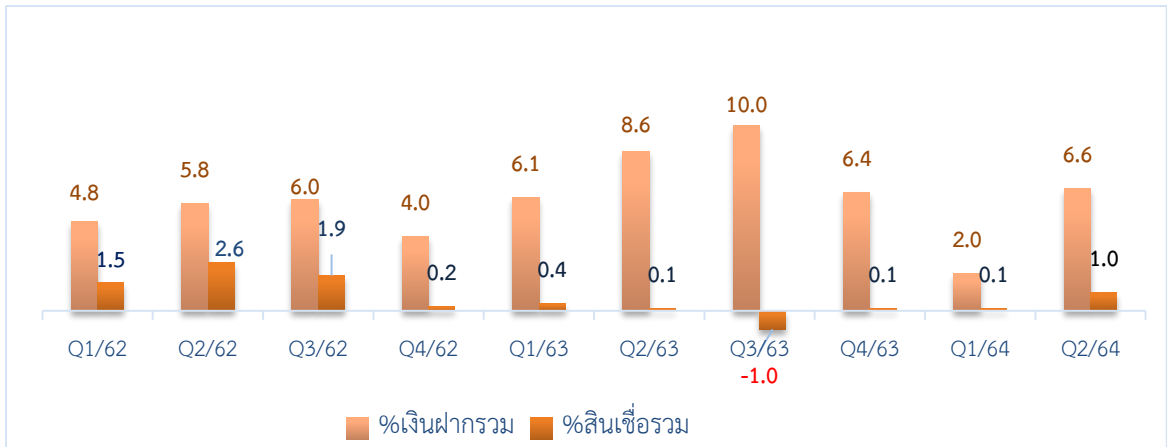

ที่มา รายงาน MIS จากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS)

2.3 ด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ด้านการเงิน สภาพคล่องในระบบสถาบันการเงินของจังหวัดลำพูนในไตรมาสที่ 2/2564 พบว่ามีการขยายตัวของปริมาณเงินฝากรวมสูงกว่าปริมาณสินเชื่อรวม โดยปริมาณเงินฝากรวมมียอดสะสมรวม 43,251.5 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.6 จากการรักษาสภาพคล่องของผู้ฝาก และผลต่อเนื่องจากมาตรการด้านการเงินเพื่อเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ด้านปริมาณสินเชื่อรวมมียอดสะสมรวม 44,692.5 ล้านบาท ขยายตัวลงในอัตราร้อยละ 1.0 จากสินเชื่อเพื่อธุรกิจที่เพิ่มขึ้นจากนโยบายจูงใจในการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้กับผู้ประกอบการและสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย เพื่อกระตุ้นให้มีการลงทุน (สัดส่วนที่ธนาคารพาณิชย์นำเงินฝากไปให้สินเชื่อคิดเป็นร้อยละ 72.1)

ปริมาณเงินฝากและสินเชื่อภายในจังหวัด

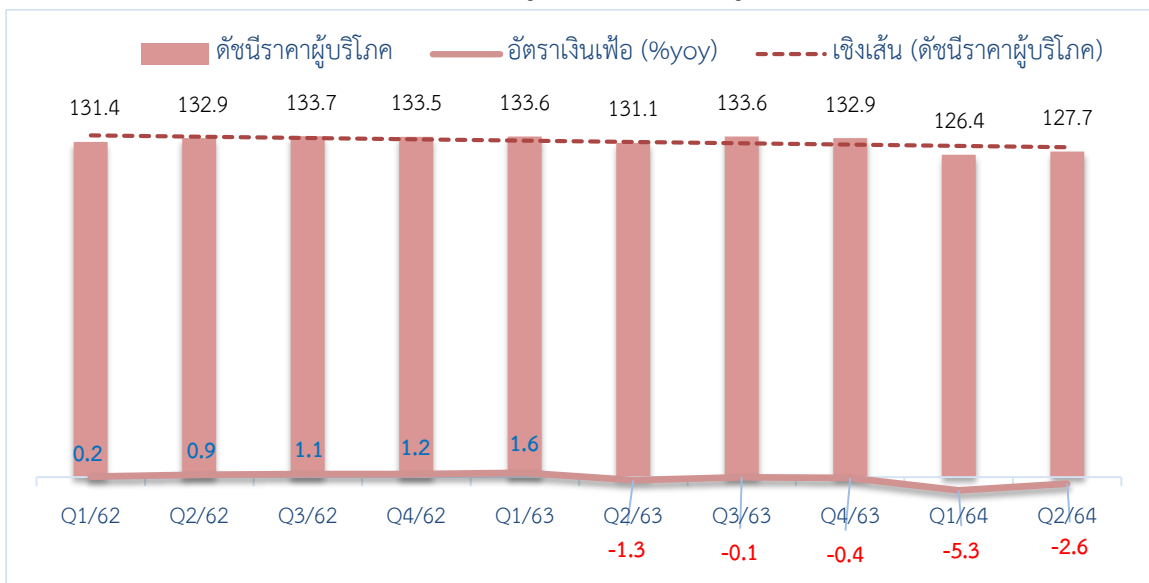

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดลำพูน

2.3 ด้านระดับราคา อัตราเงินเฟ้อของจังหวัดลำพูน ไตรมาส 2/2564 หดตัวในอัตราร้อยละ 2.6

2.4 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน จากการปรับตัวลดลงของดัชนีหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ จากการลดลงของสินค้าในกลุ่มข้าวแป้งและผลิตภัณฑ์จากแป้ง กลุ่มผักสด และกลุ่มเนื้อสัตว์ เป็ดไก่ และสัตว์น้ำ

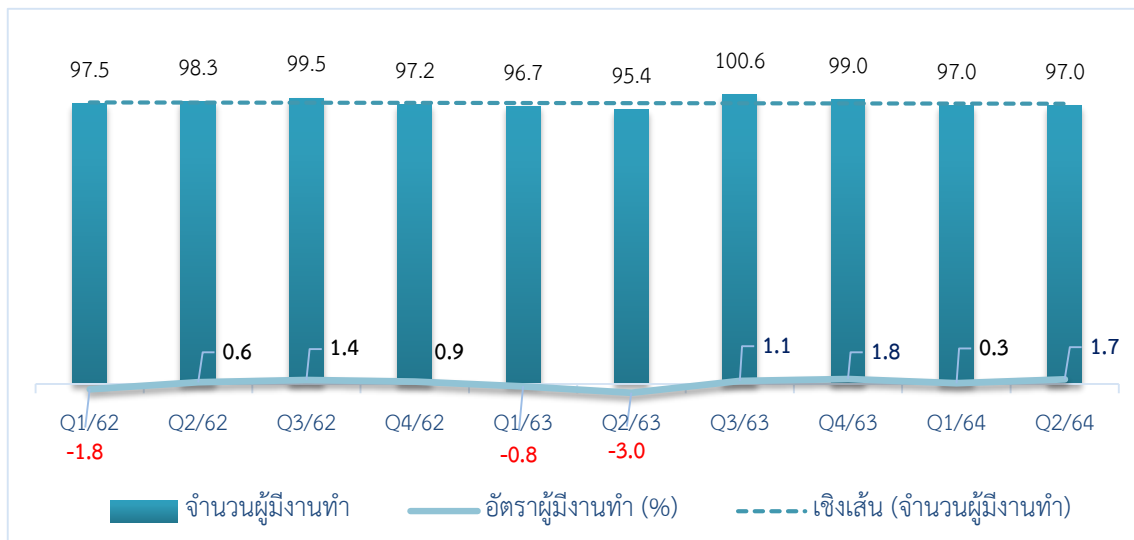
ดัชนีราคาผู้บริโภคจังหวัดลำพูน

ที่มา สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำพูน

การจ้างงาน อัตราการจ้างงานเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อนเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 กลับมาฟื้นตัวเมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากความต้องการแรงงานที่กลับมาของภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และภาคบริการเป็นสำคัญ

ภาวะการมีงานทำในจังหวัดลำพูน

ที่มา สำนักงานสถิติจังหวัดลำพูน

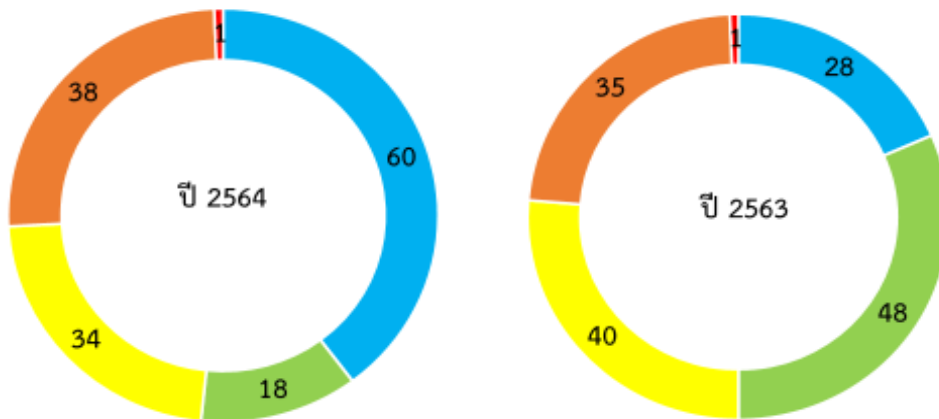
3. สถานการณ์ไฟฟ้าและหมอกควันในพื้นที่จังหวัดลำพูน

ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างปี 2563 และปี 2564 (1 ม.ค. – 31 พ.ค.)

จุดความร้อน		พื้นที่เผาไหม้		PM 2.5	
ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564
3,180	2,823	561,461 ไร่	411,651	36 วัน	39 วัน
ลดลงร้อยละ 11.22		ลดลงร้อยละ 26		เพิ่มขึ้นร้อยละ 8	

จำนวนวันที่ PM 2.5 เกินเกณฑ์มาตรฐาน

ปี 2564	ปี 2563
39 วัน	36 วัน
ค่าสูงสุด 102 มคก/ลบ.ม.	ค่าสูงสุด 100 มคก/ลบ.ม.

ค่าคุณภาพอากาศ	จำนวนวัน ปี 2564	จำนวนวัน ปี 2563
คุณภาพอากาศดีมาก (สีฟ้า)	60	28
คุณภาพอากาศดี (สีเขียว)	18	48
คุณภาพอากาศปานกลาง (สีเหลือง)	34	40
คุณภาพอากาศเริ่มส่งผลกระทบต่อสุขภาพ (สีส้ม)	38	35
คุณภาพอากาศส่งผลกระทบต่อสุขภาพ (สีแดง)	1	1

สถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM2.5) ในพื้นที่จังหวัดลำพูน มีสาเหตุเกิดขึ้นจาก ไฟป่า การเผาในที่โล่ง และการเผาพื้นที่เกษตรกรรม รวมทั้งฝุ่นละอองจากการประกอบกิจการโรงงาน อุตสาหกรรม และการจราจร จังหวัดลำพูนได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า หมอกควัน และ ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) โดยมีแนวทางการดำเนินงานในแต่ละปีตามกรอบนโยบายรัฐบาล กระทรวง และกรมที่เกี่ยวข้องกำหนด รวมทั้งมาตรการต่างๆ เพื่อการจัดการปัญหาที่ได้จากการประชุมปรึกษาหารือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่รูปแบบคณะกรรมการศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดลำพูน และ ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าจังหวัดลำพูน ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก กำกับดูแล ประสานและติดตามผลการปฏิบัติงาน วิเคราะห์สถานการณ์และรายงานผล ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้สื่อมวลชนและประชาชนทราบ จัดระบบสื่อสารและโทรคมนาคมให้สามารถ ใช้งานได้ตลอดเวลา ประสานงานหน่วยงานภาคเอกชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือประชาชน และ รับเรื่องราวร้องทุกข์ โดยมีการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่าจังหวัดลำพูน ดังนี้

การแบ่งช่วงระยะเวลาการดำเนินการ

1) **ช่วงเตรียมการ** ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคมของทุกปี โดยการดำเนินการ ประชุมเตรียมการ การจัดการเชื้อเพลิง ทั้งพื้นที่ป่า พื้นที่เกษตร พื้นที่ริมทาง และพื้นที่ชุมชน/เมือง การทำ แนวกันไฟ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เครือข่าย และการบูรณาการข้อมูล

2) **ช่วงรับมือ** ระหว่างเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม ให้มีการรายงานข้อมูลและแจ้งเตือน สถานการณ์ การระดมสรรพกำลัง การเคลื่อนกำลังจากพื้นที่อื่นเข้าในพื้นที่เสี่ยง และการลาดตระเวนเฝ้าระวัง และดับไฟ โดยใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ การบังคับใช้กฎหมาย ลาดตระเวนเฝ้าระวังดับไฟ การดำเนิน มาตรการลดฝุ่นละอองจากแหล่งกำเนิดต่างๆ

3) **ช่วงฟื้นฟูและสร้างความยั่งยืน** โดยการฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ การส่งเสริมเครือข่ายเกษตรกร/ชุมชนปลอดการเผา การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน และประชาชน

มาตรการบริหารจัดการ จังหวัดลำพูนได้บริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน ประกอบด้วย 5 มาตรการหลักตามนโยบายรัฐบาล ได้แก่

1) **ระบบบัญชาการเหตุการณ์** โดยให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดและอำเภอเป็นองค์กรหลักในการอำนวยความสะดวก สั่งการ ระดมสรรพกำลัง ทรัพยากร และประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ มีผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์

2) **สร้างความตระหนัก** สร้างการรับรู้กับประชาชนทราบถึงมาตรการการแก้ไขปัญหาไฟป่า และหมอกควันและการส่งเสริมให้ประชาชน นักเรียน เยาวชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า ประชาสัมพันธ์รณรงค์ป้องกันไฟป่าให้ประชาชนให้ความร่วมมือป้องกันไฟป่า ผ่านหอกระจายข่าวทุกแห่ง ออกประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ขอความร่วมมือป้องกันไฟป่า โดยสถานีควบคุมไฟป่า 3 สถานี หน่วยป้องกันและพัฒนาป่าไม้ 8 อำเภอ และสถานีตำรวจภูธร 12 สถานี

3) **ลดปริมาณเชื้อเพลิง** โดยให้จัดทำแนวกันไฟ การควบคุมการเผา ส่งเสริมการใช้สารหมักชีวภาพเพื่อย่อยสลายตอซัง และการนำเศษวัสดุทางการเกษตรมาทำอาหารสัตว์ และกำชับกำนันผู้ใหญ่บ้าน อปท. คณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน สอดส่อง ตักเตือน ห้ามปราม ผู้ที่จุดไฟเผาเศษวัสดุทางการเกษตร โดยเฉพาะตามเขตรอยต่อระหว่างชุมชนกับเขตป่าไม้ โดยมีผลการบริหารจัดการเชื้อเพลิงจังหวัดลำพูน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เฉพาะในพื้นที่ป่าสงวนและป่าอนุรักษ์ ดังนี้

พื้นที่ป่า	พื้นที่เป้าหมาย (ไร่)	ดำเนินการแล้ว (ไร่)	คงเหลือ (ไร่)	หมายเหตุ
ป่าสงวนแห่งชาติ	ไม่มีแผน ฯ	0	0	ไม่มีแผน ฯ
ป่าอนุรักษ์	45,259	18,313	26,946 (ไม่มีความจำเป็น ต้องจัดการ)	1. จังหวัดออกประกาศยุติจัดการเชื้อเพลิง เมื่อวันที่ 13 ก.พ. 2564 เนื่องจากสภาพอากาศไม่เหมาะสม 2. พื้นที่ป่าไม้ ไม่มีความจำเป็นในการจัดการเชื้อเพลิงหลังสิ้นสุดประกาศห้ามเผาเด็ดขาด (30 เม.ย. 2564)
รวม	45,259	18,313	26,946	

ผลการควบคุมและดับไฟป่า

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในพื้นที่ของแต่ละอำเภอ เข้าตรวจสอบจุดความร้อนที่เกิดขึ้นและดับไฟ ดังนี้

อำเภอ	จำนวนจุดความร้อนสะสม (วันที่ 1 ม.ค. - 31 พ.ค. 64)	พื้นที่เสียหาย (ไร่) (ป่าสงวนแห่งชาติ)	พื้นที่เสียหาย (ไร่) (ป่าอนุรักษ์)
ทุ่งหัวช้าง	136	327	-
บ้านโฮ้ง	358	835	997
ป่าซาง	90	323.62	-
เมืองลำพูน	164	550.125	311
แม่ทา	534	732	5,352
ลี้	1,451	598	2,993
เวียงหนองล่อง	0	-	-
บ้านธิ	90	40	714
รวม	2,823	3,405.75	10,367

มาตรการควบคุมฝุ่นละอองจากมลพิษอื่นๆ นอกจากปัญหาไฟป่าแล้ว จังหวัดลำพูน ยังได้กำหนด มาตรการควบคุมฝุ่นละออง PM2.5 จากมลพิษอื่นๆ ประกอบด้วย

1) การควบคุมและลดมลพิษจากยานพาหนะ สำนักงานขนส่งจังหวัดลำพูนมีการจัดตั้งจุดตรวจวัดควันดำ ของรถยนต์ทั้งของภาคเอกชนและส่วนราชการ ตรวจสอบมลพิษจากรถ (ควันดำ) ยอดสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 - 31 พฤษภาคม 2564 ออกตั้งจุดตรวจวัดควันดำ จำนวน 98 ครั้ง ตรวจสอบรถจำนวน 1,716 คัน (รถตาม พ.ร.บ.รถยนต์ 43 คัน, รถตาม พ.ร.บ.การขนส่งทางบก 1,673 คัน)

2) การควบคุมและลดมลพิษจากการก่อสร้าง โดยเพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อส่งเสริมการก่อสร้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และให้พรมน้ำลดฝุ่นตลอดเส้นทางที่มีการก่อสร้าง หุสายทางการฉีดพ่นละอองน้ำเพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นในอากาศและลดปริมาณฝุ่นละออง PM 2.5

3) การควบคุมและลดมลพิษจากอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูนเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ สวนอุตสาหกรรมเครื่องสพพัฒนา และโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก จึงมีการเน้นย้ำตรวจตราเฝ้าระวังโรงงาน ที่มีการเผาไหม้เชื้อเพลิงหม้อไอน้ำ และเข้มงวด ติดตามกำกับดูแล จำนวน 450 โรงงาน รวมไปถึงรถยนต์ที่ใช้ในการขนส่งวัตถุดิบและผลผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งได้รับความร่วมมือจากภาคอุตสาหกรรมในกิจกรรม CSR ร่วมสร้างแนวกันไฟ สร้างฝายชะลอน้ำ สนับสนุนเครื่องเป่าใบไม้ รวมทั้งได้ติดตั้งเครื่องมือตรวจวัดคุณภาพอากาศ PM 2.5 และสารมลพิษอื่นๆ ในพื้นที่สวนอุตสาหกรรมเครื่องสพพัฒนา ยอดสะสมจำนวน 28 โรงงาน (เป้าหมาย 58 โรงงาน)

4) การควบคุมและลดมลพิษจากภาคครัวเรือน โดยการสร้างการรับรู้และความตระหนักให้แก่ประชาชน อาทิ ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบสภาพรถยนต์ส่วนบุคคลอย่างสม่ำเสมอ การใช้พลังงานสะอาดในครัวเรือน การงดการเผาในชุมชน

พื้นที่สำคัญที่ต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขเป็นพิเศษ

จากการดำเนินการวิเคราะห์พื้นที่ สภาพปัญหา และสาเหตุการเกิดฝุ่นละออง PM 2.5 ในปี 2564 จังหวัดลำพูนได้กำหนดพื้นที่สำคัญที่ต้องดำเนินการป้องกันและแก้ไขเป็นพิเศษ คือ **พื้นที่ตำบลก้อ อำเภอลี้** ตำบลที่มีจำนวนจุดการเผาไหม้สูงสุดของจังหวัด ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแม่ปิง ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์เชื่อมต่อหลายจังหวัด ประชาชนต้องพึ่งพิงป่าไม้เพื่อชีวิตความเป็นอยู่และหารายได้ จึงมีมาตรการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในพื้นที่ ประกอบด้วย การจัดหาแหล่งน้ำ การส่งเสริมอาชีพ การเกษตรปลอดการเผา การจัดหาพื้นที่ทำกิน การสร้างอาชีพเสริม การป้องกันไฟป่า และการประชาสัมพันธ์ ร่วมกับมูลนิธิผู้รับทุนอนันตมหิตล และกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และพื้นที่ที่สำคัญอีกพื้นที่หนึ่ง คือ **บริเวณดอยขะม้อ บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์** เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ ในพระราชพิธีสำคัญต่างๆ โดยดำเนินการร่วมกัน ระหว่างภาคประชาชน กำนันผู้ใหญ่บ้าน วัด หน่วยป้องกัน และพัฒนาป่าไม้ สถานีควบคุมไฟป่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดกิจกรรมทำแนวกันไฟ เพื่อลดการเผา จัดเวรยามคัดกรองผู้ที่จะขึ้นไปสักการะ ลาดตระเวนและจัดชุดปฏิบัติการดับไฟ

มาตรการระยะยาว ในการฟื้นฟูพื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ มีการสร้างฝายชะลอน้ำเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่ป่า เป้าหมาย 1,300 ฝาย ภายในปี 2567 ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้วจำนวน 484 ฝายในลักษณะกิจกรรม CSR ร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน เป็นเจ้าภาพร่วมดำเนินการก่อสร้าง รวมทั้งมีมาตรการประชาสัมพันธ์เชิงรุก กิจกรรมสร้างจิตสำนึกหยุดเผา โดยให้ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และผู้บริหาร อปท. ทุกแห่ง พบปะพูดคุยกับประชาชนในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน มอบหมายให้อำเภอร่วมกับภาคีเครือข่ายผู้ใหญ่บ้าน จับเข้าคุยกกลุ่มเสียง “จวนอู้ ผูกมิตร ร่วมพิชิตหมอกควัน” โดยมีกลุ่มบุคคลเสี่ยงในพื้นที่ 8 อำเภอ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระยะยาว

อำเภอ	เป้าหมายจังหวัด ปี 2564	ผลการดำเนินงานปี 2564	
		สำรวจพิกัดแล้ว	สร้างแล้ว
ทุ่งหัวช้าง	90	240	128
บ้านโฮ้ง	80	87	83
ป่าซาง	10	15	16
เมืองลำพูน	100	124	115
แม่ทา	100	132	126
ลี้	470	552	509
เวียงหนองล่อง	10	10	14
บ้านธิ	140	149	71
รวม	1,000	1,309	1,062

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร Executive Summary

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนในระดับต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นจังหวัดลำพูนจึงได้กำหนดนโยบายให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทาง แนวทางการดำเนินการในการพัฒนาจังหวัด โดยให้สอดคล้องกับการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิรูปประเทศ นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 และการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area Based Approach) ที่ครอบคลุมการพัฒนาในทุกมิติ โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านรูปแบบคณะทำงานจัดทำแผนจังหวัดลำพูนและบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนและทุกระดับ

ในการจัดทำแผนฉบับทบทวน พ.ศ.2567 ยังคงให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน เน้นการบูรณาการการทำงานในรูปแบบ One plan โดยการสังเคราะห์แผนของทุกภาคส่วนและทุกระดับ วิเคราะห์ศักยภาพความพร้อมทิศทางและแนวโน้มอนาคต วิเคราะห์และเชื่อมโยงความสอดคล้องของทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชุมชนจะถึงระดับชาติ ดำเนินการจัดทำแผนฉบับทบทวนตามกรอบการดำเนินงานและแนวนโยบายของจังหวัด เริ่มตั้งแต่ทบทวนวิเคราะห์ศักยภาพความพร้อม บริบทของจังหวัดลำพูน วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ในจังหวัดลำพูนครอบคลุม 8 อำเภอ ทุกมิติของการพัฒนา และวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่ผ่านมา วิเคราะห์ข้อมูลสถิติในการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ย้อนหลัง 5-10 ปี วิเคราะห์แผนการพัฒนาของจังหวัดลำพูนของทุกภาคส่วนและทุกระดับ และเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค จังหวัดลำพูน วิเคราะห์ประเมินสถานการณ์เชิงยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาจังหวัดลำพูน และจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ปี ฉบับทบทวน พ.ศ.2567 เป้าหมายและตัวชี้วัดการพัฒนาร่วมกันรวมทั้งเปิดเวทีรับฟังความคิดเห็นวิพากษ์แผนเพื่อความสมบูรณ์ของแผน และเป็นแผนที่มาจากกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

จากกระบวนการดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดทิศทางในการพัฒนาร่วมกันในระยะ 5 ปี (2566-2570) โดยกำหนด วิสัยทัศน์ “เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ บนความพอเพียง” ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองแบบองค์รวม สร้างสรรค์และสมดุลในทุกมิติทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนวิถีพอเพียงและยั่งยืน โดยมีพันธกิจร่วมกันใน 4 ประเด็นคือ

1. LAMPHUN SMART CITY : มุ่งสืบสานต่อยอดการพัฒนาอัตลักษณ์วิถี บนฐานวัฒนธรรมภูมิปัญญาสร้างสรรค์ เสริมสร้างศักยภาพเชื่อมโยงระบบและกลไกการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากสู่อัตลักษณ์การท่องเที่ยว

2. LAMPHUN CREATIVE LANNA : มุ่งยกระดับโครงสร้างระบบอุตสาหกรรมเชื่อมโยง หัตถอุตสาหกรรม เกษตรกรรมส่งเสริมการผลิต การบริโภค สร้างความเข้มแข็งพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากสู่การ เป็นระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ

3. LAMPHUN FOOD VALLEY : มุ่งต่อยอด และพัฒนาเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นส่งเสริม ระบบเกษตรอัจฉริยะให้เกิดเกษตรกรรมยั่งยืน สร้างมูลค่าสูงตลอดห่วงโซ่คุณค่า

4. LAMPHUN GREEN CLEAN AND CARE CITY : มุ่งเสริมสร้างพลังทางเศรษฐกิจ สังคม ชุมชนให้ทุกภาคส่วนร่วมกันสร้างเมืองแห่งความร่วมมือ ความสงบสุข สะอาด และ ความมั่นคงปลอดภัย ยกระดับคุณภาพชีวิตให้เศรษฐกิจครัวเรือนมีความมั่นคงบนวิถีพอเพียง อย่างยั่งยืน

เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาของทุกภาคส่วนที่จะไปสู่เป้าหมาย และบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมกันภายใต้ แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาของจังหวัดออกเป็น ๔ ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 : เมืองแห่งวัฒนธรรมอัตลักษณ์วิถีและท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ประเด็นที่ 2 : เมืองแห่งอุตสาหกรรม หัตถอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ประเด็นที่ 3 : เมืองแห่งเกษตรสุขภาพและเกษตรนวัตกรรมสร้างสรรค์

ประเด็นที่ 4 : เมืองแห่งความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดลำพูน

วิสัยทัศน์ (Vision)

“เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนความพอเพียง”

เมืองเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ชุมชนวิถีพอเพียงและยั่งยืน

เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ บนความพอเพียง

เมืองเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมสร้างสรรค์ ชุมชนวิถีพอเพียงและยั่งยืน

๒. ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ และสรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๐ ฉบับที่ ๒๕๖๗

<p>แผนระดับ ๑</p>	<p>ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี</p> <ul style="list-style-type: none"> เป้าหมาย ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ประเด็น สร้างความเสมอภาค ความเท่าเทียมทางสังคม และ กระจายความเจริญทางเศรษฐกิจ ประเด็นย่อย การพัฒนาศักยภาพของคนทุกช่วงวัย 	<p>ยุทธศาสตร์ชาติ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> เป้าหมาย การพลิกโฉมให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก ประเด็น การพัฒนาระบบเศรษฐกิจสร้างเสริม ประเด็นย่อย การพัฒนาบนฐานความสมดุลทางเศรษฐกิจ (ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคการท่องเที่ยวและบริการ) 	<p>แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ</p> <p>ประเด็น การเกษตร</p> <ul style="list-style-type: none"> เป้าหมายยกระดับของแผนแม่บท การสร้างความสามารถทางการแข่งขันของภาคเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ ประมง *แผนย่อยของแผนแม่บทฯ “เกษตรปลอดภัย” เป้าหมายแผนย่อย สินค้าเกษตรปลอดภัยมูลค่าเพิ่มขึ้น แนวทางการพัฒนามุ่งเกษตรสุภาพ และ นวัตกรรมสร้างเสริมคุณภาพพอเพียง ส่งเสริมการผลิต การแปรรูป สร้างมูลค่าสูงสุดตลอดห่วงโซ่อุปทาน *หมายเหตุ เลือกประเด็นหลักได้ ๑ ประเด็น 	<p>แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ</p> <p>เชื่อมโยงเกษตรกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ ปรับผังเมืองสร้างความสมดุลภาคอุตสาหกรรม SMEs, ทัศนียภาพความแข็งแรงของจังหวัด *แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เป้าหมายแผนย่อย สร้างความมั่นคงทางอาหาร เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในเวทีโลก แนวทางการพัฒนา ยกระดับอุตสาหกรรมเชื่อมโยงการผลิต ส่งเสริมอุตสาหกรรมใหม่ เพื่อรองรับระเบียงเศรษฐกิจพิเศษลำพูน / Creative LANNA (NEC.) 	<p>แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป ๑. สร้างเกษตรมูลค่าสูง ๒. สร้างการท่องเที่ยววิถีถิ่นวิถีชีวิต ๓. เพิ่มโอกาสผู้ประกอบการชุมชน/OTOP SMEs. ๔. พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการกลุ่มการค้าเป้าหมาย ๕. ยกระดับอุตสาหกรรมเป้าหมายในระดับภูมิภาคหรือระดับจังหวัด ๖. พัฒนาศักยภาพบุคลากรรอบกลุ่มมิติ เศรษฐกิจ สังคม และ บริการในทุกวงวัย ๗. ส่งเสริมการสร้างรายได้ทั้งวงวัย <p>๑๕ - ๕๙ ปี และ ๖๐ ปีขึ้นไป เพื่อการพึ่งพาตนเอง</p>	<p>แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ หนุ่พัฒนาคุณภาพคนสู่ความก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างเสริมอย่างยั่งยืน</p> <ul style="list-style-type: none"> เป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ การกระจายความเจริญ สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ การขยายระบบเศรษฐกิจอย่างสมดุล แนวทางการพัฒนา มุ่งยกระดับโครงสร้างระบบอุตสาหกรรม เชื่อมโยงการผลิต การบริโภค สร้างความเข้มแข็ง พัฒนาศรษฐกิจฐานรากสู่การเป็นระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ/NEC ยุทธศาสตร์ที่ ๒ หนุ่พัฒนากิจการและคุณภาพของการทำงาน เป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ การพัฒนาจากฐานศักยภาพของจังหวัด และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน แนวทางการพัฒนา มุ่งสืบสานต่อยอด การพัฒนาอัตลักษณ์วิถี บนฐานวัฒนธรรม ภูมิปัญญาสร้างสรรค์ เสริมสร้างศักยภาพเชื่อมโยงระบบและกลไกการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากสู่อัตลักษณ์การท่องเที่ยว 	<p>นโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ</p> <ul style="list-style-type: none"> นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติรองรับนโยบายที่ ๑ นโยบายสร้างความมั่นคงที่เป็นแก่นหลักของชาติ ๑. เสริมสร้างความมั่นคงสถาบันหลักของชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ๒. สร้างความเป็นธรรม ความปรองดอง และความสามัคคีในชาติ
<p>แผนระดับ ๓ (ให้กรอกเฉพาะแผนที่สอดคล้องแต่อย่างน้อยต้องระบุความสอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา)</p>	<p>เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาค</p> <p>ประเด็นการพัฒนา ๑ พัฒนาการท่องเที่ยว และธุรกิจบริการเพื่อเชื่อมโยงคุณภาพ สอดคล้องกับ ประเด็นการพัฒนา ๑ เมืองแห่งวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว</p> <p>เมืองแห่งวัฒนธรรมและวิถีที่มีมรดกทางวัฒนธรรมอัตลักษณ์วิถีที่มีมรดกทางวัฒนธรรมของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว Smart Heritage , Sport & Wellness Tourism ที่มีคุณภาพ</p>	<p>แผนงาน การพัฒนาเมืองแห่งการท่องเที่ยว</p> <p>เชิงวัฒนธรรมอัตลักษณ์วิถี สร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม ให้กับสินค้าและบริการบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น</p> <p>โครงการลำพูนเมืองแห่งการท่องเที่ยว</p> <p>เชิงวัฒนธรรมและอัตลักษณ์วิถีสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน</p>	<p>แผนงาน การพัฒนาภาคการท่องเที่ยว</p> <p>อารยธรรมล้านนา และ มรดกโลก</p> <p>โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เมืองเก่า</p> <p>เพื่อสร้างมูลค่าสูงทางการท่องเที่ยว</p> <p>อัตลักษณ์วิถี โครงการขับเคลื่อนลำพูนสู่เมืองมรดกโลก ของ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน</p>	<p>แผนงาน การพัฒนาศักยภาพบุคลากร</p> <p>ผู้ประกอบการ และมาตรฐานการท่องเที่ยว</p> <p>โดยชุมชน ของ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดลำพูนโดยยกระดับคุณภาพมาตรฐานการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืน</p>	<p>แผนงาน ยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว โดยส่งเสริมคุณภาพความปลอดภัยเส้นทาง การเดินทางสำหรับนักท่องเที่ยว ของ แขวงทางหลวงชนบทลำพูน</p>		

<p>สาระสำคัญ แผนพัฒนา จังหวัด</p>	<p>เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดสำคัญ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการขยายตัวทางเศรษฐกิจแบบสมดุล ทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และภาคเกษตรกรรม โดยเน้นส่งเสริมการพัฒนาจากฐานศักยภาพของจังหวัด และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน 2. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนครอบคลุมทุกช่วงวัย ให้ทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นสังคมที่มั่นคง ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ภายใต้กลไกการเชื่อมประสานความสัมพันธ์ที่ประสิทธิภาพ 3. เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสภาพแวดล้อมของเมืองให้น่าอยู่และยั่งยืน 	<p>ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด (ให้ระบุทั้งตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย)</p> <p>เป้าหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น 2. รายได้ประชากรจังหวัดเพิ่มขึ้น (มีตราได้) 3. คุณภาพชีวิตประชาชนจังหวัดเพิ่มขึ้นที่ดัชนีทุกช่วงวัย 4. ทรัพยากรธรรมชาติ & สิ่งแวดล้อมของเมืองที่ตัวชี้วัด <ol style="list-style-type: none"> 1. อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ร้อยละ) 2. สัดส่วนของประชากรที่อยู่ได้เส้นความยากจน (ร้อยละ) 3. ดัชนีความก้าวหน้าของประชากรจังหวัด (๘ มิติ) 4. พื้นที่สีเขียว และ ชุมชนสะอาดเพิ่มขึ้น (เฉลี่ยร้อยละ)
--	--	--

<p>ประเด็นการพัฒนาจังหวัด</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เมืองแห่งวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2. เมืองแห่งอุตสาหกรรมที่ผลิตอุตสาหกรรม และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 	<ol style="list-style-type: none"> 3. เมืองแห่งเกษตรสุขภาพ และ เกษตรนวัตกรรมสร้างสรรค์ 4. เมืองแห่งความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
<p>แผนงาน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและมรดกโลก 2. การพัฒนาปัจจัยแวดล้อมสนับสนุนการท่องเที่ยว. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การพัฒนาภาคการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน 2. การเสริมสร้างความมั่นคงภายใน 3. การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

<p>โครงการสำคัญ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการลือเมืองเก่าอ้อยหรือ/LAMPHUN Smart Heritage City 2. โครงการลือเมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และอัตลักษณ์วิถีเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 3. โครงการเตรียมความพร้อมการพัฒนาลือเมืองมรดกโลก 4. โครงการพัฒนากิจการกรมการท่องเที่ยวและกีฬาเชิงสร้างสรรค์ : LAMPHUN Sport Tourism Wellness Thailand 5. โครงการสืบสานประเพณีอาหารพื้นถิ่น 6. โครงการสร้างแบรนด์อัตลักษณ์ลือเมือง เศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมสร้างสรรค์ 7. โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ และ พัฒนาเมืองเก่าลือเมือง 8. โครงการสืบสานศิลปะสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เพื่อสร้างองค์ความรู้เมืองเก่าลือเมือง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการพัฒนาและเชื่อมโยงผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และ SMEs. จังหวัดลือเมือง 2. โครงการยกระดับสินค้าอัตลักษณ์ และผลิตภัณฑ์เด่นจังหวัดลือเมือง 3. โครงการพัฒนาผ้าลือเมืองสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ 4. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรม ถนนสาย ลพ.๒๐๔๗ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๑ - ห้วยไทรน้อย อำเภอมือเมือง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการปลูกประสิทธิภาพสูงมาตรฐานสูง มูลค่าสูง จังหวัดลือเมือง โดยรูปแบบ BCG Model 2. โครงการส่งเสริมและยกระดับการเลี้ยงปศุสัตว์ จังหวัดลือเมืองสู่เกษตรมูลค่าสูง 3. โครงการยกระดับ และสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าประมงปลอดภัย เพื่อความมั่นคงทางอาหารและยกระดับคุณภาพชีวิตคนลือเมือง 4. โครงการเกษตรอินทรีย์วิถีลือเมือง 5. โครงการส่งเสริมปลูกพืชสมุนไพร พืชอาหาร พืชเศรษฐกิจ(Food Bank)สร้างความมั่นคงทางอาหาร 6. โครงการขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การวิจัยและพัฒนาการผลิตกล้วยไม้เชิงอุตสาหกรรมสู่สินค้ามูลค่าสูง 7. โครงการปรับระบบและเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าลำไยให้ได้คุณภาพมาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่มตามความต้องการของตลาด เพื่อความยั่งยืนอาชีพเกษตรกร
----------------------------	--	---	---

	<p>๙. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนเมืองแห่งวัฒนธรรมอัตลักษณ์วิถี และ ห้องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์</p> <p>๑๐.โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว สาย ทล.๑๐๖ ตอนควนคูม ๐๓๐๑</p> <p>๑๑.โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว สาย ลำพูน๒๐๓๑ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๑ - บ้านใหม่ อำเภอมะนัง</p> <p>๑๒. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว สาย ทล.๓๐๐๔ - บ้านน้ำใจ อำเภอบ้านโฮ่ง</p> <p>๑๓.โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว สาย สท.๑๐๐๘ แยกทางหลวง ๑๐๖ - บ้านผาด้ายอำเภอลี้</p> <p>๑๔. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว สาย สท.๔๐๑๐ แยกทางหลวง ๑๐๓๓ - บ้านผกเงิบ อำเภอมะนัง</p>		<p>๘.โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า</p> <p>๙.โครงการส่งเสริมการใช้แทนแตนเกษตรและการใช้ปุ๋ยเคมี</p> <p>๑๐.โครงการพัฒนาคุณภาพเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์เกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์</p> <p>๑๑.โครงการพัฒนาศักยภาพภาคเกษตรหมู่บ้านให้เป็นเกษตรปราศในเรื่อง (Smart Farmer) จังหวัดลำพูน</p> <p>๑๒.โครงการสร้างเครือข่ายการผลิต การตลาดผลผลิตและสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกร จังหวัดลำพูน</p> <p>๑๓. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริกรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ</p> <p>๑๔.โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพและมูลค่าเพิ่ม</p> <p>๑๕.โครงการส่งเสริมการปลูกผลไม้ยืนต้น เพื่อความยั่งยืนทางอาชีพ</p> <p>๑๖.โครงการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร และการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ เพื่อเกษตรกรรมยั่งยืน</p>	<p>๑๐. โครงการเสริมสร้างความมั่นคงสถาบันหลักของชาติ ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ วิถีชีวิตใหม่ให้ตระหนักถึงภัยคุกคามรูปแบบใหม่</p> <p>๑๑. โครงการกำลัพูนถนนสีเขียว ป้องกันอุบัติเหตุและลดอุบัติเหตุทางถนน</p> <p>๑๒. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า จังหวัดลำพูน</p> <p>๑๓. โครงการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำอย่างสมดุลและยั่งยืนในระดับพื้นที่จังหวัดลำพูน</p> <p>๑๔. โครงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน</p> <p>๑๕.โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร</p> <p>๑๖.โครงการพัฒนาและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของเมืองที่ปลอดภัยน่าอยู่</p>
--	--	--	--	--

3.1.2 ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ

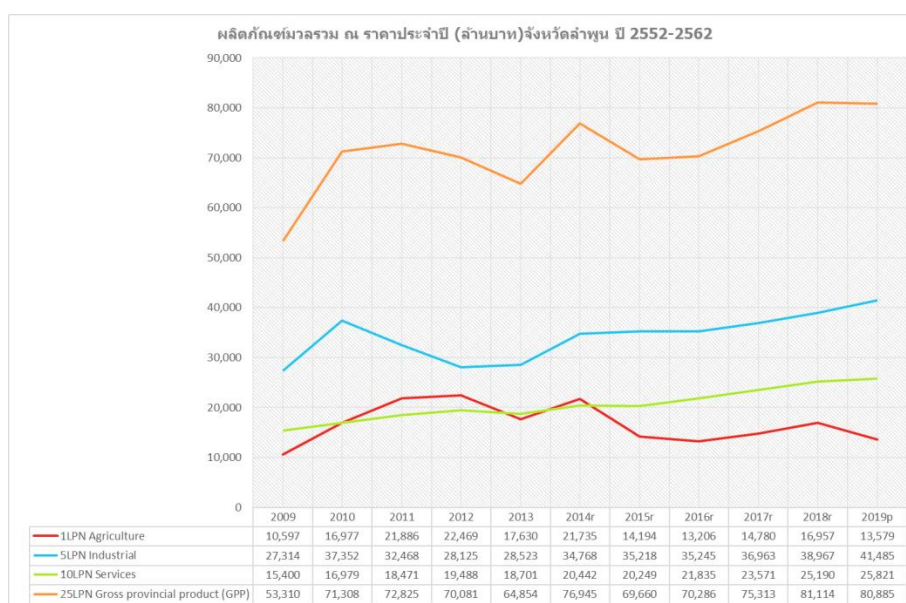
ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพัฒนาการและแนวโน้มการพัฒนาของจังหวัดที่ครอบคลุมในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านความมั่นคง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านเศรษฐกิจ

จังหวัดลำพูนมีอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ในปี 2552 มีมูลค่า 53,310 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 80,885 ล้านบาท

ผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท) จังหวัดลำพูน ปี 2552-2562											
ภาคการผลิต	2009	2010	2011r	2012r	2013r	2014r	2015r	2016r	2017r	2018r	2019p
ภาคเกษตร	10,597	16,977	21,886	22,469	17,630	21,735	14,194	13,206	14,780	16,957	13,579
อัตราการเปลี่ยนแปลง		60.21	28.91	2.67	(21.54)	23.28	(34.70)	(6.96)	11.92	14.73	(19.92)
อุตสาหกรรม	27,314	37,352	32,468	28,125	28,523	34,768	35,218	35,245	36,963	38,967	41,485
อัตราการเปลี่ยนแปลง		36.75	(13.07)	(13.38)	1.42	21.90	1.29	0.08	4.87	5.42	6.46
บริการ	15,400	16,979	18,471	19,488	18,701	20,442	20,249	21,835	23,571	25,190	25,821
อัตราการเปลี่ยนแปลง		10.26	8.79	5.50	(4.04)	9.31	(0.95)	7.83	7.95	6.87	2.51
Gross provincial product (GPP)	53,310	71,308	72,825	70,081	64,854	76,945	69,660	70,286	75,313	81,114	80,885
อัตราการเปลี่ยนแปลง		33.76	2.13	(3.77)	(7.46)	18.64	(9.47)	0.90	7.15	7.70	(0.28)

เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดในสาขาการผลิตจะพบว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลง มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรขาดเสถียรภาพมี ช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาอัตราการเปลี่ยนแปลงทั้งเพิ่มขึ้นและลดลงสูงมาก โดยในปี ๒๕๖๒ มีอัตราเปลี่ยนแปลงลดลงถึงร้อยละ ๑๙.๙๒ สำหรับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคบริการและอุตสาหกรรมมีแนวโน้มขยายตัวแต่อยู่ในอัตราที่ต่ำ

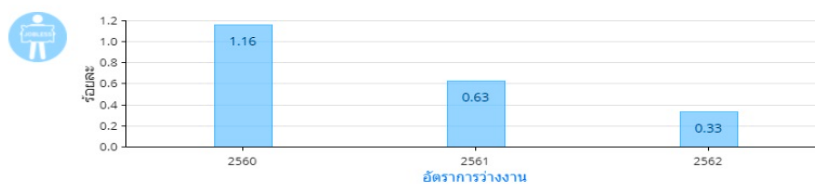
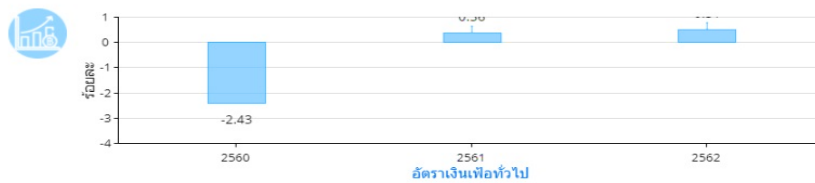
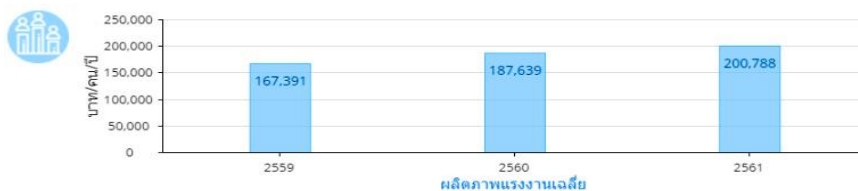
(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

เมื่อเปรียบเทียบตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจกับระดับประเทศ พบว่าตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจในภาพรวมพบว่ามี 2 ตัวชี้วัดคืออัตราขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมฯ มูลค่าผลิตภัณฑ์ฯ เฉลี่ยต่อหัว (Per Capita) มีค่าสถิติสูงกว่า โดยอยู่ในลำดับที่ 20 และ 15 ตามลำดับ และมี 5 ตัวชี้วัดที่มีค่าสถิติต่ำกว่าระดับค่าเฉลี่ยของระดับประเทศ ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ย อัตราเงินเฟ้อทั่วไป อัตราการขยายตัวต่อปีของการลงทุนภาครัฐ อัตราการขยายตัวต่อปีของมูลค่าทุนจดทะเบียนธุรกิจนิติบุคคลที่คงอยู่ และรายได้ของจังหวัด (ไม่รวมเงินอุดหนุน) ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบ 3 ปีพบว่ามูลค่าผลิตภัณฑ์ฯ เฉลี่ยต่อหัว (Per Capita) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ย อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเริ่มดีขึ้น รวมทั้งอัตราการว่างงานก็มีแนวโน้มลดลง

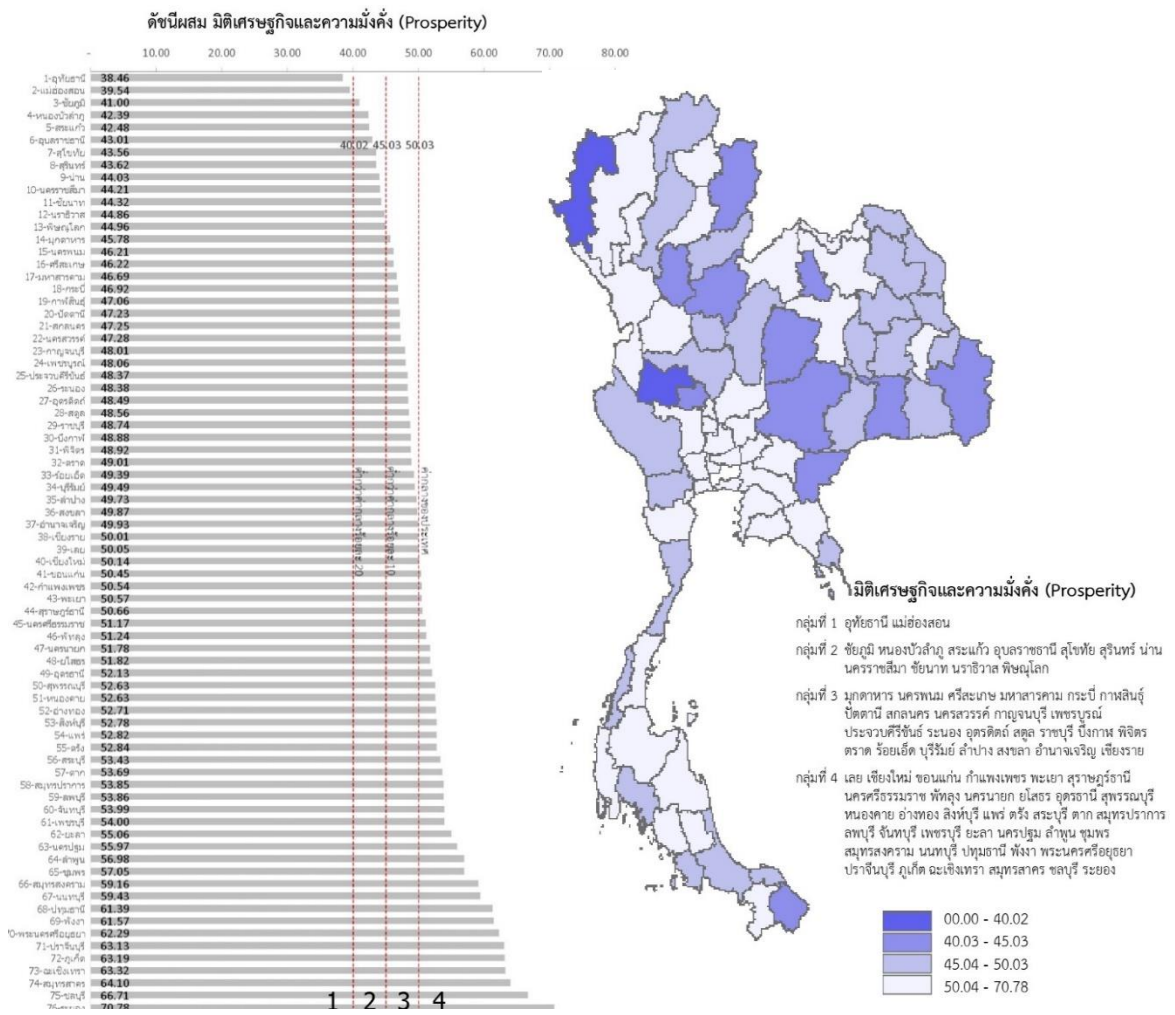
อันดับ	อันดับ	ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจภาพรวม	ค่าเฉลี่ย	จังหวัดสำคัญ		
				ค่าสถิติ	หน่วย	อันดับ
1	76	(2561)อัตราขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมฯ แบบปริมาณลูกโซ่	3.6	6.1	ร้อยละ	20
		(2561)มูลค่าผลิตภัณฑ์ฯ เฉลี่ยต่อหัว (Per Capita)	182,388	211,489	บาท	15
		(2561)ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ย	210,159	200,788	บาท/คน/ปี	18
		(2562)อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	0.8	0.5	ร้อยละ	25
		(2563)อัตราการขยายตัวต่อปีของการลงทุนภาครัฐ	-2.5	-22.6	ร้อยละ	67
		(2563)อัตราการขยายตัวต่อปีของมูลค่าทุนจดทะเบียนธุรกิจนิติบุคคลที่คงอยู่	4.2	-0.2	ร้อยละ	67
		(2561)รายได้ของจังหวัด (ไม่รวมเงินอุดหนุน) ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่	4.4	3.9	ร้อยละ	63

กส : ไม่มีข้อมูลตัวชี้วัด
- : ไม่มีการจัดอันดับของตัวชี้วัด

เศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณาเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ในมิติที่ 3 เศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) ที่วัดความเป็นอยู่ที่ดีและสอดคล้องกับธรรมชาติของประชาชนพบว่า จังหวัดลำพูนจัดอยู่ในกลุ่มที่ 4 มีค่าดัชนีผสมสูงกว่าระดับประเทศและเป็นจังหวัดที่มีความเข้มแข็งและพร้อมขยายผลไปภายนอก แต่มีค่าดัชนีบางตัวที่มีค่าร้อยละน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่ต้องเร่งพัฒนา คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยอัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด และอัตราส่วนหนี้เฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนของครัวเรือนในจังหวัด

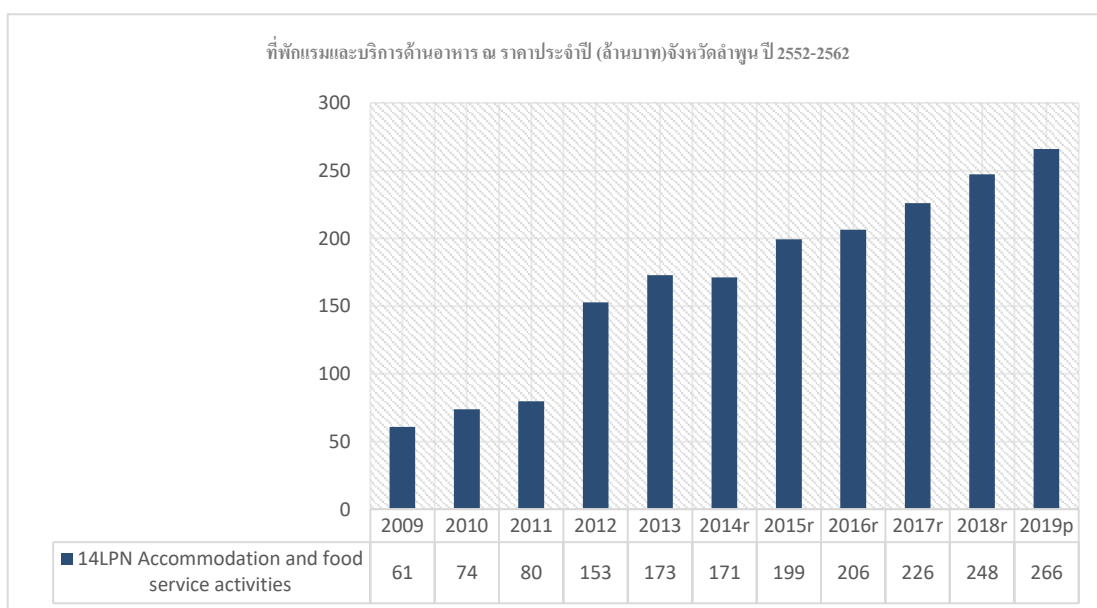
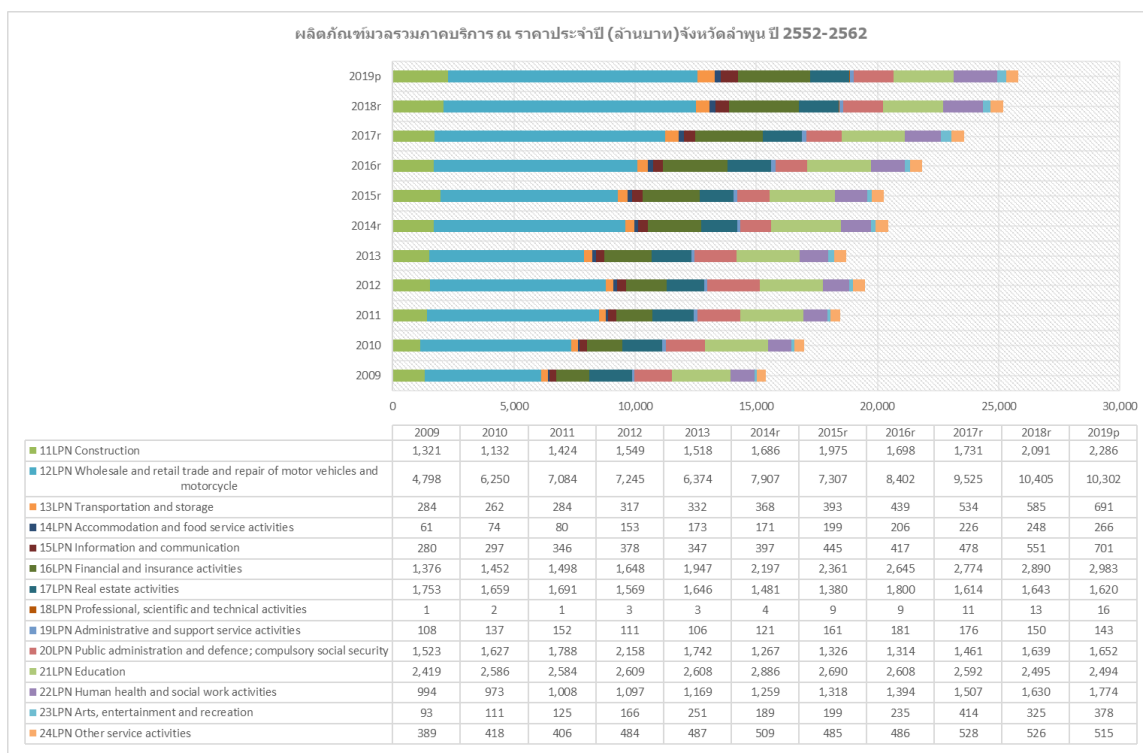

ด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity)	1.75	1.72	0.06	-0.00	-0.46	2.95	2.02	1.33	-0.34	-1.77
PT 01 อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในจังหวัด (ร้อยละ)	1.75	1.72	0.06	-0.00	-0.46	2.95	2.02	1.33	-0.34	-1.77
PT 02 อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ร้อยละ)	1.89	3.00	3.90	4.14	0.68	-8.98	2.79	11.31	6.05	-0.66
PT 03 อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)*	0.75	0.85	1.01	0.89	0.86	0.93	0.87	1.16	0.63	0.33
PT 04 อัตราส่วนหนี้เฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน (เท่า)* ****	6.67	7.10	7.61	7.46	6.92	9.72	9.46	9.32	8.68	8.17
PT 05 ผลิตภัณฑ์มวลรวม (บาท/คน)	106,508	110,285	115,616	117,916	121,328	161,388	167,391	187,639	200,788	191,913
PT 06 สัดส่วนปริมาณการใช้ไฟฟ้าภาคครัวเรือนต่อประชากร (kv-ชั่วโมง/คน)	463.91	495.57	493.27	506.11	548.49	509.23	545.05	550.29	557.23	618.88
PT 07 สัดส่วนปริมาณน้ำดื่มที่ดื่มมากสุดต่อ GDP ภาคอุตสาหกรรม (ลิตร/ล้านบาท)*	623.46	607.56	597.93	598.28	469.42	65.19	73.76	67.37	63.72	57.39
PT 08 ร้อยละที่อยู่ในระบบประกันสังคมต่อกำลังแรงงาน (ร้อยละ)	18.76	19.74	20.80	23.26	24.93	44.51	45.20	47.63	53.16	54.09
PT 09 ร้อยละของครัวเรือนที่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง (ร้อยละ)***	81.42	82.21	81.28	83.11	82.47	76.86	88.19	86.64	89.98	94.87
PT 10 ร้อยละของหมู่บ้านที่ถนนสายหลักใช้การได้ตลอดปี (ร้อยละ)**	54.37	57.33	59.64	61.81	65.46	64.17	63.40	62.63	61.86	61.09
PT 11 สัมประสิทธิ์การกระจายรายได้* ****	0.403	0.415	0.421	0.427	0.432	0.379	0.378	0.378	0.377	0.376

1) ภาคบริการ และการท่องเที่ยว

ภาคบริการเป็นสาขาการผลิตของจังหวัดลำพูน ที่มีอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมเพิ่มขึ้น มีมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคบริการ ในปี 2562 เท่ากับ 25,821 ล้านบาท มีสัดส่วนถึงร้อยละ 30 ของมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมดของจังหวัด และสาขาที่มีสัดส่วนสูงสุด 3 อันดับแรกคือ การก่อสร้าง การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยายนยนต์ การเงินและการประกันภัย ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของที่พักรวมและบริการด้านอาหาร ถึงแม้มีสัดส่วนในภาคบริการไม่สูงมากแต่ถ้าพิจารณาอัตราการเจริญเติบโตมีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปี

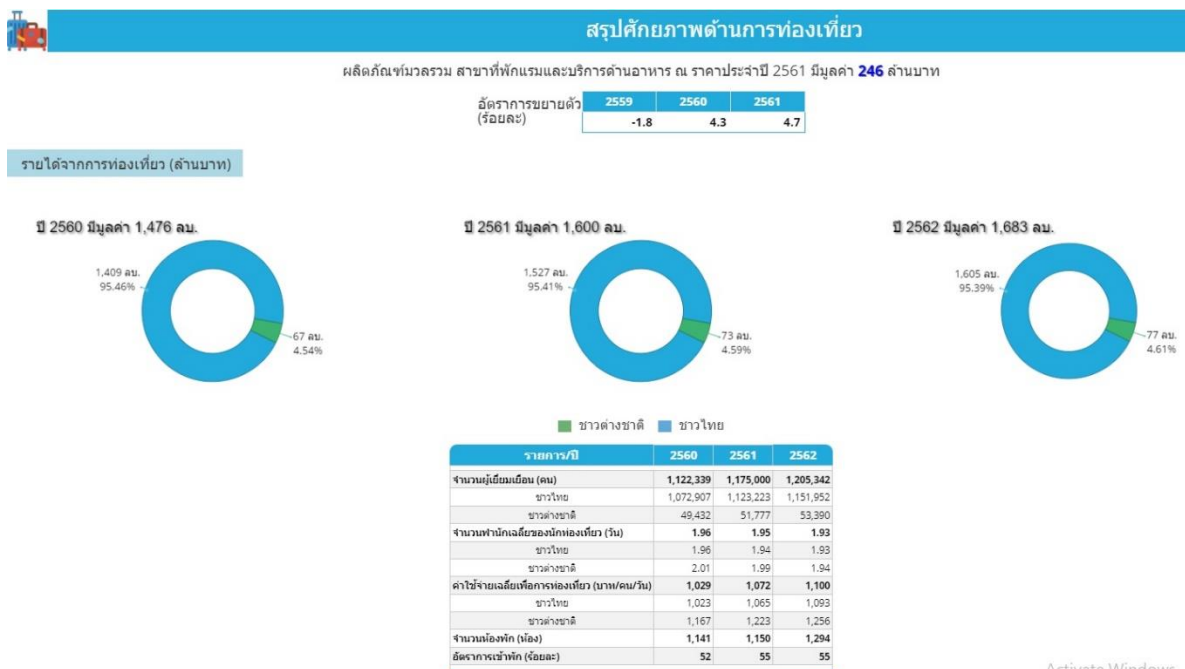

เมื่อวิเคราะห์ตัวชี้วัดด้านท่องเที่ยวและบริการของจังหวัดลำพูน พบว่า ตัวชี้วัดรายได้จากการท่องเที่ยว ตัวชี้วัดสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด ตัวชี้วัดสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาตัวกลางทางการเงินต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด และตัวชี้วัดสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคบริการ (นอกเหนือจากบริการภาครัฐ) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ มีเพียง ๑ ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับประเทศคือ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคบริการ (นอกเหนือจากบริการภาครัฐ)

อันดับ	อันดับ	76	ตัวชี้วัดด้านท่องเที่ยวและบริการ	ค่าเฉลี่ย	จังหวัดลำพูน		
					ค่าสถิติ	หน่วย	อันดับ
			(2562)รายได้จากการท่องเที่ยว	21,843	1,683 ล้านบาท	61	
			(2561)สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมด้านการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด แบบปรับภาคลูกโซ่	4.36	ร้อยละ	66	
			(2561)สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาตัวกลางทางการเงินต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด แบบปรับภาคลูกโซ่	4.48	ร้อยละ	64	
			(2561)สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคบริการ (นอกเหนือจากบริการภาครัฐ) ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด แบบปรับภาคลูกโซ่	47.57	ร้อยละ	69	
			(2561)อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคบริการ (นอกเหนือจากบริการภาครัฐ) แบบปรับภาคลูกโซ่	4.08	6.08 ร้อยละ	13	

กส : ไม่มีข้อมูลตัวชี้วัด
- : ไม่มีการจัดอันดับของตัวชี้วัด

ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูนถึงแม้จะมีสัดส่วนของรายได้ที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระดับประเทศ แต่ถ้าพิจารณาในภาพรวมของจังหวัดลำพูนจะพบว่าช่วง 3 ปี 2560 - 2562 การท่องเที่ยวของจังหวัดลำพูนมีอัตราขยายตัวค่อนข้างสูงและมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

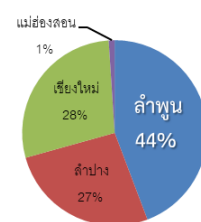
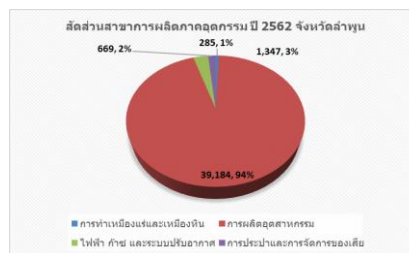
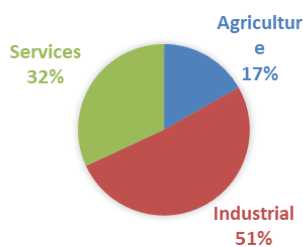

๒) อุตสาหกรรมและหัตถอุตสาหกรรม

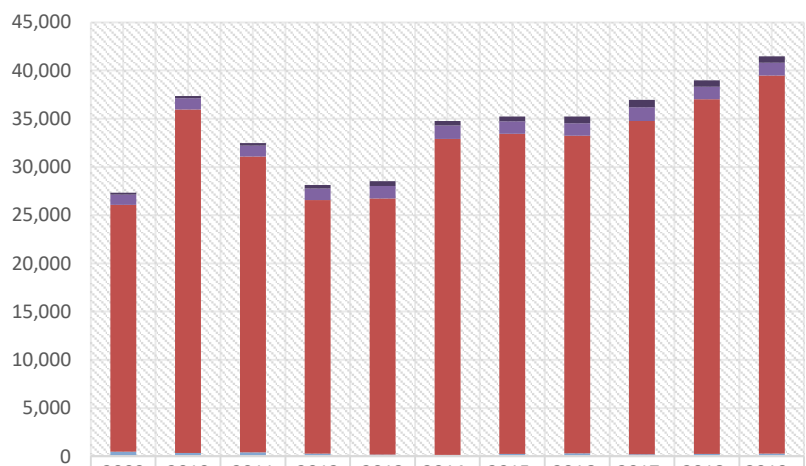
ภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดมีอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมมีแนวโน้มลดลง มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมปี 2562 เท่ากับ 41,485 ล้านบาท ลดลงจากปี 2561 ที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม เท่ากับ 38,967 ล้านบาท และภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนที่ร้อยละ 51 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด และสัดส่วนร้อยละ 44 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 สาขาการผลิตที่มีสัดส่วนสูงที่สุด คือ มีการผลิตอุตสาหกรรมสัดส่วนสูงสุดถึงร้อยละ 94 รองลงมาเป็น ไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน การประปาและการจัดการของเสีย ตามลำดับ

(Million Baht)

ลำพูน	2009	2010	2011r	2012r	2013r	2014r	2015r	2016r	2017r	2018r	2019p
อุตสาหกรรม	27,314	37,352	32,468	28,125	28,523	34,768	35,218	35,245	36,963	38,967	41,485
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	475	343	395	257	184	153	232	318	211	230	285
การผลิตอุตสาหกรรม	25,586	35,629	30,677	26,296	26,543	32,749	33,213	32,928	34,564	36,792	39,184
ไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ	1,066	1,154	1,125	1,194	1,298	1,395	1,287	1,292	1,411	1,280	1,347
การประปาและการจัดการของเสีย	186	226	272	377	497	470	485	706	777	664	669

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)จังหวัดลำพูน ปี 2552-2562

	2009	2010	2011	2012	2013	2014r	2015r	2016r	2017r	2018r	2019p
■ 9LPN Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	186	226	272	377	497	470	485	706	777	664	669
■ 8LPN Electricity, gas, steam and air conditioning supply	1,066	1,154	1,125	1,194	1,298	1,395	1,287	1,292	1,411	1,280	1,347
■ 7LPN Manufacturing	25,586	35,629	30,677	26,296	26,543	32,749	33,213	32,928	34,564	36,792	39,184
■ 6LPN Mining and quarrying	475	343	395	257	184	153	232	318	211	230	285

สรุปศักยภาพด้านอุตสาหกรรม

เมื่อพิจารณาดัชนีด้านอุตสาหกรรมพบว่า ตัวชี้วัดส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยสัดส่วนของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายต่อผลิตภัณฑ์มวลรวม อยู่อันดับ 8 ของประเทศ และสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรมต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด อยู่อันดับต้นของประเทศ มีเพียง 2 ตัวชี้วัดเท่านั้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ

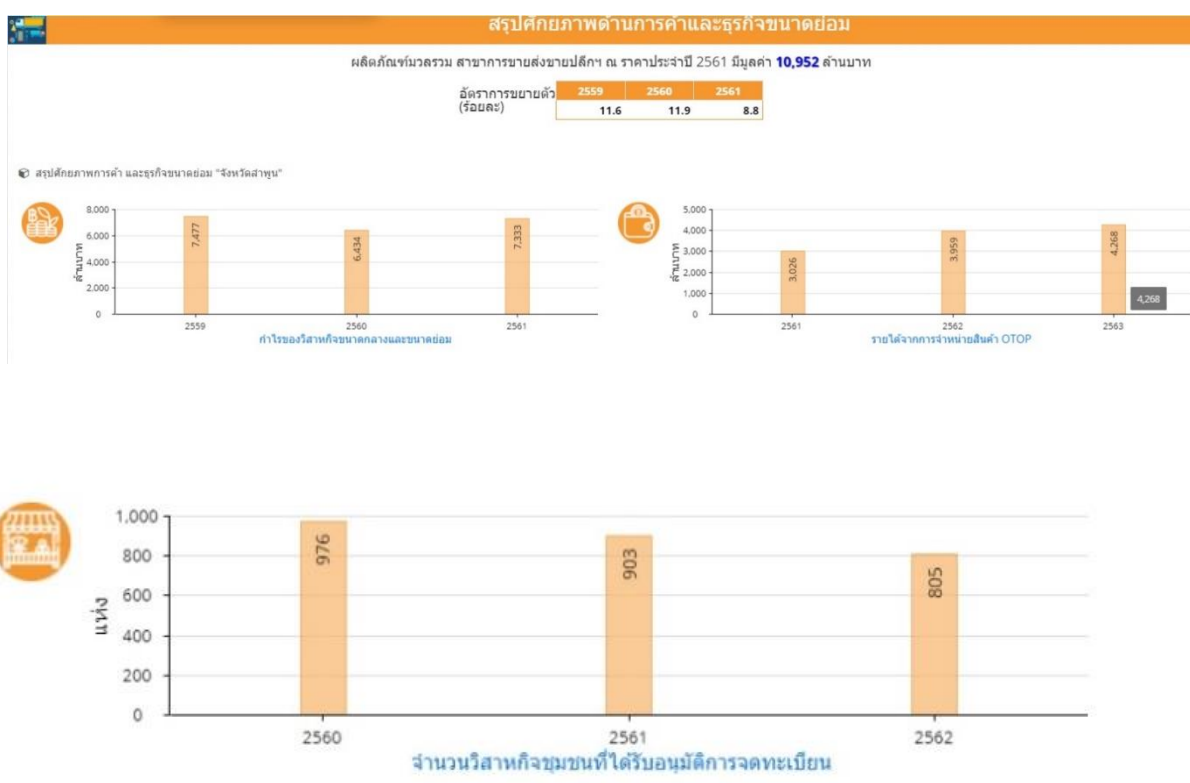
อันดับ	อันดับ	76	ตัวชี้วัดด้านอุตสาหกรรม	ค่าเฉลี่ย	จังหวัดลำพูน		อันดับ
					ค่าสถิติ	หน่วย	
			(2561)สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด แบบปริมาณลูกโซ่	44.05	55.36	ร้อยละ	9
			(2561)อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรม แบบปริมาณลูกโซ่	2.53	5.38	ร้อยละ	25
			(2561)สัดส่วนมูลค่าสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด แบบปริมาณลูกโซ่	0.14	1.54	ร้อยละ	67
			(2562)ปริมาณการใช้ก๊าซธรรมชาติ	252,372.28	71,156.64	พันลิตร	22
			(2562)ปริมาณการใช้พลังงานทดแทน	177.04	9.84	พันตันเทียบเท่าก๊าซธรรมชาติ	63
			(2562)สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย	24.59	4.06	ร้อยละ	66
			(2561)สัดส่วนการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมฯ แบบปริมาณลูกโซ่	7.99	4.78	toe/ล้านบาท	8
			(2561)สัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมฯ แบบปริมาณลูกโซ่	24.53	22.54	Ton Co2eq/ล้านบาท	20
			(2562)อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	1.41	0.32	ร้อยละ	17

na : ไม่มีข้อมูลตัวชี้วัด
- : ไม่มีการจัดอันดับของตัวชี้วัด

ส่วนหัตถอุตสาหกรรมเมื่อเปรียบเทียบกับระดับประเทศพบว่าทุกตัวชี้วัดมีค่าสถิติต่ำกว่าระดับประเทศทุกตัวชี้วัด

อันดับ	1	76	ตัวชี้วัดด้านการค้า และธุรกิจขนาดย่อม	ค่าเฉลี่ย	จังหวัดลำพูน		
					ค่าสถิติ	หน่วย	อันดับ
			(2561)กำไรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมดแบบปริมาณลูกโซ่	19.57	14.29	ร้อยละ	44
			(2563)อัตราเพิ่มของรายได้จากการจำหน่ายสินค้า OTOP	8.50	7.79	ร้อยละ	61
			(2562)จำนวนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียน	1,141	805	แห่ง	32
			(2561)สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด แบบปริมาณลูกโซ่	6.09	0.74	ร้อยละ	75

na : ไม่มีข้อมูลตัวชี้วัด
- : ไม่มีการจัดอันดับของตัวชี้วัด

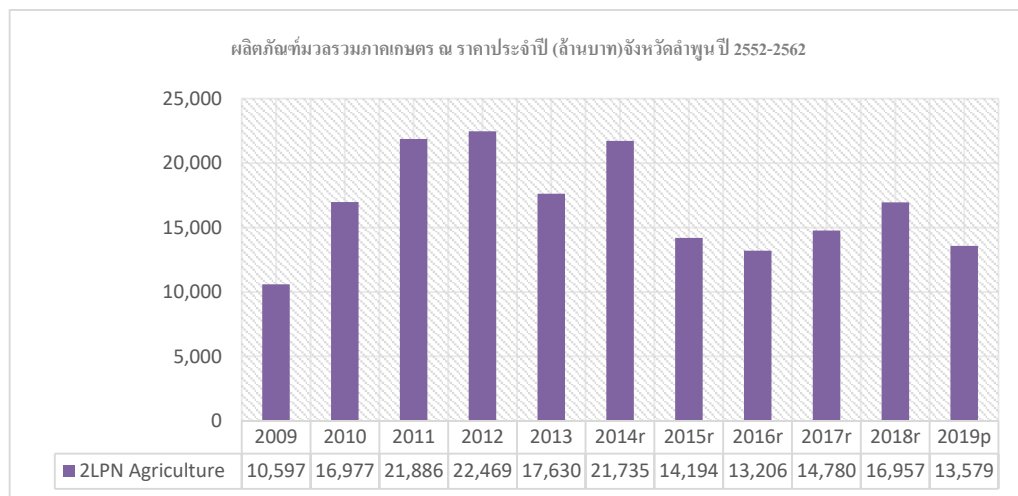

3) ภาคเกษตร

ภาคเกษตรของจังหวัดลำพูนมีอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในระดับต่ำเมื่อพิจารณาดัชนีชี้วัดด้านเกษตรโดยภาพรวมพบว่า สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมดมีแนวโน้มลดลง แต่อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรสูงกว่าระดับค่าเฉลี่ยของประเทศ และมีตัวชี้วัด 9 ตัวชี้วัดที่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ มี 8 ตัวชี้วัดที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ตัวชี้วัดที่อยู่อันดับท้าย ๆ ของประเทศที่ต้องนำไปพิจารณาและแก้ไขปัญหาระดับต้น คือ ปริมาณพื้นพลังงาน อยู่อันดับที่ 70 ของประเทศ สัดส่วนหนี้เสียต่อปริมาณเงินให้กู้เพื่อการเกษตร อยู่อันดับที่ 68 ของประเทศ

อันดับ	อันดับ	76	ตัวชี้วัดด้านเกษตร	ค่าเฉลี่ย	จังหวัดลำพูน		อันดับ
					ค่าสถิติ	หน่วย	
			(2561)สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งหมด แบบ ปริมาณลูกโซ่	9.8	12.2	ร้อยละ	58
			(2561)อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร แบบปริมาณลูกโซ่	5.5	7.5	ร้อยละ	34
			(2562)สัดส่วนการใช้จ่ายนโยบายที่ดินเพื่อภาคเกษตร	46.20	28.72	ร้อยละ	66
			(2562)อัตราเพิ่มเฉลี่ยของผลผลิตสินค้าเกษตรสำคัญเฉลี่ยต่อไร่ (ประมง)	-2.28	-11.04	ร้อยละ	51
			(2563)ผลผลิตสินค้าเกษตรสำคัญเฉลี่ยต่อไร่ (พืช)	1,757	1,119	กก.ต่อไร่	55
			(2562)ผลผลิตสินค้าเกษตรสำคัญเฉลี่ยต่อไร่ (ประมง)	773	403	กก.ต่อไร่	58
			(2563)อัตราเพิ่มเฉลี่ยของผลผลิตสินค้าเกษตรสำคัญเฉลี่ยต่อไร่ (พืช)	-23.87	5.80	ร้อยละ	2
			(2562)ปริมาณพืชพลังงาน	583.77	64.16	พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ	70
			(2563)จำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP	362	478	ฟาร์ม	22
			(2563)จน. โรงงาน/สปก.ผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP/HACCP	9	13	แห่ง	16
			(2561)อัตราเพิ่มของแรงงานเกษตรในพื้นที่	4.38	26.48	ร้อยละ	10
			(2561)พื้นที่ชลประทาน	441,170	182,650	ไร่	54
			(2563)ปริมาณน้ำต้นทุนต่อความต้องการใช้น้ำ	136	5	ล้าน ลบ.ม.	43
			(2562)สัดส่วนหมู่บ้านมีน้ำใช้เพื่อการเกษตรเพียงพอลดลงปี	52.73	73.33	ร้อยละ	17
			(2561)รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือน	81,776	161,312	บาทต่อครัวเรือน	9
			(2561)สัดส่วนหนี้สินต่อรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร	1.59	0.86	เท่า	12
			(2561)สัดส่วนหนี้เสียต่อปริมาณเงินให้กู้ยืมเพื่อการเกษตร	4.23	9.17	ร้อยละ	68

na : ไม่มีข้อมูลตัวชี้วัด
- : ไม่มีการจัดอันดับของตัวชี้วัด

เมื่อพิจารณาปริมาณการผลิตภาคเกษตร พบว่า ปริมาณการผลิตภาคเกษตรจังหวัดลำพูน 10 ปี มีแนวโน้มลดลง ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องนำมาพิจารณาเนื่องจากภาคเกษตรของจังหวัดลำพูนมีศักยภาพและฐานที่เข้มแข็ง มีศักยภาพในการพัฒนาและส่งเสริมต่อยอดในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของจังหวัดได้

พืชสำคัญ (f:ข้อมูลพยากรณ์)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กก.)		
	2561	2562	2563(f)	2561	2562	2563(f)	2561	2562	2563(f)
ข้าว									
ข้าวนาปี	106,247	105,794	105,992	65,244	64,044	64,479	614	605	608
ข้าวนาปรัง	17,683	14,810	7,626	12,562	10,302	4,456	710	696	584
พืชไร่									
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	77,901	75,521	76,109	56,557	46,069	46,817	726	610	615
มันสำปะหลัง	3,547	3,738	3,041	11,068	11,747	8,136	3,120	3,143	2,675
ถั่วเหลือง	128	72	42	34	17	11	266	236	262
สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น									
ลำไย	319,227	337,180	348,570	295,621	319,428	289,657	926	947	831
ยางพารา	5,040	5,540	5,540	811	875	881	161	158	159
ปาล์มน้ำมัน	1,203	635	na	1,385	717	na	1,151	1,129	na
สวนผัก/ไม้ดอก/ไม้ประดับ									
ข้าวโพดอ่อน	1,860	1,821	1,916	2,241	2,165	2,311	1,205	1,189	1,206
หอมแดง	5,975	5,116	1,593	12,558	10,680	3,326	2,102	2,088	2,088
กระเทียม	4,875	5,073	879	4,770	4,972	942	978	980	1,072
ข้าวโพดหวาน	715	856	783	1,263	1,436	1,274	1,766	1,678	1,627
มะเขือเทศ	46	17	13	119	43	30	2,587	2,529	2,308
มันฝรั่ง	3,205	na	na	3,928	na	na	1,226	na	na

หมายเหตุ: na (ไม่มีข้อมูล)

ประมงสำคัญ	เนื้อที่เพาะเลี้ยง (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กก.)		
	2560	2561	2562	2560	2561	2562	2560	2561	2562
การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง									
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด									
รวมสัตว์น้ำจืดทุกชนิด	1,310	1,301	1,356	546	590	546	417	453	403

หมายเหตุ: na (ไม่มีข้อมูล)

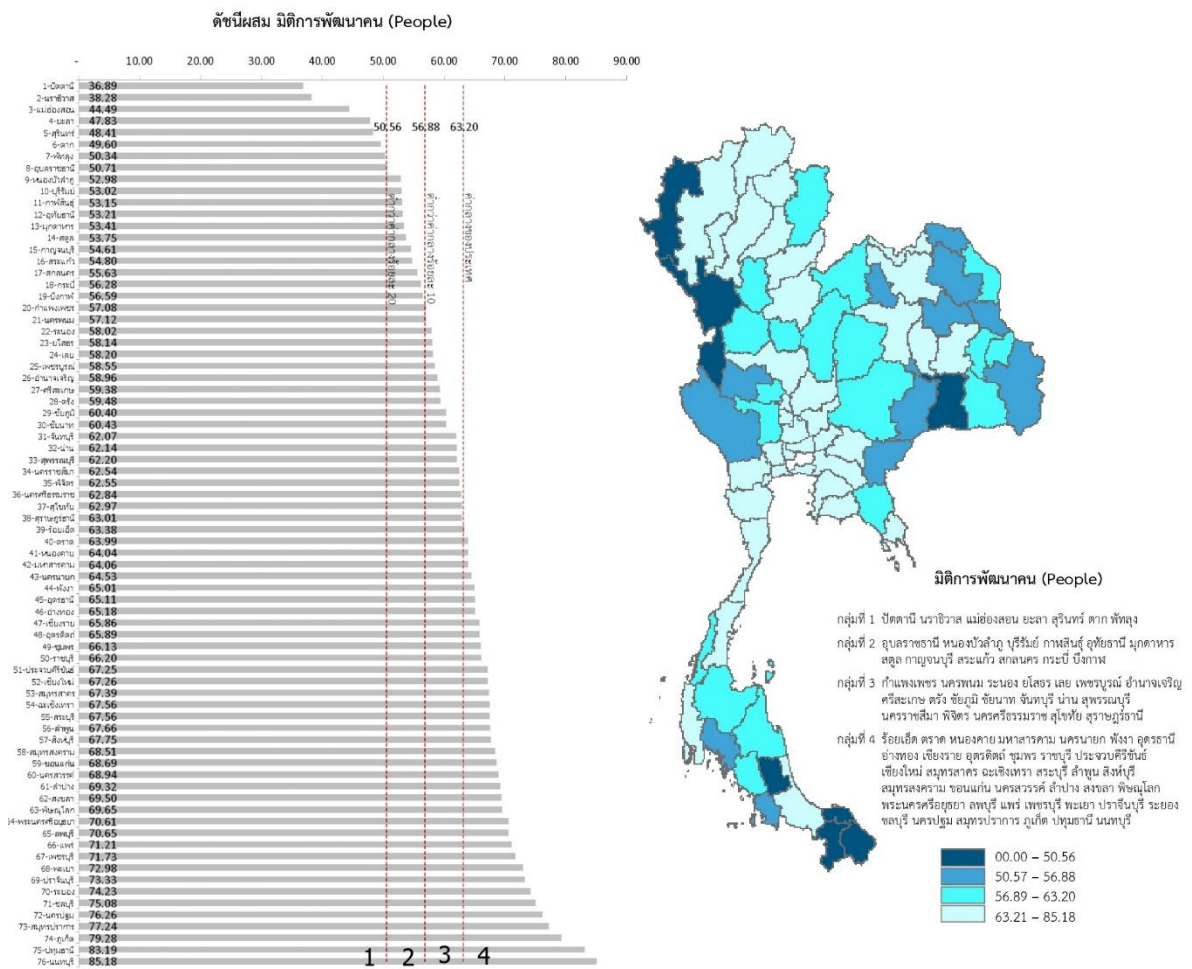
ปศุสัตว์สำคัญ (p:ประมาณการ)	จำนวนการเลี้ยง (ตัว)			ปริมาณผลผลิต				ผลผลิตต่อหน่วยการเลี้ยง			
	2561	2562(p)	2563(p)	2561	2562(p)	2563(p)	หน่วย	2561	2562(p)	2563(p)	หน่วย
การเลี้ยงปศุสัตว์											
ไก่เนื้อ	1,240,107	1,248,736	1,257,425	4,449,731	5,651,158	5,690,480	ตัว	3.6	4.5	4.5	ตัว
ไก่ไข่ (ไข่ไก่)	318,897	313,193	419,675	90,466	89,147	101,967	พันฟอง	283.7	284.6	243.0	ฟอง
ไก่พื้นเมือง	1,314,453	1,401,585	1,456,888	1,177,577	1,206,634	1,460,088	ตัว	0.9	0.9	1.0	ตัว
โคเนื้อ	30,573	36,004	37,625	7,645	7,841	8,339	ตัว	0.3	0.2	0.2	ตัว
สุกร	64,553	72,054	70,613	180,299	201,250	197,225	ตัว	2.8	2.8	2.8	ตัว
เป็ดไข่(ไข่เป็ด)	4,352	4,026	3,801	830	760	742	พันฟอง	190.6	188.8	195.2	ฟอง
โคนม (น้ำนมดิบ)	19,668	20,487	18,733	31,595	30,708	30,322	ตัน	1,606.4	1,498.9	1,618.6	กก.
เป็ดเนื้อ	3,933	4,086	2,848	9,180	6,274	7,690	ตัว	2.3	1.5	2.7	ตัว
กระบือ	4,569	4,851	4,921	948	1,008	1,061	ตัว	0.2	0.2	0.2	ตัว

หมายเหตุ: na (ไม่มีข้อมูล)

ศักยภาพเชิงพลังงานจากชีวมวลของแข็งจากพืช (Table of Energy Potential of Solid Biomass)	พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ (ktoe)			
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562
ข้าว (แกลบ ฟางข้าว)	35.66	39.14	36.60	35.19
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ส่วนลำต้น ยอด ใบ และขังข้าวโพด)	27.19	23.23	24.23	23.37
มันสำปะหลัง (ส่วนลำต้น และเหง้า)	1.02	0.93	0.87	0.93
ปาล์มน้ำมัน (ส่วนหางใบ ก้าน โยปาล์ม กะลา ทะลาย)	0.65	1.91	4.38	4.38
ถั่วเหลือง (ลำต้น ยอด ใบ เปลือก)	0.08	0.01	0.01	0.02
ยางพารา (ถ่านไม้ ไม้พิน เศษไม้ ชี้อ้อย)	0.20	0.22	0.13	0.27
พืชอื่นๆ เช่น ถั่วลิสง (เปลือก) ฝ้าย(ลำต้น) ข้าวฟ่าง(ใบและต้น)	0.03	na	na	na
ยอดรวม	64.83	65.44	66.22	64.16

2) ด้านสังคมและความมั่นคง

ด้านสังคมและคุณภาพชีวิตในภาพรวมเมื่อวิเคราะห์ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) ด้านการพัฒนาคน (People) พบว่ามีมิติด้านการพัฒนาคน (People) ถูกจัดให้อยู่กลุ่มที่ 4 เป็นจังหวัดที่มีความเข้มแข็งและพร้อมขยายผลไปภายนอก คือจังหวัดที่มีค่าดัชนีผสมสูงกว่าค่ากลางของประเทศ ตัวชี้วัดมิติด้านการพัฒนาคน (People) ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด คือ ร้อยละของประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน ร้อยละของทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละของประชากรที่เจ็บป่วยที่เป็นผู้ป่วยใน อัตราส่วนประชากรต่อแพทย์ อัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยประชากรไทยอายุ 15 - 59 ปี (ปี) ค่าเฉลี่ยคะแนน o-net มัธยมศึกษาตอนปลาย (คะแนน) มีตัวชี้วัด 6 ค่าดัชนีผสมสูงและดีกว่าค่ากลางของประเทศ มีเพียง 1 ตัวที่ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ คือร้อยละของทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์

ตัวชี้วัด	ค่ากลางประเทศ					อำเภอ				
	2558	2559	2560	2561	2562	2558	2559	2560	2561	2562
ด้านการพัฒนาคน (People)										
PP_01 ร้อยละของประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจน (ร้อยละ)* ****	7.49	9.22	8.32	11.38	6.14	6.11	4.53	3.14	4.67	3.47
PP_02 ร้อยละของทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ (ร้อยละทารกเกิดมีชีพ)* ***	9.49	9.85	9.95	10.19	10.47	10.99	11.07	12.46	12.98	13.71
PP_03 ร้อยละของประชากรที่เจ็บป่วยที่เป็นผู้ป่วยใน (ร้อยละ)* ****	10.60	10.88	10.63	11.21	11.23	11.88	11.79	11.65	12.89	12.78
PP_04 อัตราส่วนประชากรต่อแพทย์ (คน/แพทย์)*	2,832	2,991	2,676	2,549	2,274	2,755	2,826	2,431	2,058	1,774
PP_05 อัตราการเข้าเรียนรวมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา (ร้อยละ)	72.87	75.06	74.47	76.51	73.70	102.64	99.62	101.69	102.52	92.69
PP_06 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยประชากรไทยอายุ 15-59 ปี (ปี)	8.66	8.85	8.93	9.07	9.15	9.00	9.40	9.33	9.29	9.58
PP_07 ค่าเฉลี่ยคะแนน o-net มัธยมศึกษาตอนปลาย (คะแนน)	33.67	33.31	31.89	33.60	35.29	35.35	34.38	33.03	34.80	37.05

1) ด้านสังคม การศึกษา เรียนรู้และอาชีพ

เมื่อวิเคราะห์ด้านสังคม การศึกษา เรียนรู้และอาชีพพบว่าตัวชี้วัดส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ตัวชี้วัดที่สูงกว่าระดับประเทศมี 12 ตัวชี้วัดประกอบด้วย

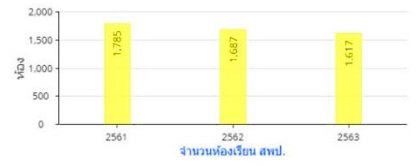
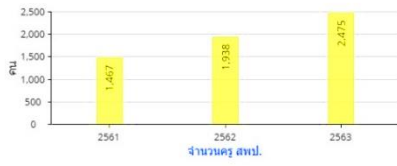
- สัดส่วนแรงงานเพศหญิงต่อประชากรแรงงาน อันดับ 2
- สัดส่วนคนอายุ 6 ปีขึ้นไปปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง อันดับ 5
- คะแนนเฉลี่ยสติปัญญา (IQ) เด็กนักเรียนไทย อันดับ 12 ของประเทศ
- คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อันดับ 28 ของประเทศ
- อัตราการอ่านของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป อันดับ 23 ของประเทศ
- จำนวนผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านเฉลี่ยต่อหมู่บ้าน อันดับ 6 ของประเทศ
- จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย
- อัตราการเข้าเรียนของประชากรวัยเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- อัตราเพิ่มของผู้เรียนระบบทวิภาคี
- สัดส่วนคนอายุ 15 - 59 ปี มีอาชีพและมีรายได้
- สัดส่วนคนอายุ 60 ปีขึ้นไป มีอาชีพและมีรายได้
- สัดส่วนผู้หญิงในระดับบริหารหรือในระดับการตัดสินใจต่อจำนวนแรงงานในระดับบริหารทั้งหมด

มีเพียง 2 ตัวชี้วัดเท่านั้นที่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

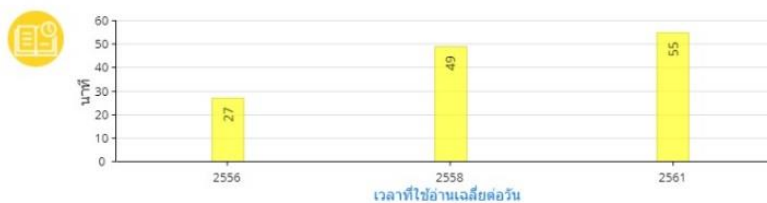
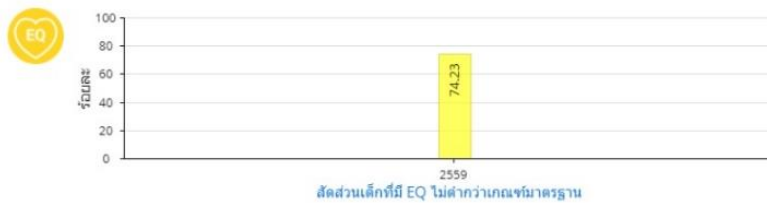
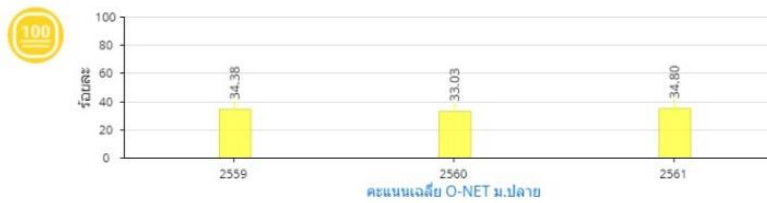
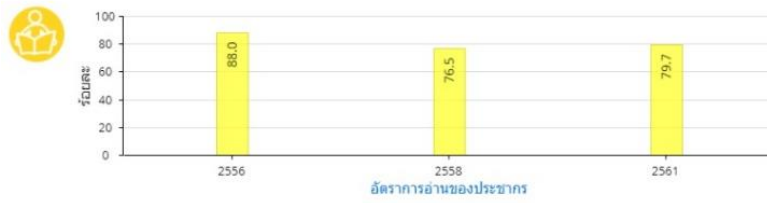
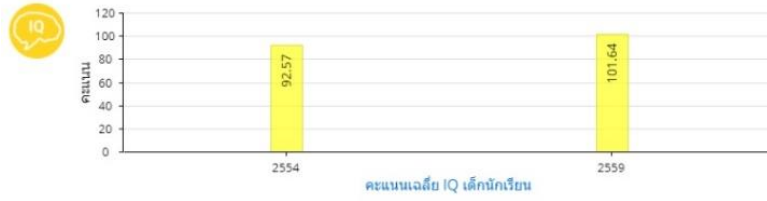
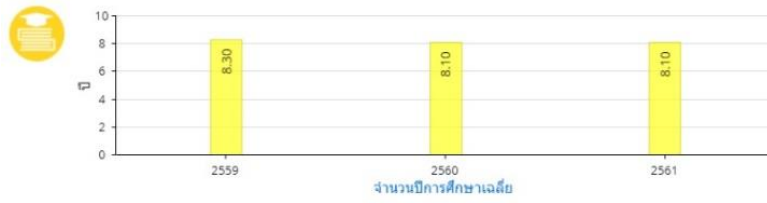
- ร้อยละของเด็กนักเรียนที่มีคะแนน EQ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อันดับ 54 ของประเทศ
- สัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อจำนวนประชากร อันดับ 37

อันดับ	1	76	ตัวชี้วัดด้านสังคม (การศึกษา เรียนรู้ และอาชีพ)	ค่าเฉลี่ย	จังหวัดสาทร		
					ค่าสถิติ	หน่วย	อันดับ
			(2561)จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย	8.1	8.1	ปี	34
			(2563)อัตราการเข้าเรียนของประชากรวัยเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	98.28	104.54	ร้อยละ	11
			(2561)คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	33.91	34.80	คะแนน	28
			(2559)คะแนนเฉลี่ยสติปัญญา (IQ) เด็กนักเรียนไทย	98.10	101.64	คะแนน IQ	12
			(2559)ร้อยละของเด็กนักเรียนที่มีคะแนน EQ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน	77.03	74.23	ร้อยละ	54
			(2562)สัดส่วนคนอายุ 6 ปีขึ้นไปปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	99.69	99.98	ร้อยละ	5
			(2561)อัตราการอ่านของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป	76.3	79.7	ร้อยละ	23
			(2561)สัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อจำนวนประชากร	53.74	50.97	ร้อยละ	37
			(2562)จำนวนผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านเฉลี่ยต่อหมู่บ้าน	42	81	คน	6
			(2563)อัตราเพิ่มของผู้เรียนระบบทวิภาคี	1.68	14.11	ร้อยละ	10
			(2562)สัดส่วนคนอายุ 15 - 59 ปี มีอาชีพและมีรายได้	99.54	99.81	ร้อยละ	19
			(2562)สัดส่วนคนอายุ 60 ปีขึ้นไป มีอาชีพและมีรายได้	96.19	98.05	ร้อยละ	17
			(2562)สัดส่วนแรงงานเพศหญิงต่อประชากรแรงงาน	44.62	47.54	ร้อยละ	2
			(2562)สัดส่วนผู้หญิงในระดับบริหารหรือในระดับการตัดสินใจต่อจำนวนแรงงานในระดับบริหารทั้งหมด	32.24	34.27	ร้อยละ	25

☑ สถานการณ์ด้านการศึกษา

อัตราส่วนครูต่อนักเรียน **1:9**   จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้อง **13:1**

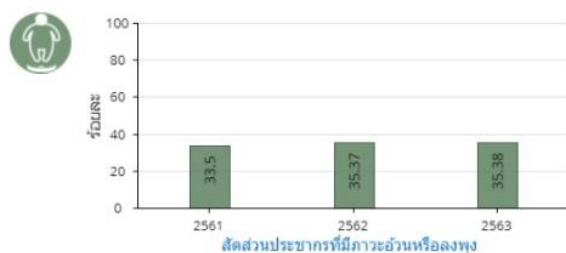
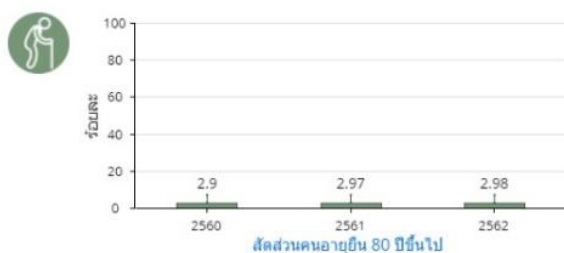

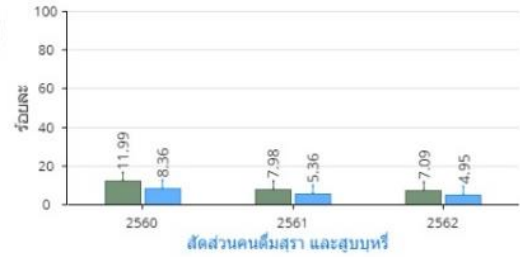
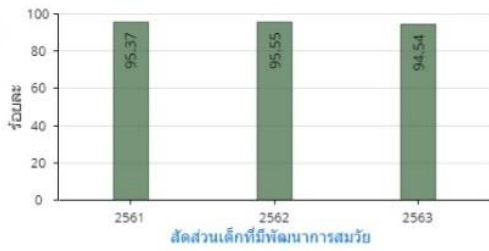
2) ด้านสุขภาพและสาธารณสุข

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวชี้วัดด้านสุขภาพและสาธารณสุข จำนวน 20 ตัวชี้วัดพบว่า 9 ตัวชี้วัดที่ค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และตัวชี้วัดที่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศมีถึง 11 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดที่อยู่อันดับท้ายๆเมื่อเปรียบเทียบกับระดับประเทศคือ อัตราผู้ป่วยทางสุขภาพจิตต่อประชากรแสนคน อยู่อันดับที่ 76 ของประเทศ อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จต่อประชากรแสนคน อยู่อันดับที่ 74 ของประเทศ ร้อยละของเด็กที่มีพัฒนาการสมวัย ซึ่งทั้ง 3 ประเด็นเป็นประเด็นที่น่าเป็นห่วงที่สุด เพราะเป็นปัญหาสังคมที่มีความละเอียดอ่อนและมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นในการกำหนดแนวทางการพัฒนาด้านสังคมเป็นประเด็นที่ต้องนำมาพิจารณา

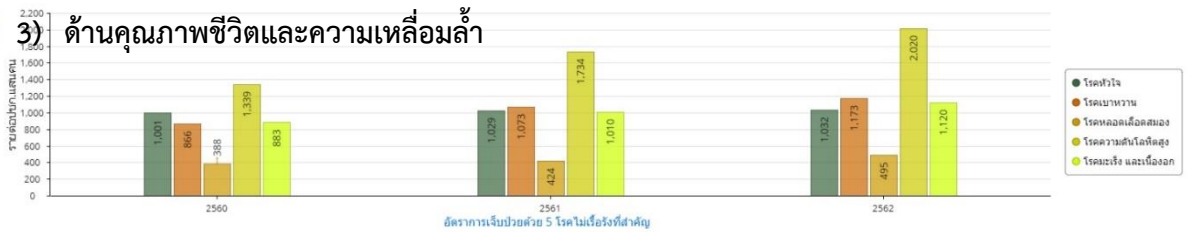
อันดับ	1	76	ตัวชี้วัดด้านสังคม (สุขภาพ และสาธารณสุข)	ค่าเฉลี่ย	จังหวัดสาทร		
					ค่าสถิติ	หน่วย	อันดับ
			(2562)อัตราการเกิดมีชีพ	9.0	6.8	รายต่อประชากรพันคน	56
			(2563)ร้อยละของเด็กที่มีพัฒนาการสมวัย	97.40	94.54	ร้อยละ	72
			(2562)สัดส่วนคนอายุเกิน 80 ปีขึ้นไปต่อจำนวนประชากรทั้งหมด	2.43	2.98	ร้อยละ	19
			(2562)สัดส่วนครัวเรือนที่มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอดตลอดปี	99.91	99.97	ร้อยละ	42
			(2562)สัดส่วนครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยและได้มาตรฐาน	99.28	99.08	ร้อยละ	61
			(2562)สัดส่วนครัวเรือนมีการใช้ยาเพื่อบำบัด บรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นอย่างเหมาะสม	99.55	99.49	ร้อยละ	54
			(2560)สัดส่วนผู้สูงอายุที่พักอาศัยอยู่ในห้องนอนชั้นล่างหรืออยู่บ้านชั้นเดียว	80.74	77.65	ร้อยละ	54
			(2560)สัดส่วนผู้สูงอายุที่มีห้องน้ำห้องส้วมแบบโถนั่งห้อยเท้าภายในบ้าน	46.93	51.14	ร้อยละ	30
			(2562)สัดส่วนคนอายุ 35 ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี	96.29	99.69	ร้อยละ	11
			(2562)สัดส่วนคนอายุ 6 ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที	99.60	99.88	ร้อยละ	11
			(2563)สัดส่วนประชากรที่มีภาวะอ้วนและหรือภาวะอ้วนลงพุง	33.95	35.38	ร้อยละ	41
			(2562)อัตราการคลอดในมารดาอายุ 15-19 ปี	31.6	21.7	รายต่อหญิงวัยเดียวกันพันคน	6
			(2562)อัตราการคลอดในมารดาอายุ 10-14 ปี	1.1	0.7	รายต่อหญิงวัยเดียวกันพันคน	11
			(2562)สัดส่วนคนสูบบุหรี่	6.05	4.95	ร้อยละ	29
			(2562)สัดส่วนคนดื่มสุรา	5.93	7.09	ร้อยละ	57
			(2562)อัตราผู้ป่วยทางสุขภาพจิตต่อประชากรแสนคน	3,251	5,526	รายต่อประชากรแสนคน	76
			(2562)อัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วย 5 โรคไม่เรื้อรังที่สำคัญ (โรคหัวใจ เบาหวาน หลอดเลือดสมอง ความดันโลหิตสูง และมะเร็ง)	5.30	10.81	ร้อยละ	66
			(2562)อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จต่อประชากรแสนคน	7.12	11.84	รายต่อประชากรแสนคน	74
			(2562)สัดส่วนค่าใช้จ่ายประเภทเวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาพยาบาล ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครัวเรือน เฉลี่ยต่อเดือน	1.29	1.37	ร้อยละ	46
			(2562)อัตราประชากรต่อแพทย์ 1 คน	2,045	1,778	คน	18

สถานะด้านสุขภาพของประชากร

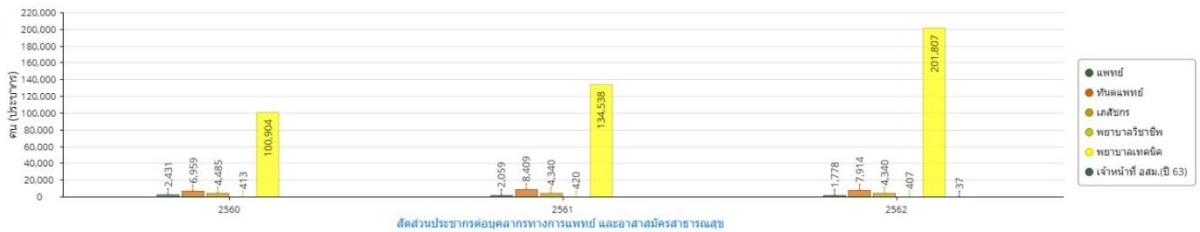
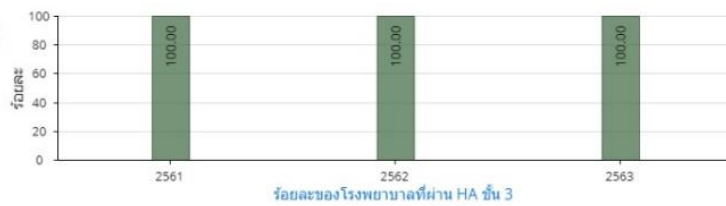
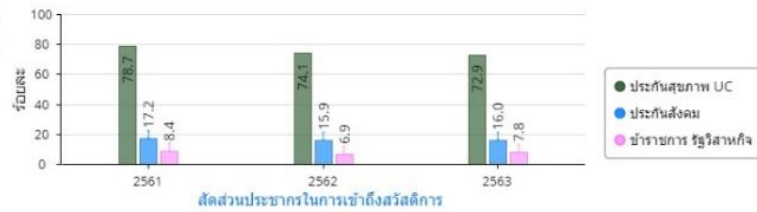

3) ด้านคุณภาพชีวิตและความเหลื่อมล้ำ

ทรัพยากรสาธารณสุขและการบริการด้านสุขภาพ

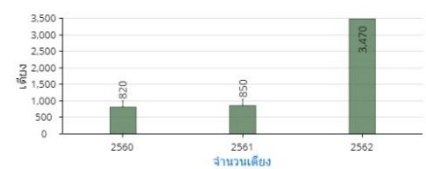
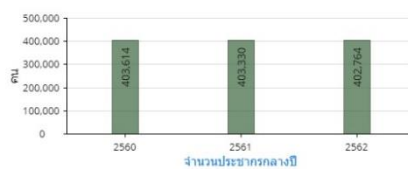
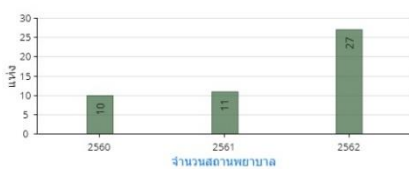
อัตราส่วน ปชช.ต่อสถานพยาบาล

14,917 : 1

อัตราส่วน ปชช.ต่อเตียง

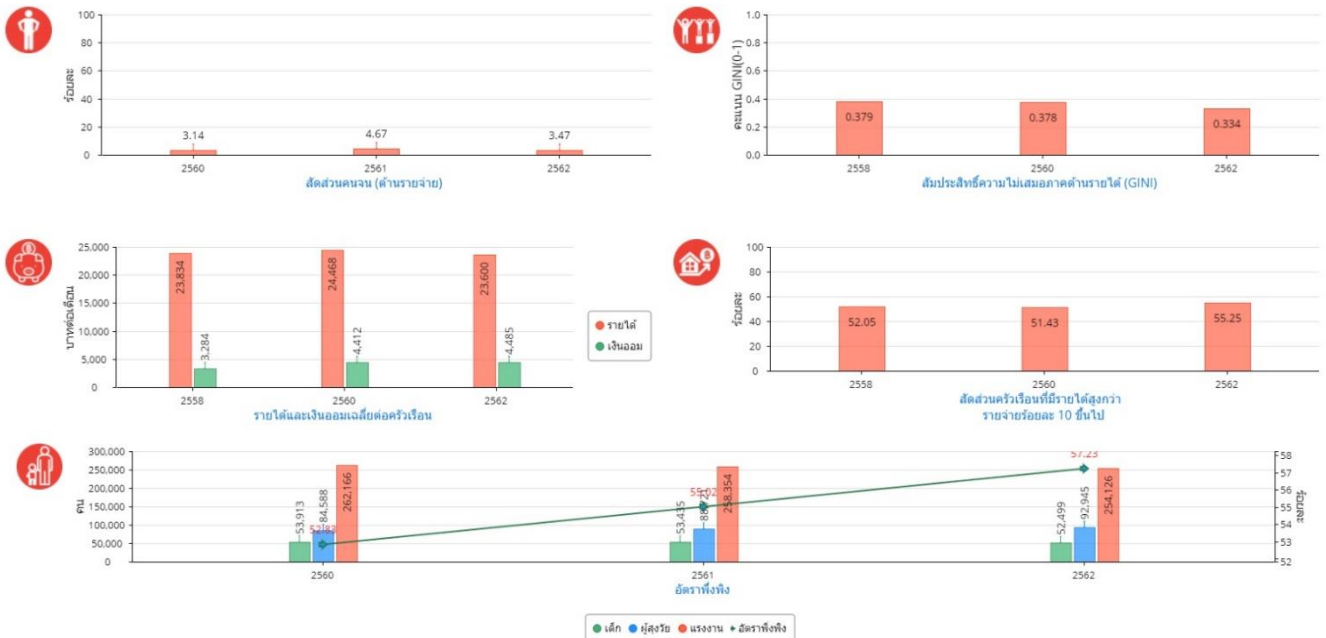
116 : 1

ด้านคุณภาพชีวิตในภาพรวมของจังหวัดเมื่อวิเคราะห์ผ่านตัวชี้วัดความยากจนและเหลื่อมล้ำพบว่าจาก 10 ตัวชี้วัดมีถึง 8 ตัวชี้วัดที่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ และตัวชี้วัดที่ดีที่สุดของลำพูนคือค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Gini coefficient) ที่อยู่ในอันดับที่ 6 ของประเทศ ซึ่งแสดงถึงการกระจายรายได้ของประชากรในจังหวัดได้เป็นอย่างดี และมี 2 ตัวชี้วัดที่มีค่าน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ คือ สัดส่วนของนักเรียนด้อยโอกาสต่อนักเรียนทั้งหมด อยู่ในอันดับที่ 59 และอัตราส่วนการออมเฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน อยู่ในอันดับที่ 45 ของประเทศ ซึ่งต้องหาแนวทางในการแก้ปัญหา

อันดับ	1	76	ตัวชี้วัดด้านสังคม (ความยากจน และเหลื่อมล้ำ)	ค่าเฉลี่ย	จังหวัดลำพูน		
					ค่าสถิติ	หน่วย	อันดับ
			(2562)รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย	23,359	23,600	บาทต่อเดือน	31
			(2562)อัตราการออมเฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน	21.45	19.00	ร้อยละ	45
			(2562)รายได้เฉลี่ยต่อหัวของกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด	4,068	4,432	บาทต่อเดือนต่อคน	18
			(2562)มูลค่าสินทรัพย์ทางการเงินของกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด	48,858	57,945	บาทต่อครัวเรือน	18
			(2562)สัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้ในระบบต่อครัวเรือนที่มีหนี้ทั้งหมด	95.61	97.84	ร้อยละ	30
			(2562)ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Gini coefficient)	0.410	0.334	คะแนน Gini (0-1)	6
			(2562)สัดส่วนคนจนด้านรายจ่าย	8.05	3.47	ร้อยละ	21
			(2562)สัดส่วนหนี้สินเฉลี่ยต่อรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนกลุ่มที่ยากจนที่สุด	6.6	6.0	เท่า	44
			(2562)สัดส่วนมูลค่านับนอกระบบต่อมูลค่านับทั้งหมดของครัวเรือน	1.23	0.82	ร้อยละ	36
			(2563)สัดส่วนนักเรียนด้อยโอกาสต่อนักเรียนทั้งหมด	61.81	72.17	ร้อยละ	59

สถานการณ์ด้านความยากจนและเหลื่อมล้ำ

4) ด้านความเข้มแข็งของชุมชนและครอบครัว

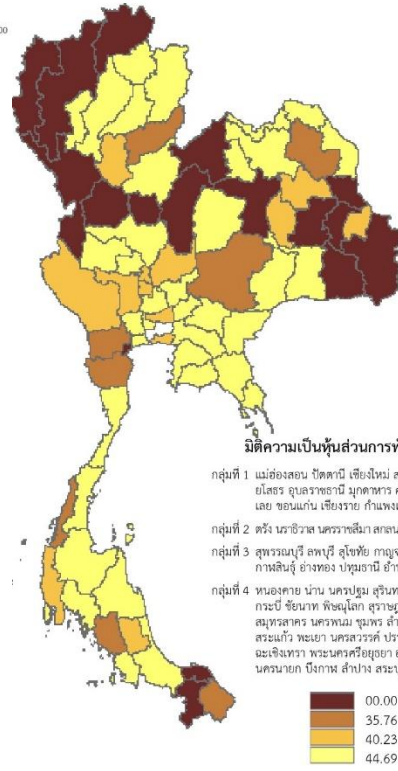
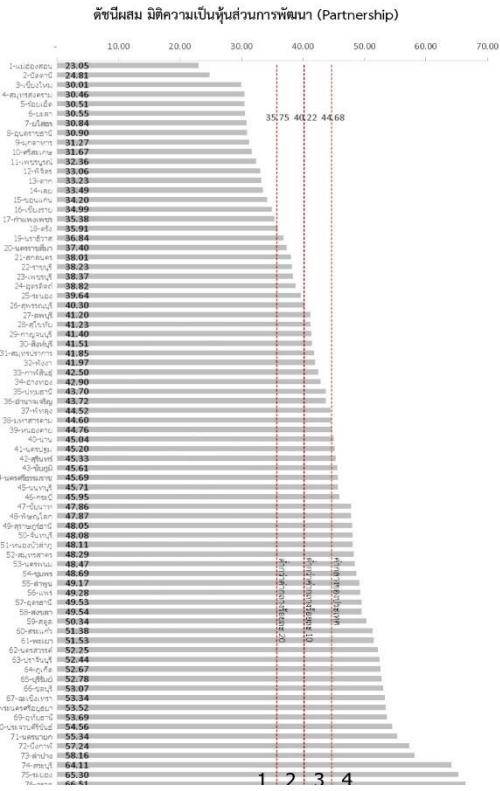
ในภาพรวมของจังหวัดลำพูนชุมชนและครอบครัวมีความเข้มแข็ง เมื่อวิเคราะห์ผ่านตัวชี้วัดชุมชนและครอบครัว 17 ตัวชี้วัด พบว่าตัวชี้วัดที่มีค่าสถิติที่ดีกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศมี 12 ตัวชี้วัด และมี 2 ตัวชี้วัดที่ติดอันดับที่ 1 ของประเทศคือ สัดส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี และสัดส่วนของครัวเรือนที่มีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ชุมชนหรือท้องถิ่น และมี 5 ตัวชี้วัดที่มีค่าสถิติน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ และมีตัวชี้วัดที่น่าเป็นห่วงคือ อัตราพึ่งพิง อยู่อันดับ 68 ของประเทศ และอัตราการจดทะเบียนหย่า อยู่อันดับ 65 ของประเทศ และตัวชี้วัดอัตราเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว อยู่อันดับ 65 ของประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษเพราะเป็นประเด็นทางสังคมที่ละเอียดอ่อนและเชื่อมโยงกับปัญหาอื่นๆ

อันดับ	1	76	ตัวชี้วัดด้านสังคม (ชุมชนและครอบครัว)	ค่าเฉลี่ย	จังหวัดลำพูน		
					ค่าสถิติ	หน่วย	อันดับ
			(2562)สัดส่วนของครอบครัวขยาย	32.83	37.90	ร้อยละ	28
			(2562)อัตราเด็กที่อยู่ในการคุมประพฤติ	0.16	0.21	คดีต่อเยาวชนพันคน	56
			(2563)สัดส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี (ที่ผ่านเกณฑ์ประเมินและที่ได้รับรางวัลทุกประเภท) ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด	2.79	13.79	ร้อยละ	1
			(2562)สัดส่วนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนต่อจำนวนหมู่บ้าน	41.41	55.15	ร้อยละ	11
			(2562)สัดส่วนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อจำนวนหมู่บ้าน	81.02	94.14	ร้อยละ	13
			(2561)จำนวนองค์กรชุมชนต่อประชากรแสนคน	152.70	325.40	แห่ง	5
			(2562)สัดส่วนองค์กรชุมชน (สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร) ที่มีเสถียรภาพทางการเงินอยู่ในระดับมั่นคงถึงดีมาก	58.36	70.09	ร้อยละ	10
			(2562)สัดส่วนครัวเรือนที่มีคนในครัวเรือนเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในท้องถิ่น	68.46	82.47	ร้อยละ	11
			(2562)สัดส่วนครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ชุมชนหรือท้องถิ่น	99.63	100.00	ร้อยละ	1
			(2562)สัดส่วนครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่ารายจ่ายร้อยละ 10 ขึ้นไป	53.75	55.25	ร้อยละ	38
			(2562)สัดส่วนครัวเรือนที่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง	78.02	89.54	ร้อยละ	19
			(2562)สัดส่วนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ในครัวเรือน	84.60	94.15	ร้อยละ	26
			(2562)สัดส่วนครัวเรือนที่มีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี อย่างน้อยคนละ 45 ลิตรต่อวัน	99.88	99.98	ร้อยละ	27
			(2562)อัตราพึ่งพิง	51.60	57.23	ร้อยละ	68
			(2562)สัดส่วนผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ลำพังคนเดียว	8.30	8.33	ร้อยละ	38
			(2562)อัตราการจดทะเบียนหย่า	5.87	7.04	คู่ต่อพันครัวเรือน	65
			(2562)อัตราเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว	7.48	17.20	เหตุการณ์ต่อแสนครัวเรือน	62

ครอบครัวและความอบอุ่น

ความเข้มแข็งของชุมชนในภาพรวมเมื่อวิเคราะห์ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) ในการจัดกลุ่มพื้นที่จังหวัด พบว่าด้านความเป็นหุ้นส่วนพัฒนา (Partnership) ถูกจัดให้อยู่กลุ่มที่ 4 เป็นจังหวัดที่มีความเข้มแข็งและพร้อมขยายผลไปภายนอก คือ จังหวัดที่มีค่าดัชนีผสมมิติความเป็นหุ้นส่วนพัฒนา (Partnership) สูงกว่าค่ากลางของประเทศ ซึ่งด้านความเป็นหุ้นส่วนพัฒนา (Partnership) มีตัวชี้วัดที่วัดถึงความเข้มแข็งของชุมชนคือ สัดส่วนองค์กรชุมชนต่อประชากรแสนคน (แห่ง/แสนคน) ซึ่งตัวชี้วัดดังกล่าวมีค่าสูงและดีกว่าค่ากลางของประเทศ

ตัวชี้วัด	ค่ากลางประเทศ					ลำพูน				
	2558	2559	2560	2561	2562	2558	2559	2560	2561	2562
ด้านความเป็นหุ้นส่วนพัฒนา (Partnership)										
PS_01 ร้อยละของประชากรที่ใช้เงินตราต่างประเทศ (ร้อยละ)	32.73	41.27	46.82	50.80	60.75	37.58	44.70	47.00	50.97	58.73
PS_02 ร้อยละของพื้นที่ที่จัดเก็บได้ตรงตามวันที่ประเมินมูลค่าและในมูลค่าตามภาษี	12.19	11.81	11.77	11.02	11.56	13.86	13.75	13.92	13.54	14.95
PS_03 ความสามารถในการเบิกจ่ายงบประมาณของจังหวัด (ร้อยละ)	92.15	85.72	81.56	70.14	71.87	91.33	88.94	83.78	72.04	60.36
PS_04 สัดส่วนการขาดดุลต่อประชากรแสนคน (แห่ง/แสนคน)****	110.15	109.62	127.39	129.32	142.82	313.50	325.86	325.19	325.41	331.26

ด้านสวัสดิการสังคม ในภาพรวมของจังหวัดลำปางสวัสดิการสังคม เมื่อวิเคราะห์ผ่านตัวชี้วัดสวัสดิการด้านสังคม 7 ตัวชี้วัด พบว่าตัวชี้วัดที่มีค่าสถิติที่ดีกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศมี 4 ตัวชี้วัด และมี 3 ตัวชี้วัดที่มีค่าสถิติน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ตัวชี้วัดที่มีค่าสถิติอยู่อันดับสุดท้าย คือ จำนวนการขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม อยู่ในอันดับที่ 73 ของประเทศ สัดส่วนประชากรที่เข้าถึงสวัสดิการประกันสุขภาพ อยู่ในอันดับที่ 57 ของประเทศ จำนวนนักเรียนพิการเรียนร่วมเฉลี่ยต่อโรงเรียนอยู่ในอันดับที่ 47 ของประเทศ ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชนและประสิทธิภาพการบริหารจัดการของภาครัฐ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่ต้องนำมาพิจารณาในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา

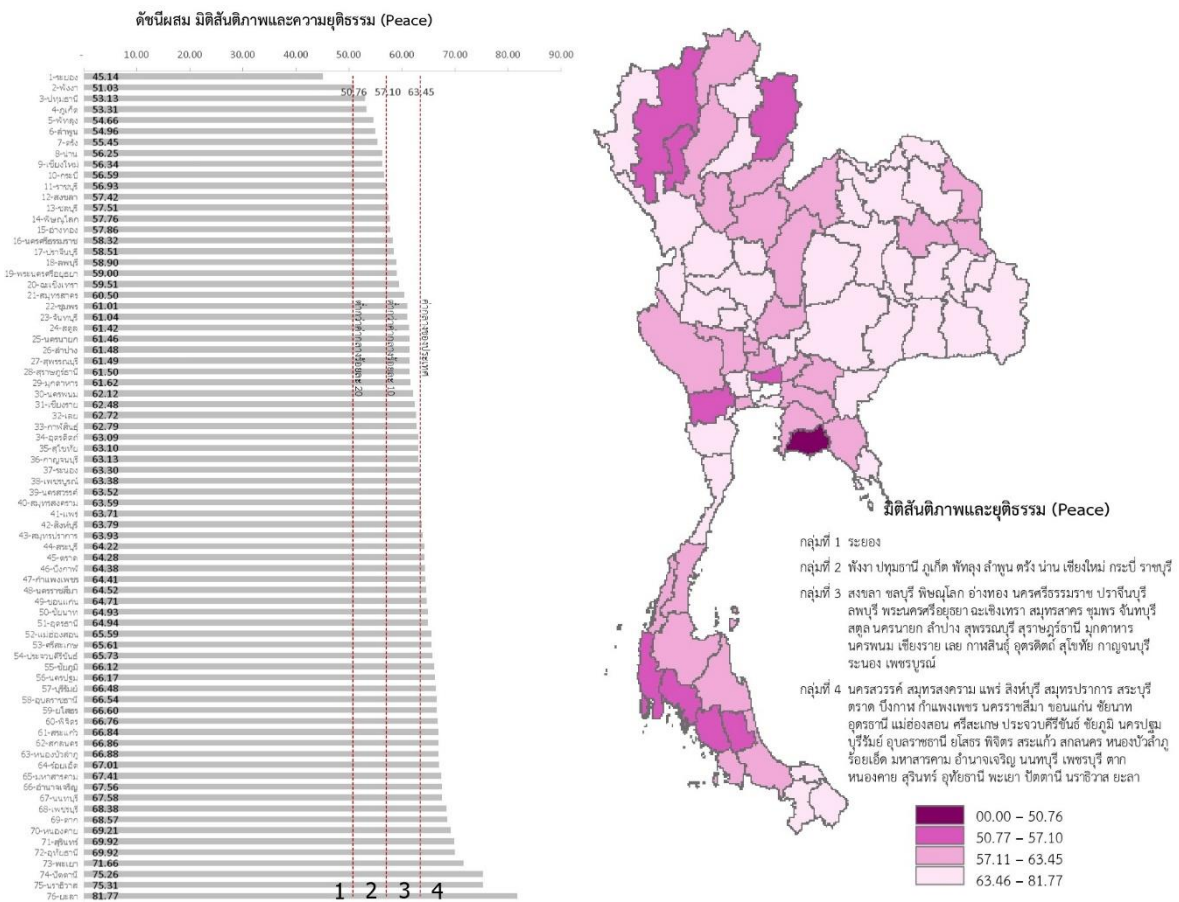
อันดับ	76	ตัวชี้วัดด้านสังคม (สวัสดิการด้านสังคม)	ค่าเฉลี่ย	จังหวัดลำพูน		
				ค่าสถิติ	หน่วย	อันดับ
		(2563)สัดส่วนประชากรที่เข้าถึงสิทธิสวัสดิการประกันสุขภาพ	96.74	96.71	ร้อยละ	57
		(2563)สัดส่วนประชากรผู้ใช้สิทธิประกันสุขภาพ	43.86	50.14	ร้อยละ	19
		(2561)สัดส่วนแรงงานนอกระบบที่อยู่ในระบบประกันสังคมต่อค่าจ้างแรงงานทั้งหมด	7.40	14.33	ร้อยละ	5
		(2562)สัดส่วนแรงงานที่เป็นสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติต่อค่าจ้างแรงงานทั้งหมด	6.96	7.33	ร้อยละ	36
		(2562)สัดส่วนคนพิการที่ได้รับการดูแลจากคนในครัวเรือน ชมชน หรือภาครัฐ	99.98	100.00	ร้อยละ	1
		(2563)จำนวนนักเรียนพิการเรียนร่วมเฉลี่ยต่อโรงเรียน	13	11	คนต่อโรงเรียน	47
		(2563)จำนวนการขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรม	68	11	ราย	73

กค. : ไม่มีข้อมูลตัวชี้วัด
- : ไม่มีการจัดอันดับของตัวชี้วัด

3) ด้านความมั่นคงและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.1) ด้านความมั่นคง (ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน)

ด้านความมั่นคงในภาพรวมเมื่อวิเคราะห์ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) ในจัดกลุ่มพื้นที่จังหวัด พบว่ากลุ่มที่ 2 เป็นมิติที่มีศักยภาพ แต่ยังมีข้อจำกัดที่จะพัฒนา คือมีค่าดัชนีผสม ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ระหว่างร้อยละ 10 ถึง ร้อยละ 20 คือมิติสันติภาพและความยุติธรรม (Peace) ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติมีสังคมที่สงบสุข และไม่แบ่งแยก ประกอบด้วย 5 ดัชนีชีวิต มี 4 ตัวชีวิตจะต้องได้รับการพัฒนาและแก้ไขให้ดีขึ้น คือการแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน จำนวนของประชากรในเรือนจำ จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจ และอัตราการฆ่าตัวตายที่มีค่าดัชนีผสมที่ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ

ตัวชี้วัด	ค่ากลางประเทศ					ลำพูน				
	2558	2559	2560	2561	2562	2558	2559	2560	2561	2562
ด้านสันติภาพและความยุติธรรม (Peace)										
PC_01 การแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (ต่อแสนคน)*	88.04	113.49	105.28	95.67	80.86	94.00	135.96	118.50	117.75	100.72
PC_02 จำนวนของประชากรในเรือนจำ (ต่อแสนคน)*	437.20	379.07	446.13	508.66	502.87	573.84	534.48	555.04	690.96	659.38
PC_03 จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจ (ต่อแสนคน)	271.52	279.12	276.83	267.98	268.05	252.72	269.95	273.45	269.73	238.97
PC_04 อัตราการฆ่าตัวตาย (ต่อแสนคน)*	6.67	6.32	6.16	6.39	7.08	19.76	11.88	8.92	6.44	11.84
PC_05 จำนวนผู้ถูกกักขังหรือการพิพากษาในส่วนของประชากรในเรือนจำ (ร้อยละ)*	17.82	20.65	19.94	17.71	16.52	12.99	15.67	16.73	14.94	15.31

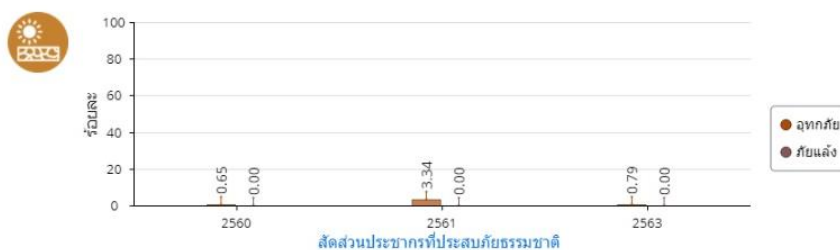
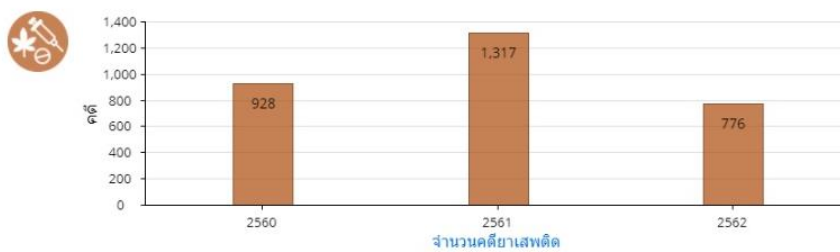
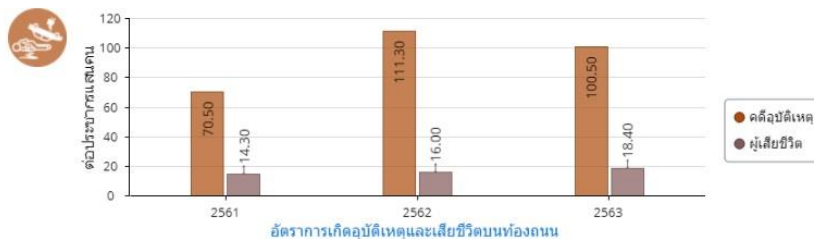
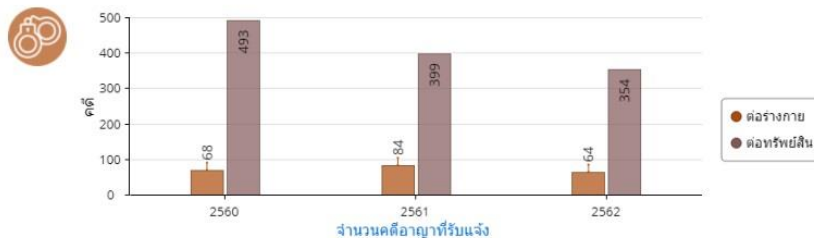

และจากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดด้านความมั่นคงพบว่า จังหวัดลำพูนมีอัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนต่อประชากรแสนคนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ อยู่อันดับที่ 74 ซึ่งจะต้องนำมาพิจารณาเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาเร่งด่วน ซึ่งในช่วงปี 2561-2563 มีแนวโน้มลดลง อัตราการเกิดคดีอาชญากรรมต่อประชากรแสนคน สูงกว่าระดับประเทศอันดับที่ 49 และสัดส่วนคดีที่จับกุมได้ต่อคดีที่รับแจ้งอยู่อันดับที่ 58 ส่วนค่าตัวชี้วัดดีกว่าระดับประเทศคือจำนวนคดียาเสพติดและมีแนวโน้มลดลง อยู่อันดับที่ 17 ของประเทศ

อันดับ	ตัวชี้วัดด้านความมั่นคง (ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน)	ค่าเฉลี่ย	จังหวัดลำพูน		
			ค่าสถิติ	หน่วย	อันดับ
1	76				
	(2563)อัตราการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุบนท้องถนนต่อประชากรแสนคน	11.60	18.40	รายต่อประชากรแสนคน	74
	(2562)จำนวนคดียาเสพติด	2,314	776	คดี	17
	(2562)อัตราการเกิดคดีอาชญากรรมต่อประชากรแสนคน	90	103	คดีต่อประชากรแสนคน	49
	(2562)สัดส่วนคดีที่จับกุมได้ต่อคดีที่รับแจ้ง	82.65	76.47	ร้อยละ	58

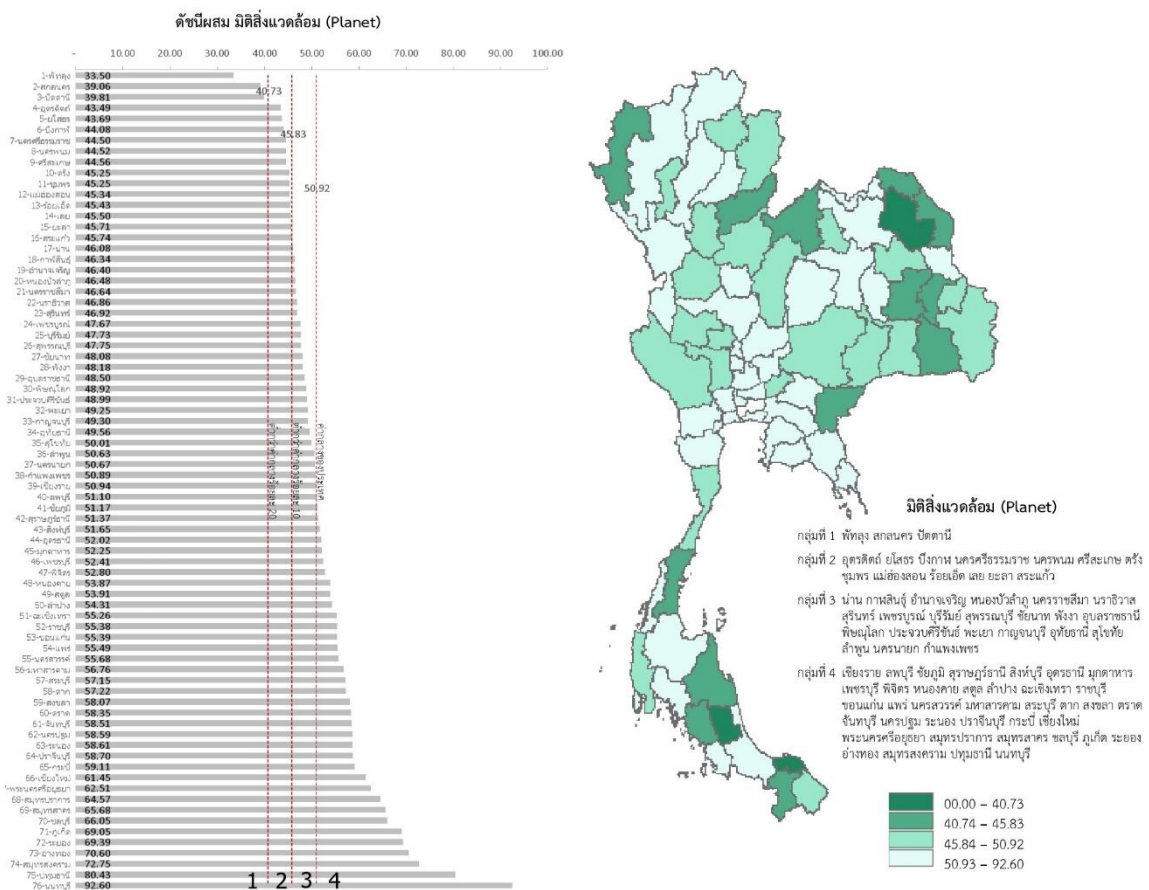
na : ไม่มีข้อมูลตัวชี้วัด
- : ไม่มีการจัดอันดับของตัวชี้วัด

☑ ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3.2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดลำพูน ในภาพรวมเมื่อวิเคราะห์ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs) ในการจัดกลุ่มพื้นที่จังหวัด พบว่ามิติสิ่งแวดล้อม (Planet) ถูกจัดให้อยู่กลุ่มที่ 3 เป็นจังหวัดมิติที่มีศักยภาพและพร้อมที่จะพัฒนา คือจังหวัดที่มีค่าดัชนีผสม มิติสิ่งแวดล้อม (Planet) สูงกว่าค่ากลางของประเทศ ซึ่งมิติสิ่งแวดล้อม (Planet) ให้ความสำคัญกับการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศเพื่อพลเมืองโลกรุ่นต่อไป ประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัดคืออัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ในจังหวัด สัดส่วนปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้องต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำประปา ร้อยละของประชากรที่ประสบอุทกภัยร้อยละของประชากรที่ประสบภัยแล้ง และ 3 ตัวชี้วัดที่สูงและดีกว่าค่ากลางของประเทศ คือ สัดส่วนปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้องต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำประปา ร้อยละของประชากรที่ประสบภัยแล้ง และร้อยละของประชากรที่ประสบอุทกภัย และมีเพียง 1 ตัวชี้วัดที่มีค่าต่ำกว่าค่ากลางของประเทศคือ คือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้

ตัวชี้วัด	ค่ากลางประเทศ					ลำพูน				
	2558	2559	2560	2561	2562	2558	2559	2560	2561	2562
ด้านสิ่งแวดล้อม (Planet)										
PN 01 อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าไม้ในจังหวัด (ร้อยละ)	0.01	0.03	0.12	0.42	0.10	-0.15	0.35	0.58	0.84	-0.21
PN 02 สัดส่วนปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้องต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้น (ร้อยละ)	20.06	20.30	29.46	22.46	18.80	35.50	33.67	50.65	48.77	31.30
PN 03 ร้อยละของครัวเรือนที่เข้าถึงน้ำประปา (ร้อยละ)****	15.87	16.15	16.44	16.53	16.81	9.33	9.77	9.95	10.15	10.46
PN 04 ร้อยละของประชากรที่ประสบอุทกภัย (ร้อยละ)* ****	0.00	0.00	0.78	0.18	1.51	0.00	0.00	0.65	3.34	0.00
PN 05 ร้อยละของประชากรที่ประสบภัยแล้ง (ร้อยละ)* ****	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวชี้วัดด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรวม พบตัวชี้วัดที่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ 4 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย ส่วนของพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัด อยู่อันดับ 8 ของประเทศ สัดส่วนของพื้นที่ป่าเศรษฐกิจต่อพื้นที่จังหวัดอันดับที่ 12 สัดส่วนพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ต่อพื้นที่จังหวัดอยู่อันดับที่ 4 และปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น อยู่อันดับที่ 4 และพบตัวชี้วัดที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ 6 ตัวชี้วัดคือ ผลตรวจวัดคุณภาพน้ำ (WQI) สัดส่วนจำนวนวันที่มีคุณภาพอากาศในเกณฑ์มาตรฐาน ปริมาณกากอุตสาหกรรมอันตรายที่เข้าสู่ระบบการจัดการ สัดส่วนขยะมูลฝอยชุมชนที่นำไปใช้ประโยชน์ และจำนวนเรื่องร้องเรียนด้านปัญหามลพิษ

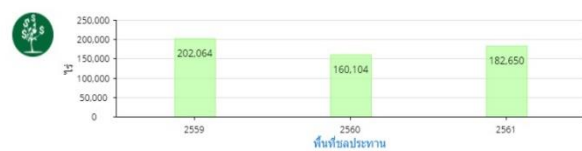
ส่วนตัวชี้วัดภัยธรรมชาติมีทั้งหมด 6 ตัวชี้วัด พบว่า 5 ตัวชี้วัดที่มีค่าสถิติสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ มีเพียง 1 ตัวชี้วัดที่มีค่าสถิติต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศคือจำนวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

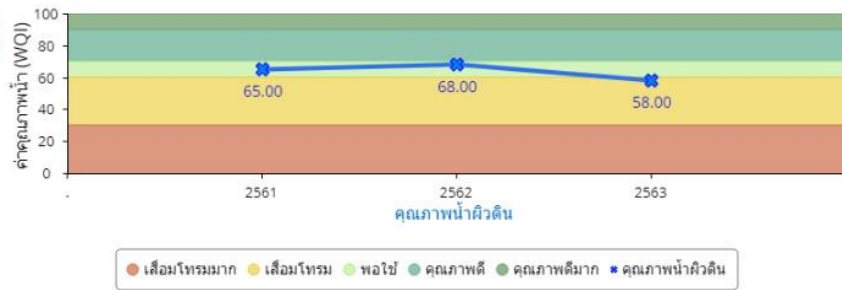
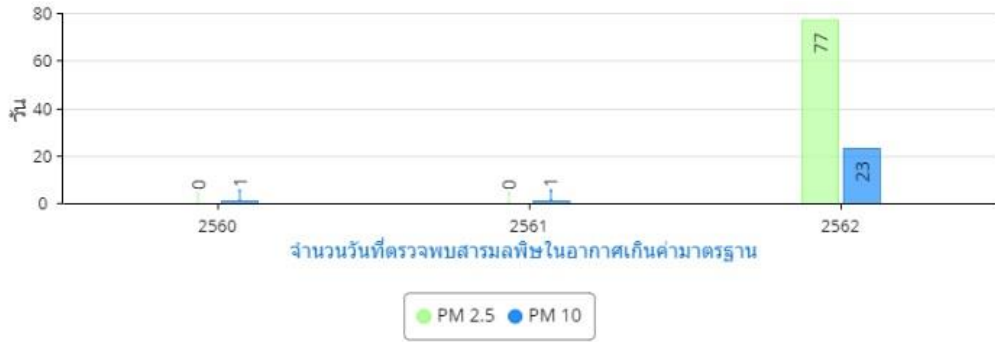
อันดับ	1	76	ตัวชี้วัดด้านทรัพยากร/สวล. (ทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม)	ค่าเฉลี่ย	จังหวัดลำพูน		
					ค่าสถิติ	หน่วย	อันดับ
			(2562)สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่จังหวัด	31.77	57.80	ร้อยละ	8
			(2562)สัดส่วนพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ต่อพื้นที่จังหวัด	20.97	29.86	ร้อยละ	14
			(2562)สัดส่วนพื้นที่ป่าเศรษฐกิจต่อพื้นที่จังหวัด	2.71	3.60	ร้อยละ	12
			(2563)ผลตรวจวัดคุณภาพน้ำ (WQI)	67	58	คะแนน (1-100)	56
			(2562)สัดส่วนจำนวนวันที่มีคุณภาพอากาศในเกณฑ์มาตรฐาน	89	77	ร้อยละ	28
			(2562)สัดส่วนขยะมูลฝอยชุมชนที่นำไปใช้ประโยชน์	48.05	39.95	ร้อยละ	50
			(2562) สัดส่วนของขยะมูลฝอยชุมชนที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	73.14	71.21	ร้อยละ	50
			(2562)ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น	856	231	ตันต่อวัน	4
			(2563)ปริมาณกากอุตสาหกรรมอันตรายที่เข้าสู่ระบบการจัดการ	15,739.56	8,110.30	ตัน	13
			(2562)จำนวนเรื่องร้องเรียนด้านปัญหามลพิษ	5	6	เรื่อง	58

อันดับ	1	76	ตัวชี้วัดด้านทรัพยากร/สวล. (ภัยธรรมชาติ)	ค่าเฉลี่ย	จังหวัดลำพูน		
					ค่าสถิติ	หน่วย	อันดับ
			(2563)สัดส่วนมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจที่เกิดจากภัยธรรมชาติ ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมฯ แบบปริมาณลูกโซ่	0.01	0.00	ร้อยละ	1
			(2563)จำนวนผู้เสียชีวิตจากภัยธรรมชาติ	1	0	ราย	1
			(2563)สัดส่วนหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัย และภัยแล้ง	23.99	3.46	ร้อยละ	25
			(2563)มูลค่าความเสียหายจากอุทกภัย และภัยแล้ง	772,096	30,051	บาท	58
			(2563)สัดส่วนประชากรที่ประสบอุทกภัย	2.18	0.79	ร้อยละ	48
			(2561)จำนวนอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)	15,733	6,851	คน	59
			(2562)จำนวนระบบพยากรณ์และอุปกรณ์เตือนภัยล่วงหน้า	41	57	ชิ้น	26

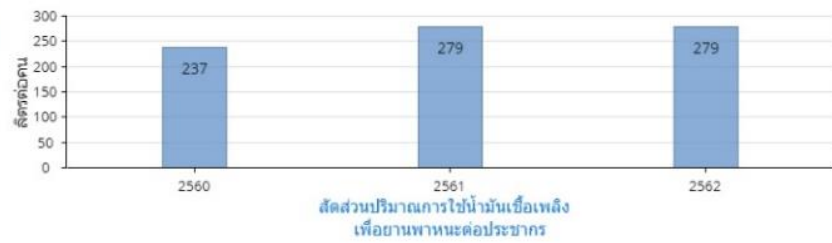
na :ไม่มีข้อมูลตัวชี้วัด
- :ไม่มีการจัดอันดับของตัวชี้วัด

๑๒ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

การใช้พลังงาน

3.1.3 ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่

กระบวนการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ในการวิเคราะห์ครั้งนี้จึงใช้กระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารแผนพัฒนาอำเภอ (รายอำเภอ) 5 ปี (พ.ศ.2566 – 2570) ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ ของทั้ง 8 อำเภอ พบว่า ภาพรวมของทุกพื้นที่หากวิเคราะห์ในเชิงรายละเอียดของข้อเสนอในแบบสรุปประเด็น ซึ่งสอดคล้องกันระหว่างประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ แบ่งออกได้เป็น 4 ประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพทางการเกษตรและการดำรงชีวิตประจำวัน และอีก 1 ประเด็นร่วมที่สำคัญ ประกอบด้วย

1) **ประเด็นปัญหาความต้องการในด้านเศรษฐกิจ** ที่เกี่ยวเนื่องกับการทำการเกษตร ได้แก่ ปัญหาความต้องการต่อการจำหน่ายหรือกระจายผลผลิตทางการเกษตร ทั้งในด้านการขาดตลาดรองรับผลผลิต ที่สามารถรับประกันการรับซื้อผลผลิตได้อย่างมั่นคง ชัดเจน เหมาะสม และรับประกันราคาผลผลิต / เกษตรกรไม่มีอำนาจในการต่อรองหรือกำหนดราคา ด้วยหลายสาเหตุ อาทิ การจัดจำหน่ายที่ผ่านการกำหนดราคาโดยพ่อค้าคนกลาง ผลผลิตทางการเกษตรที่ขาดการวางแผนการผลิต : การควบคุมปริมาณ (อย่างเหมาะสม) / การควบคุมคุณภาพ (อย่างเป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยหรือความต้องการตลาด) ปัญหาความต้องการด้านอาชีพเสริมหรือการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ในช่องทางอื่น ระหว่างหรือภายหลังช่วงฤดูการทำเกษตรและภายหลังฤดูการเก็บเกี่ยว โดยความต้องการการส่งเสริมผลิตภัณฑ์กลุ่มอาชีพ ในด้านการส่งเสริมทักษะความรู้ (อาชีพอื่น/ต่อยอดทางการตลาด) อาทิ การส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากฐานวัฒนธรรมชุมชน (ทอผ้า จักสาน ทำอาหาร ผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบท้องถิ่น) หรือการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า และปัญหาความต้องการด้านแคลนแรงงานในช่วงฤดูการเกษตร เนื่องจากการออกไปรับจ้างแรงงานต่างถิ่นการว่างงาน ในช่วงหลังฤดูการทำเกษตร เนื่องจากไม่มีอาชีพเสริมทำให้ขาดแคลนแรงงานทำการเกษตรในช่วงฤดู อันส่งผลกระทบต่อไปยังปัญหาในเรื่องหนี้สิน (หนี้สินครัวเรือน หนี้สินนอกระบบ) ซึ่งประชาชนยังขาดการวางแผนการออม-การลงทุนในภาคเกษตร (ต้นทุนการผลิต การใช้สารเคมีในการผลิต) การจัดทำบัญชีครัวเรือน

2) **ประเด็นปัญหาความต้องการในด้านระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน** โดยเฉพาะในเรื่องของปัญหาความต้องการด้านแหล่งน้ำ การขาดแคลนน้ำและแหล่งน้ำสำหรับอุปโภค – บริโภคในภาคเกษตรและครัวเรือน อันเนื่องจากประชาชนในพื้นที่จังหวัดลำพูนมีอาชีพหลักเด่นชัด คือ การทำการเกษตร (ไร่ นา สวน) ดังนั้นปัจจัยหรือต้นทุนการผลิตทางการเกษตร จึงเป็นประเด็นปัญหาความต้องการสำคัญที่ต้องเร่งปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้ภาคเกษตรของประชาชนในแต่ละครัวเรือนสามารถดำเนินต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลผลิตทางการเกษตรในภาพของจังหวัดที่ตีมีทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ ส่งผลต่อการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในระดับตำบล อำเภอ และเศรษฐกิจของจังหวัด ได้แก่ ปัญหาความต้องการปริมาณน้ำ จำนวนพื้นที่แหล่งน้ำสำหรับทำการเกษตร การขุดลอกคูคลอง สระน้ำ สร้างฝายน้ำล้น และพื้นที่กักเก็บน้ำ และระบบชลประทานเพื่อการเกษตร ปัญหาความ

ต้องการต่อระบบประปาหมู่บ้าน คุณภาพความสะอาดของน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภค-บริโภค/การบริหารจัดการเพื่อความเพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ ปัญหาพื้นผิวถนน (ชำรุดผุพัง ถนนลูกรัง ขรุขระ เป็นหลุมบ่อ เกิดฝุ่นละอองระหว่างการใช้เส้นทางสัญจร) ท่อ/รางระบายน้ำ (ชำรุด มีจำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจากในพื้นที่ถนนบางเส้นทางไม่มีท่อหรือรางระบายน้ำ / อุดตัน น้ำท่วมขัง) และสะพาน (ชำรุด ความคับแคบของเส้นทาง) ปัญหาความต้องการไฟฟ้าสาธารณะ ขยายเขตพื้นที่ไฟฟ้าแสงสว่างในเส้นทางคมนาคมสัญจรภายในพื้นที่ชุมชนหรือระหว่างหมู่บ้าน และ ไฟฟ้าเพื่อการเกษตร รวมถึงระบบเสียงตามสาย ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร แจ้งข่าว นัดหมายเตือนภัยต่างๆ ในชุมชนและพื้นที่สาธารณะประโยชน์เพื่อการจัดกิจกรรม รวมกลุ่ม หรือออกกำลังกายของคนในชุมชน

3) ประเด็นปัญหาความต้องการในด้านสังคมวัฒนธรรม ความมั่นคงและคุณภาพชีวิต อันสืบเนื่องจากสภาพปัญหาอื่นๆ ได้แก่ ปัญหายาเสพติด การพนัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่น ปัญหาสุขภาพจิต ความเครียด และการฆ่าตัวตาย ความต้องการการบริหารจัดการดูแลผู้ด้อยโอกาส แลผู้พิการและผู้สูงอายุ ปัญหาการแตกแยกทางความคิดของคนในชุมชนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมหรือความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ปัญหาภัยธรรมชาติ อุทกภัย ดินทรุดตัว ดินถล่มจากการกัดเซาะของน้ำฝนและน้ำป่า ซึ่งปัญหาโดยรวมสามารถเป็นสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่ประชาชนภายใต้ปัจจัยเชิงรายละเอียดต่างๆ ได้ ทั้งปัญหาโจรกรรม อาชญากรรม รวมถึงการละทิ้งการศึกษา

4) ประเด็นปัญหาและความต้องการแก้ไขในด้านทรัพยากรธรรมชาติ (การจัดการใช้ประโยชน์)
สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การขาดเอกสารสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินอยู่ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ/พื้นที่ป่าสงวน ซึ่งยังคงเป็นปัญหาความต้องการของประชาชนในหลายพื้นที่ ปัญหาหมอกควัน ไฟป่า การเผาป่า เผาเศษวัชพืชทางการเกษตร ปัญหาการใช้สารเคมีในการทำเกษตร ก่อให้เกิดสารเคมีตกค้าง ในแหล่งน้ำ ในที่ดิน (ดินเสื่อมสภาพ) และฟุ้งกระจายในอากาศ ปัญหาการจัดการขยะ การคัดแยกขยะตั้งแต่ระดับครัวเรือน/พื้นที่ทิ้งขยะ/การกำจัดขยะ ปัญหามลพิษทางอากาศ กลิ่นเหม็นของสิ่งปฏิกูลจากการทำปศุสัตว์ปัญหาโรคระบาด/โรคติดต่อ/โรคอุบัติใหม่จากพฤติกรรมบริการ/การรักษาความสะอาดในพื้นที่อยู่อาศัยและภายในชุมชน รวมถึงโรคระบาดทางเดินหายใจจากการเผาและสารเคมีทางการเกษตร

และอีกหนึ่งประเด็นปัญหาความต้องการที่เป็นประเด็นร่วมของจังหวัด คือ ปัญหาความต้องการด้านความรู้ ความเข้าใจ และทักษะสมัยใหม่ต่างๆ สำหรับคนในชุมชน ที่เป็นส่วนสำคัญ ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในยุคปัจจุบัน อาทิ ประเด็นที่พบได้แก่

- การขาดความรู้ในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนากระบวนการผลิตและการตลาดในภาคเกษตรกรรมของกลุ่มเกษตรกร
- ความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการทำระหว่าง “เกษตรปลอดภัย” และ “เกษตรอินทรีย์อย่างถูกต้อง”
- ทักษะความรู้ในการพัฒนาต่อยอดวิถีชุมชนหรือสินค้าเกษตรสู่การตลาด และการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน
- การระบาดหรืออุบัติใหม่ของโรคติดต่อ โรคระบาดต่างๆ

ประเด็นปัญหาความต้องการ	อำเภอเมือง	อำเภอเวียงหนองล่อง	อำเภอแม่ทา	อำเภอลี้	อำเภอบ้านธิ	อำเภอบ้านโฮ่ง	อำเภอทุ่งหัวช้าง	อำเภอป่าซาง
1. ด้านเศรษฐกิจ								
1) การจำหน่ายหรือกระจายผลผลิตทางการเกษตร								
- ขาดตลาดรองรับผลผลิต ที่สามารถรับประกันการรับซื้อผลผลิตได้อย่างมั่นคงชัดเจน เหมาะสม		☒		☒	☒		☒	
- การรับประกันราคาผลผลิต / เกษตรกรไม่มีอำนาจในการต่อรองหรือกำหนดราคาด้วยหลายสาเหตุ อาทิ การจัดจำหน่ายที่ผ่านการกำหนดราคาโดยพ่อค้าคนกลาง ผลผลิตทางการเกษตรที่ขาดการวางแผนการผลิต : การควบคุมปริมาณ (อย่างเหมาะสม)/ : การควบคุมคุณภาพ (อย่างเป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยหรือความต้องการตลาด)		☒		☒	☒		☒	
2) อาชีพเสริม / การส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ในช่องทางอื่น ระหว่างหรือภายหลังช่วงฤดูการทำเกษตรและภายหลังฤดูการเก็บเกี่ยว	☒	☒		☒	☒		☒	
3) ขาดแคลนแรงงาน ในช่วงฤดูการเกษตร เนื่องจากการออกไปรับจ้างแรงงานต่างถิ่น การว่างงาน ในช่วงหลังฤดูการทำเกษตร เนื่องจากไม่มีอาชีพเสริม		☒						
4) หนี้สิน (หนี้สินครัวเรือน หนี้สินนอกระบบ) ขาดการวางแผนการออม-การลงทุนในภาคเกษตร (ต้นทุนการผลิต การใช้สารเคมีในการผลิต) การจัดทำบัญชีครัวเรือน	☒			☒			☒	

ประเด็นปัญหาความต้องการ	อำเภอเมือง	อำเภอเวียงหนองล่อง	อำเภอแม่ทา	อำเภอลี้	อำเภอบ้านธิ	อำเภอบ้านโฮ่ง	อำเภอตุงหัวช้าง	อำเภอป่าซาง
5) การส่งเสริมผลิตภัณฑ์กลุ่มอาชีพ ในด้านการส่งเสริมทักษะความรู้ (อาชีพอื่น/ต่อยอดทางการตลาด) อาทิ การส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากฐานวัฒนธรรมชุมชน (ทอผ้า จักสาน ทำอาหาร ผลิตภัณฑ์จากวัตถุดิบท้องถิ่น) หรือการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า		☒	☒			☒	☒	
2. ด้านระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน								
1) ปริมาณน้ำ จำนวนพื้นที่แหล่งน้ำ สำหรับการเกษตร การขุดลอกคูคลอง สระน้ำ สร้างฝายน้ำล้น และพื้นที่กักเก็บน้ำ และระบบชลประทานเพื่อการเกษตร	☒	☒	☒	☒		☒	☒	☒
2) ระบบประปาหมู่บ้าน คุณภาพความสะอาดของน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภค-บริโภค/การบริหารจัดการเพื่อความเพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำ			☒	☒		☒	☒	☒
3) พื้นผิวถนน (ชำรุดผุพัง ถนนลูกรัง ขรุขระ เป็นหลุมบ่อ เกิดฝุ่นละอองระหว่างการใช้เส้นทางสัญจร) ท่อ/รางระบายน้ำ (ชำรุด มีจำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจากในพื้นที่ถนนบางเส้นทางไม่มีท่อหรือรางระบายน้ำ / อุดตัน น้ำท่วมขัง) และสะพาน (ชำรุด ความคับแคบของเส้นทาง)		☒	☒			☒	☒	☒
4) ไฟฟ้าสาธารณะ ขยายเขตพื้นที่ไฟฟ้าแสงสว่างในเส้นทางคมนาคมสัญจรภายในพื้นที่ชุมชนหรือระหว่างหมู่บ้าน และไฟฟ้าเพื่อการเกษตร		☒	☒			☒	☒	☒
5) ระบบเสียงตามสาย ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร แจ้งข่าว นัดหมาย เตือนภัยต่างๆ ในชุมชน							☒	

ประเด็นปัญหาความต้องการ	อำเภอเมือง	อำเภอเวียงหนองล่อง	อำเภอแม่ทา	อำเภอลี้	อำเภอบ้านธิ	อำเภอบ้านโฮ่ง	อำเภอทุ่งหัวช้าง	อำเภอป่าซาง
6) พื้นที่สาธารณะประโยชน์ เพื่อการจัดกิจกรรม รวมกลุ่ม หรือออกกำลังกายของคนในชุมชน							☒	
3. สังคมวัฒนธรรม ความมั่นคงและคุณภาพชีวิต								
1) ปัญหายาเสพติด การพนัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่น	☒	☒		☒	☒	☒	☒	
2) สุขภาพจิต ความเครียด และการฆ่าตัวตาย	☒			☒	☒		☒	
3) ผู้ด้อยโอกาส แลผู้พิการและผู้สูงอายุ	☒	☒			☒		☒	
4) การแตกแยกทางความคิดของคนในชุมชนที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมหรือความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน				☒	☒		☒	
5) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน จากปัญหาโจรกรรม อาชญากรรม รวมถึงการละทิ้งการศึกษา อันสืบเนื่องจากสภาพปัญหาอื่นๆ				☒			☒	
6) ภัยธรรมชาติ อุทกภัย ดินทรุดตัว ดินถล่มจากการกัดเซาะของน้ำฝนและน้ำป่า		☒		☒		☒		
4. ทรัพยากรธรรมชาติ (การจัดการใช้ประโยชน์) สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม								
1) เอกสารสิทธิในที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินอยู่ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ/พื้นที่ป่าสงวน			☒	☒		☒	☒	
2) หมอกควัน ไฟป่า การเผาป่า เผาเศษวัชพืชทางการเกษตร	☒			☒	☒		☒	
3) การใช้สารเคมีในการทำเกษตร ก่อให้เกิดสารเคมีตกค้าง ในแหล่งน้ำ ใน				☒			☒	

ประเด็นปัญหาความต้องการ	อำเภอเมือง	อำเภอเวียงหนองล่อง	อำเภอแม่ทา	อำเภอลี้	อำเภอบ้านธิ	อำเภอบ้านโฮ่ง	อำเภอทุ่งหัวช้าง	อำเภอป่าซาง
ที่ดิน (ดินเสื่อมสภาพ) และฟุ้งกระจายในอากาศ								
4) การจัดการขยะ การคัดแยกขยะตั้งแต่ระดับครัวเรือน/พื้นที่ทิ้งขยะ/การกำจัดขยะ	☒	☒			☒		☒	☒
5) มลพิษทางอากาศ กลิ่นเหม็นของสิ่งปฏิกูลจากการทำปศุสัตว์							☒	
6) โรคระบาด/โรคติดต่อ/โรคอุบัติใหม่จากพฤติกรรมกรบรีโภค/การรักษาความสะอาดในพื้นที่อยู่อาศัยและภายในชุมชน รวมถึงโรคระบบทางเดินหายใจจากการเผาและสารเคมีทางการเกษตร	☒			☒	☒		☒	☒

3.1.4 ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดในช่วงที่ผ่านมา

ในการติดตามและประเมินผลความสำเร็จตามแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตาม ประเมินผล และวิเคราะห์การดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ศึกษาปัญหาอุปสรรค และจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาจากผลการประเมินความสำเร็จตามแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 โดยใช้กระบวนการแบบผสมผสาน (Mixed Method) ทั้งการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative) และ การศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาเพื่อการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาจากผลการประเมินความสำเร็จ ครอบคลุมขอบเขตพื้นที่ ทั้ง 8 อำเภอของจังหวัดลำพูน แบ่งประชากรตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหาร/หัวหน้าส่วนราชการ 13 แห่ง ที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2564 สำหรับดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนการพัฒนาจังหวัดลำพูน บุคลากรของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 20 คน ผู้แทนของภาคเอกชน จำนวน 5 คน และ ประชาชนทั่วไปที่ได้รับผลจากการดำเนินงานของแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน จำนวน 476 คน โดยใช้เครื่องมือการศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรม แบบประเมินตนเอง แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และ กระบวนการกลุ่ม ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปี วิเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของหน่วยงาน รูปแบบการประเมินใช้เทคนิควิธีการศึกษาวิเคราะห์ตามทฤษฎี CIPP Model เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยบริบทสภาพแวดล้อม/Context ของการขับเคลื่อนแผนพัฒนา ปัจจัยนำเข้า/Input เพื่อวิเคราะห์แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ปัจจัยด้านกระบวนการ/Process แผนเงิน แผนคน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือดำเนินงาน และ ปัจจัยด้านผลกระทบ/Impact เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ความสำเร็จเมื่อโครงการสิ้นสุด ผลผลิต/Out Put ที่ได้รับ ผลลัพธ์/Out Come ที่เกิดจะทำให้มีผลกระทบ/Impact อย่างไร ต่อความสำเร็จตามตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายในรายยุทธศาสตร์ ทั้ง 5 ประเด็นของแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. 2564 รวมถึง การประเมินความพึงพอใจจากการสอบถามความคิดเห็นผู้บริหาร ผู้แทนหน่วยงานบูรณาการ ผู้แทนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง และประชาชนผู้รับบริการ วิเคราะห์สรุปปัญหา อุปสรรค และ จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเสนอผู้บริหารของจังหวัดลำพูนเพื่อนำไปเป็นกรอบการทบทวน ปรับปรุงแผนพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในปีต่อไป

1) สรุปผลการประเมินตามกรอบ CIPP Model

จากการวิจัยติดตามประเมินผลพบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จังหวัดลำพูน ได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อให้แผนการพัฒนาจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. 2561 – 2565 บรรลุ วิสัยทัศน์ “เมืองแห่งความสุข บนความพอเพียง” โดยวิเคราะห์ปัจจัย 4 มิติ ตามกรอบทฤษฎี CIPP Model สรุปผลการประเมิน ดังต่อไปนี้

1.1) การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation ; C) การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การบริหาร การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และเศรษฐกิจในช่วงเวลาของการขับเคลื่อนการพัฒนา ในช่วงเวลา ระหว่าง ปี พ.ศ. 2563 – 2564 มีผลต่อการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณ โดยมี สาเหตุหลักจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด 19 ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางการบริหารทั้งระบบเศรษฐกิจ สังคม และ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด อีกทั้ง

ปัจจัยลบที่ทำให้หลายโครงการไม่สามารถดำเนินการต่อได้ **“ยกเลิกโครงการและสงคินงบประมาณ”** อาทิ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนทุกช่วงวัยจังหวัดลำพูน กิจกรรมหลัก : พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครพลังเครือข่ายด้านสังคมและความมั่นคง กิจกรรมย่อย : สร้างสังคมปลอดภัยและน่าอยู่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน กิจกรรมที่ 1 อบรมพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านชุมชน ด้านสังคม ความมั่นคง เพื่อเป็นชุมชนต้นแบบ และกิจกรรมที่ 2 อบรมพัฒนานักเรียนและเยาวชน ด้านสังคม ความมั่นคง เพื่อการใช้ชีวิตในสังคมอย่างถูกต้อง กิจกรรมย่อย การขับเคลื่อน TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา และ โครงการส่งเสริมและสร้างบรรยากาศรองรับการท่องเที่ยว "บูชาพระนางจามเทวี และชมวิถีเมืองเก่าลำพูน" เป็นต้น ขณะที่ **“บางโครงการต้องดำเนินการปรับแผนปฏิบัติงานให้เหลื่อมเวลาข้ามปีงบประมาณ”** หรือ **“ขอเปลี่ยนแปลงสถานที่ดำเนินโครงการ”**

1.2) การประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้า (In Put ; I) พบว่า เมื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ และ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ/กิจกรรม ตามข้อเสนอแผนโครงการ และ แผนกิจกรรมหลัก กิจกรรมย่อย เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ระยะ ปี พ.ศ. 2561 – 2565 สามารถสรุปได้ว่าทุกข้อเสนอของแผนระดับต่างๆที่ได้รับการอนุมัติงบประมาณ **“มีความสอดคล้องอย่างมีนัยสำคัญ”**

1.3) การประเมินปัจจัยด้านกระบวนการแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และงบประมาณ (Process Evaluation ; P) พบว่า แผนพัฒนาจังหวัด ระยะปี พ.ศ. 2561 – 2565 ประกอบด้วย ประเด็นการพัฒนาจำนวน 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เมืองหัตถ นวัตกรรมสร้างสรรค์ จำนวน 1 โครงการ งบประมาณ 1,237,400 บาท ยุทธศาสตร์ที่ 2 เมืองเกษตรสีเขียว จำนวน 3 โครงการ งบประมาณ 4,357,200 บาท ยุทธศาสตร์ที่ 3 เมืองจุดหมายปลายทาง แห่งการท่องเที่ยว เชิงประสบการณ์วัฒนธรรม จำนวน 1 โครงการ งบประมาณ 60,675,600 บาท ยุทธศาสตร์ที่ 4 เมืองแห่งคุณภาพชีวิต จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 73,000,000 บาท และ ยุทธศาสตร์ที่ 5 เมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 3 โครงการ งบประมาณ 35,865,800 บาท รวมทั้งสิ้น 9 โครงการ งบประมารวม 176,546,000 บาท โดย ปัจจัยด้านกระบวนการเกี่ยวกับงบประมาณ **สรุปได้ว่า** งบประมาณจำนวน ดังกล่าว พบว่า มีความเพียงพอเพื่อการบริหารจัดการดำเนินแผนงาน แผนโครงการ กิจกรรมหลัก กิจกรรมย่อย ให้บรรลุความสำเร็จ ตามค่าเป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด แต่เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยด้านกระบวนการเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และ เวลา พบว่า ในสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และ การบริหาร กรณีสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ส่งผลกระทบทำให้ บางโครงการหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถดำเนินกิจกรรม โครงการ และ การเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผน จึงต้องยกเลิกและคืนเงินงบประมาณ

1.4) การประเมินปัจจัยด้านผลผลิต (Out Put) ผลลัพธ์ (Out Come) และ ผลกระทบ (Impact) คณะผู้ประเมินนำผลการประเมินตนเองของหน่วยงานมาศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวชี้วัดค่าเป้าหมายที่กำหนด กับ ระดับความสำเร็จในรายยุทธศาสตร์ เพื่อต้องการทราบว่าผลการดำเนินงานที่เกิดจากกระบวนการบริหารจัดการ โดยวิเคราะห์ผลที่เกิดจากผลผลิต (Out Put) และ ผลลัพธ์ (Out Come) ว่า **“บรรลุ หรือ ไม่บรรลุ”** โดยประเมินผลความสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่กำหนด ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เมืองหัตถนวัตกรรม สร้างสรรค์ (Creative Craft Innopolis) มีตัวชี้วัดความสำเร็จ จำนวน 4 ตัวชี้วัด ผลการดำเนินงาน **บรรลุ 3 ตัวชี้วัด ไม่บรรลุ 1 ตัวชี้วัด** คือ **ตัวชี้วัดที่ 1** จำนวนสถานศึกษาที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนด้านหัตถอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ผลการดำเนินงาน **ไม่บรรลุ** สาเหตุ เนื่องจาก **ไม่มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมรองรับตัวชี้วัด**

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture) มีตัวชี้วัดความสำเร็จ จำนวน 6 ตัวชี้วัด ผลการดำเนินงาน **ไม่มีข้อมูล/NA**

หมายเหตุ การประเมินผลความสำเร็จของ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ในยุทธศาสตร์ที่ 2 เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture) ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID 19 ทำให้การดำเนินกิจกรรมโครงการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด จึงไม่พบข้อมูล/NA เพื่อประกอบการวิเคราะห์ประเมินผลความสำเร็จ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : เมืองจุดหมายปลายทางแห่งการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ วัฒนธรรม (Cultural Experience Destination) มีตัวชี้วัดความสำเร็จ จำนวน 6 ตัวชี้วัด **พบว่า** ผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัดที่ 1 และ ตัวชี้วัดที่ 3 **บรรลุ** ขณะที่ ตัวชี้วัดที่ 2 ตัวชี้วัดที่ 4 ตัวชี้วัดที่ 5 และ ตัวชี้วัดที่ 6 **ไม่บรรลุ** ความสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่กำหนด

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาสู่เมืองแห่งคุณภาพชีวิต (Quality of Life) มีตัวชี้วัดความสำเร็จ จำนวน 6 ตัวชี้วัด ผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัดที่ 1 ตัวชี้วัดที่ 3 และ ตัวชี้วัดที่ 5 **ไม่มีข้อมูล/NA** ขณะที่ ตัวชี้วัดที่ 2 ตัวชี้วัดที่ 4 และ ตัวชี้วัดที่ 6 **บรรลุ** ความสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่กำหนด

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาสู่เมืองนิเวศ (Eco -Town) มีตัวชี้วัดความสำเร็จ จำนวน 5 ตัวชี้วัด ผลการดำเนินงาน ตัวชี้วัดที่ 1 และ ตัวชี้วัดที่ 4 **ไม่มีข้อมูล/NA** ขณะที่ ตัวชี้วัดที่ 2 และ ตัวชี้วัดที่ 5 **ไม่บรรลุ** มีเพียง ตัวชี้วัดที่ 3 **บรรลุ** ตัวชี้วัดเดียวตามค่าเป้าหมายที่กำหนด

กล่าวโดยสรุป ผลการปฏิบัติราชการตามแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ปี 2564 ตามประเด็นการพัฒนา 5 ยุทธศาสตร์ 27 ตัวบ่งชี้ **พบว่า** มีตัวบ่งชี้ **บรรลุ**ค่าเป้าหมาย จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ **ไม่บรรลุ**ความสำเร็จตามค่าเป้าหมาย จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ และ **ไม่มีข้อมูล/NA** ประกอบการวิเคราะห์จากรายงานการประเมินตนเอง จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ เมื่อวิเคราะห์โครงการ/กิจกรรมเชิงลึก ปัจจัยสาเหตุที่ไม่มีข้อมูลรายงาน เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID 19 ทำให้ในบางโครงการ/กิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนด

นอกจากที่กล่าวมา คณะผู้ประเมินดำเนินการวิเคราะห์ผลผลิต (Out Put) ผลลัพธ์ (Out Come) ที่ได้จากการดำเนินโครงการตามแผนปฏิบัติการปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อศึกษาความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ได้รับการอนุมัติ สามารถวิเคราะห์สรุปแยกรายประเด็นยุทธศาสตร์ ได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เมืองหัตถนวัตกรรมสร้างสรรค์ มีโครงการภายใต้การขับเคลื่อน จำนวน 1 โครงการ **งบประมาณ 1,237,400 บาท** โดยมีแผนงาน แผนโครงการและกิจกรรมโครงการที่เกิดจากการบูรณาการร่วมของหน่วยงาน **พบว่า** ผลผลิต/Out Put ที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการชุมชนสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมให้มีคุณภาพสูงขึ้น และสามารถขยายช่องทางการจำหน่ายสู่ตลาดสากลได้มากขึ้น ขณะที่ ผลลัพธ์/Out Come ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น คือ การเพิ่มมูลค่าสินค้าให้สูงขึ้นตามมูลค่าทางการตลาด เนื่องจาก ตลาดยุโรป อเมริกามีความสนใจในสินค้าที่ผลิตจากหัตถกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เมืองเกษตรสีเขียว มีโครงการภายใต้การขับเคลื่อน จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 4,357,200 บาท ประกอบด้วย โครงการยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่เมืองเกษตรสีเขียว และ โครงการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

หมายเหตุ การประเมินผลความสำเร็จของ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ในยุทธศาสตร์ที่ 2 เมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture) ผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID 19 ทำให้การดำเนินกิจกรรมโครงการไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด จึงไม่พบข้อมูล/NA เพื่อประกอบการวิเคราะห์ประเมินความสำเร็จ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เมืองจุดหมายปลายทางแห่งการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์วัฒนธรรม มีโครงการภายใต้การขับเคลื่อนแบบบูรณาการหน่วยงาน ได้แก่ โครงการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม งบประมาณ 60,675,600 บาท โดยมี แผนงานการพัฒนาลำพูนสู่เมืองมรดกวัฒนธรรมล้านนา ขับเคลื่อนภายใต้ โครงการส่งเสริมและสร้างบรรยากาศรองรับการท่องเที่ยว “บูชาพระนางจามเทวี และชมวิถีเมืองเก่าลำพูน” ซึ่งบางกิจกรรมถูกยกเลิกชั่วคราว จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19

ขณะที่ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว มีกิจกรรมอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุทางถนน งานไฟฟ้าแสงสว่าง กิจกรรมยกระดับมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพทางหลวง **พบว่า ผลผลิต/Out Put** ที่เกิดจากการปรับปรุงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว และ **ผลลัพธ์/Out Come** ที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนาศักยภาพ คือ สามารถเพิ่มศักยภาพทางการท่องเที่ยว และ เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิดภายใต้จุดหมายปลายทางแห่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอัตลักษณ์วิถีของจังหวัดลำพูน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เมืองแห่งคุณภาพชีวิต มีโครงการภายใต้การขับเคลื่อน จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 74,410,000 บาท โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดลำพูน **พบว่า ผลผลิต/Out Put** ที่เกิดขึ้นจากคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานถนน และ การบริการแสงสว่างจากไฟฟ้าส่องสว่าง ส่งผลให้ประชาชนจังหวัดลำพูน ครอบคลุมพื้นที่ 8 อำเภอ ได้รับผลลัพธ์/ Out Come สามารถช่วยลดอุบัติเหตุ และ สร้างความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ขณะที่ แผนงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนอย่างยั่งยืน สร้างสังคมปลอดภัยและน่าอยู่ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน **พบว่า** จากสถานการณ์ปัจจุบันเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด 19 ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรม จึงต้องคั่นงบประมาณ และยังไม่สามารถสรุปผลการดำเนินงาน ดังนั้น คณะผู้ประเมินจึงประเมินผลความสำเร็จกิจกรรม/โครงการเฉพาะที่มีการดำเนินงานเสร็จสมบูรณ์

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีโครงการภายใต้การขับเคลื่อน จำนวน 3 โครงการ งบประมาณ 35,865,800 บาท โดยมี แผนงานการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า **พบว่า ผลผลิต/Out Put** ที่ได้รับ คือ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติมีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้น ปัญหาหมอกควันและไฟป่าลดลง กระทั่ง จำนวนวันที่คุณภาพอากาศของจังหวัดลำพูน อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้น ขณะที่ **ผลลัพธ์/Out Come** การเกิดความชุ่มชื้นในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและบริเวณใกล้เคียงดีขึ้น ทำให้จังหวัดลำพูนมีคุณภาพอากาศดีขึ้น

อย่างไรก็ตาม การประเมินความสำเร็จด้าน ผลผลิต/Out Put และ ผลลัพธ์/Out Come ตาม แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 อาจไม่สามารถประเมินความสำเร็จได้อย่างครอบคลุม เนื่องจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมในบางโครงการที่ยังไม่ สิ้นสุด บางกิจกรรมได้กั้นเงินเบิกเหลื่อมปี เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปในปีถัดไป บางโครงการ หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องดำเนินการคืบงงบประมาณ สาเหตุ เพราะไม่สามารถดำเนินกิจกรรม โครงการ และ การเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด

ดังนั้น การประเมินผลความสำเร็จในด้าน “ผลกระทบ (Impact)” จึงสามารถวิเคราะห์ได้เพียงความ คาดหวังที่จะเกิดขึ้นหลังจากสิ้นสุดแผนพัฒนาจังหวัด ปี พ.ศ. 2565 ตามแผนงาน และ ตัวชี้วัดในรายประเด็น ยุทธศาสตร์ที่กำหนด ตามค่าเป้าหมายรวมของการพัฒนา ซึ่งจะต้องนำข้อมูลความสำเร็จของการดำเนินงาน การพัฒนา ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2564 มาวิเคราะห์รวมกับผลประเมินการปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2565 ผลรวมของการประเมินย้อนหลัง ปี พ.ศ. 2561 – 2564 จึงจะสามารถวิเคราะห์ระดับของ ความสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. 2561 – 2565 ว่าจะบรรลุ หรือ ไม่บรรลุ ความสำเร็จของวิสัยทัศน์การพัฒนา “เมืองแห่งความสุข บนความพอเพียง”

2) สรุปความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามแผน

การผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน พ.ศ.2561 – 2565 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.87 โดยมีลำดับความพึงพอใจในแต่ละด้านสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำตอบ ข้อซักถามได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.00 อันดับที่2การ ให้บริการของเจ้าหน้าที่มีความรวดเร็ว สะดวก กระจือหรือร้อน ดูแลเอาใจใส่ และ เต็มใจในการให้บริการ ความ พึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.40 และ อันดับสุดท้าย คือ ช่องทางการติดต่อสื่อสาร ข้อมูล ข่าวสารการดำเนินกิจกรรม/โครงการหรือการให้บริการที่หลากหลาย เช่น การประชุม/โทรศัพท์/ไลน์กลุ่ม/ เฟสบุ๊ค เป็นต้น ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก คิดเป็นร้อยละ 81.80 ขณะที่ ร้อยละความพึงพอใจ แยกตาม สถานะ ภาพรวมความพึงพอใจคิดเป็นร้อยละ 84.87 รองลงมาเป็นประชาชนทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 84.95 เจ้าหน้าที่ร่วมบูรณาการ คิดเป็นร้อยละ 84.33 และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน คิดเป็น ร้อยละ 80.84 ตามลำดับ เมื่อแยกตามสถานะ พบว่า กลุ่มประชาชนทั่วไป ลำดับความพึงพอใจในแต่ละด้านสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 87.40 อันดับ ที่ 2 การให้บริการของเจ้าหน้าที่มีความรวดเร็ว สะดวก กระจือหรือร้อน ดูแล เอาใจใส่ และเต็มใจในการให้บริการ คิด เป็นร้อยละ 86.40 และ อันดับสุดท้าย คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และแสดงความคิดเห็น ในการดำเนินกิจกรรม/โครงการหรือการให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 81.80 กลุ่มเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ลำดับความพึงพอใจสูงสุด อันดับที่ 1 ผลลัพธ์และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการหรือ การให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 85.20 อันดับ ที่ 2 การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็น ในการดำเนินกิจกรรม/โครงการหรือการให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 82.20 และ อันดับสุดท้าย คือ เจ้าหน้าที่

สามารถแก้ไขปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินกิจกรรม/โครงการ หรือการให้บริการได้อย่างเหมาะสม และการดำเนินกิจกรรม/โครงการหรือการให้บริการ หน่วยงานมีอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัยในการให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 78.80 สำหรับ **กลุ่มเจ้าหน้าที่ร่วมบูรณาการ ลำดับความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่** อันดับที่ 1 ผลลัพธ์และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการหรือการให้บริการ คิดเป็นร้อยละ **90.60** อันดับที่ 2 เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ตอบข้อซักถามได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ **88.40** และ อันดับสุดท้าย คือ การให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างการรับรู้และแนะนำข้อมูลให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการหรือการให้บริการ และช่องทางการติดต่อสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารการดำเนินกิจกรรม/โครงการหรือการให้บริการที่หลากหลาย เช่น การประชุม/โทรศัพท์/ไลน์กลุ่ม/เฟสบุ๊ก เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 80.00

3) ปัญหาและอุปสรรค

3.1) ด้านการจัดทำโครงการและกิจกรรมตามแผนพัฒนาจังหวัด

- ขั้นตอนและระยะเวลาในการจัดทำโครงการและกิจกรรมมีระยะเวลาจำกัด ส่งผลทำให้หน่วยงานไม่สามารถจัดทำและเตรียมการในรายละเอียดประกอบโครงการได้ทันตามขั้นตอนและเวลาที่กำหนด
- ขาดการสร้างความเข้าใจให้กับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด แผนงาน โครงการและกิจกรรมที่ควรดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของจังหวัด โดยเฉพาะโครงการที่ไม่มีลักษณะตามภารกิจประจำของหน่วยงาน/Function
- ขาดการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานท้องถิ่นและภาคเอกชน รวมถึง ข้อจำกัดของงบประมาณส่งผลทำให้ไม่สามารถเสนอโครงการในลักษณะการทำงานร่วมกัน
- การขาดฐานข้อมูล/Big Data เพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและโครงการ รวมถึง ข้อมูลการวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของพื้นที่
- ข้อจำกัดด้านการจัดทำข้อเสนอโครงการ การสร้างตัวชี้วัดโครงการ การกำกับ ติดตาม ประเมินผลโครงการ และ การบริหารโครงการที่ต้องมีผู้รับผิดชอบที่มีความรู้ ความเข้าใจ ด้านการบริหารโครงการเชิงกลยุทธ์การพัฒนาทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

3.2) ด้านการดำเนินโครงการและกิจกรรมตามแผนพัฒนาจังหวัด

- การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยโครงการและกิจกรรมอาจยังไม่สามารถดำเนินการให้ครอบคลุมได้ทุกกลุ่มหรือทุกปัญหาความต้องการ
- การสร้างความเข้าใจระหว่างหน่วยงานผู้รับผิดชอบและหน่วยงานร่วมบูรณาการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินโครงการและกิจกรรม
- การดำเนินโครงการและกิจกรรมตามแผนพัฒนาจังหวัด มีความซ้ำซ้อนกับภารกิจของหน่วยงานท้องถิ่น รวมถึง ภาระงานประจำของหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ

- เนื่องจากขั้นตอนและวิธีการในการขออนุมัติโครงการและกิจกรรมที่ต้องใช้ระยะเวลาในการพิจารณา ส่งผลทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้
- การปรับเปลี่ยนรายละเอียดในส่วนของงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานที่ดำเนินการจริง ส่งผลให้ดำเนินการล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด
- การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ส่งผลให้โครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การอบรม และการจัดกิจกรรมที่ต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนต้องเลื่อนการจัดหรือยกเลิกโครงการ/กิจกรรม คืนเงินงบประมาณ

3.3) ด้านการติดตามและประเมินผลโครงการและกิจกรรมตามแผนพัฒนาจังหวัด

- ขาดการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการและกิจกรรมด้วยระบบและเครื่องมือการประเมินที่มีความทันสมัย
- การมีส่วนร่วมของหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการและกิจกรรมตามแผนพัฒนาจังหวัดในการทบทวนและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

4) ข้อเสนอแนะ และ ปัจจัยความสำเร็จเพื่อการขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน

4.1) ข้อเสนอแนะ

1. การจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูล/Big Data สำหรับ สนับสนุนและใช้ประกอบในการจัดทำแผนงาน โครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด อาทิ ข้อมูลปัญหาและความต้องการของพื้นที่ ผลการดำเนินโครงการและกิจกรรมในรอบปีที่ผ่านมา เป้าหมาย ยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาจังหวัด เป็นต้น
2. จัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลของหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ในทุกระดับ เพื่อให้เกิดแผนงาน โครงการที่มีลักษณะบูรณาการการทำงานร่วมกัน
3. การกำหนดขั้นตอน วิธีการปฏิบัติและกรอบระยะเวลาในการจัดทำแผนงาน โครงการเพื่อให้หน่วยงานที่ต้องการเสนอโครงการจัดเตรียมข้อมูลและรายละเอียดประกอบการเสนอแผนงานโครงการ
4. หน่วยงานราชการควรมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนหน่วยงานต้นสังกัด/แผนกระทรวง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ แผนยุทธศาสตร์ชาติ
5. ยึดหลักการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียแสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของหน่วยงานและแผนพัฒนาจังหวัด
6. โครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด ควรมีลักษณะเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหลายหน่วยงาน หรือมีส่วนร่วมของภาคเอกชน อีกทั้ง เป็นโครงการที่มุ่งผลักดันให้ภาคเอกชนภาคประชาสังคมดำเนินการต่อเนื่องภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการโดยหน่วยงานภาครัฐ
- 7 . สร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชน เกี่ยวกับการดำเนินตามแผนงาน โครงการของหน่วยงานที่รับผิดชอบตามแผนพัฒนาจังหวัด

8. การติดตามและประเมินผลแผนงาน โครงการควรมีการประเมินในภาพรวมของแผนพัฒนาจังหวัด โดยอาจแยกเป็นการประเมินผล ประกอบด้วย การติดตามประเมินผลจากแผนงานตามแผนพัฒนาจังหวัด การประเมินผลจากการดำเนินงานตามภารกิจปกติของหน่วยงาน การประเมินผลจากการดำเนินงานของหน่วยงานท้องถิ่น และการประเมินผลจากการดำเนินงานในระดับอำเภอ

9. พัฒนาการของความรู้ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในประเด็นการสร้างความสำเร็จในการดำเนินการตามแผนงาน โครงการ การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

4.2) ปัจจัยความสำเร็จ

1. โครงการที่ดำเนินการกิจกรรมอย่างต่อเนื่องยาวนานเป็นประจำทุกปี จะทำให้เจ้าหน้าที่ และ ผู้ปฏิบัติงานมีความเชี่ยวชาญ ชำนาญในการปฏิบัติงาน และ หากดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โครงการดังกล่าว อาจเปลี่ยนสถานะจากงานโครงการเป็นงานประจำของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

2. โครงการที่ผู้บริหารระดับสูงให้ความสำคัญจะเกิดความร่วมมือของบุคลากรภายในหน่วยงาน

3. หน่วยงานควรกำหนดค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัดของแผนงาน/แผนโครงการ/กิจกรรมให้สอดคล้องกับค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดตามประเด็นยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ การปรับแผนการดำเนินงานควรยึดเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จเป็นสำคัญ

4. ความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ และ ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ช่วยให้เกิดการบูรณาการงานร่วมกันนำไปสู่ความสำเร็จ

5. การจัดการกับปัญหาการสื่อสารกับหน่วยงานอื่น ควรใช้วิธีการติดต่อประสานงานเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกับการสื่อสารช่องทางอื่น ๆ เพื่อความรวดเร็ว / เร่งรัดดำเนินการโดยการจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่บูรณาการร่วมกัน โดยประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศออนไลน์

6. หน่วยงานราชการในจังหวัด ควรยึดเป้าประสงค์หลัก (วิสัยทัศน์ พันธกิจ ตัวชี้วัดความสำเร็จ) ของแผนพัฒนาจังหวัดในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการประจำปีที่สุดคล้องกับภารกิจหลักของหน่วยงานอย่างบูรณาการ

7. ควรมีระบบการจัดการฐานข้อมูลรวม (Big DATA) เพื่อการพัฒนาจังหวัดที่ทันสมัย เข้าถึง สืบค้นง่าย และ การเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบกับกลไกการขับเคลื่อนของหน่วยราชการที่ได้รับงบประมาณการปฏิบัติการประจำปีในแต่ละช่วงระยะของแผนพัฒนา ทั้งนี้ ข้อมูลรวมจะช่วยให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และ หัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดใช้เป็นเครื่องการตัดสินใจทางการบริหารและการปกครอง

กล่าวโดยสรุป ข้อเสนอแนะที่มีผลต่อปัจจัยความสำเร็จของแผนพัฒนาจังหวัดลำพูน ปี พ.ศ. 2561 – 2565 มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. จังหวัดลำพูนควรจัดทำฐานข้อมูลรวม/Big Data เพื่อการตัดสินใจทางการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ

2. ควรให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้ สร้างความเข้าใจในเป้าประสงค์หลักแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

3. ควรส่งเสริมกลไกสร้างการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการหน่วยราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม อย่างเป็นเจ้าของร่วม

4. ควรมีระบบ กลไก การกำกับ ติดตาม แผนพัฒนาอย่างเป็นระบบ

5. แผนพัฒนาทุกระดับต้องมุ่งแก้ไขปัญหเชิงพื้นที่ที่ตรงกับความต้องการของประชาชนเพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจสูงสุด โดยมุ่งสู่การบรรลุค่าเป้าหมาย และ ตัวชี้วัดความสำเร็จ ตาม **วิสัยทัศน์การพัฒนา “เมืองแห่งความสุข บนความพอเพียง”**